

Ensisijaisesti nainen?

Sukupuoli, puoluekanta ja risteävät sosiaaliset identiteetit yhdysvaltalaisten aborttikannoissa Dobbs v. Jackson Women's Health Organization -päätöksen jälkeen

Valtio-oppi
pro gradu -tutkielma

Laatija:
Ella Laattala

17.4.2025
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Valtio-oppi

Tekijä: Ella Laattala

Otsikko: Ensisijaisesti nainen? Sukupuoli, puoluekanta ja risteävät sosiaaliset identiteetit yhdysvaltalaisen aborttikannoissa Dobbs v. Jackson Women's Health Organization -päätöksen jälkeen

Ohjaajat: professori Maija Setälä, apulaisprofessori Michael Hansen

Sivumäärä: 79 sivua

Päivämäärä: 17.4.2025

Tässä pro gradu -tutkielmassa käsitellään sosiaalisen identiteetin ja etenkin sukupuolen sekä puoluekannan vaikutuksia yhdysvaltalaisen aborttikantoihin. Aborttioikeutta koskevassa lainsäädännössä on tapahtunut 2020-luvulla suuria muutoksia, ja korkeimman oikeuden Dobbs v. Jackson Women's Health Organization -päätöksen jälkeen vuosikymmeniä kestänyt yleinen aborttioikeus kumottiin monissa osavaltioissa. Etenkin naisten odotettiin mediassa reagoivan muutokseen voimakkaan negatiivisesti, mutta toisaalta monet republikaaninaiset myös kannattivat siirtymistä osavaltiokohtaiseen ja tiukennettuun aborttilainsäädäntöön.

Sosiaalisten identiteettien teorian mukaan ihmisten mielipiteenmuodostukseen ja poliittiseen toimintaan vaikuttavat merkittävästi heidän näkemyksensä itsestään erilaisten ryhmien osana. Kaksi hyvin merkittävää sosiaalista identiteettiä – sukupuoli ja puoluekanta – voivat kuitenkin aborttioikeuden tapauksessa aiheuttaa ristivetoa erityisesti republikaaninaisten kannoissa. Naiseus on kirjallisuudessa nähty merkittävänä jakolinjana, joka on tilastollisesti sidoksissa liberaalimpiin arvoihin ja naisten oikeuksien painottamiseen. Republikaanipuolue taas edustaa konservatiivisempia arvoja ja on kritisoinut myös Yhdysvaltain aborttilainsäädäntöä riittävien rajoitusten puutteesta.

Tutkielmassa tarkastellaan logistisen regressioanalyysin avulla, miten nämä kaksi mahdollisesti risteävää sosiaalista identiteettiä vaikuttavat yhdysvaltalaisen aborttikantoihin ja miten eri sukupuoli- sekä puolueerohjat eroavat toisistaan. Aineistona toimii 60 000 vastaajan CES-kysely vuodelta 2022, ja kyselyn ajankohta heti liittovaltiotasoisesta aborttioikeuden kumoutumisesta jälkeä onkin aiheelle otollinen.

Kun muut sosiodemografiset muuttujat on huomioitu kontrollimuuttujina, voidaan tuloksista huomata, että puoluekanta on ensisijainen jakolinja, jonka mukaan vastaajat ovat jakautuneet. Puolueerohjien sisällä yhdysvaltalaiset ovat kuitenkin ryhmittyneet myös sukupuolensa mukaan, ja yleisesti naiset ovat puolueidensa miehiä liberaalimpia. Poikkeuksena on kuitenkin abortin täyskielto, jonka kannalla kaikista ryhmistä vahvimmin ovat republikaaninaiset. Republikaanivastaajien sukupuolierot ovat myös pienempiä kuin demokraattien ja sitoutumattomien keskuudessa, mikä viittaa mahdollisesti konservatiivisuuden ja puolueidentiteetin voimakkaaseen vaikutukseen. Tulokset osoittavat kuitenkin, että nämä kaikista konservatiivisimmat aborttikannat ovat yhdysvaltalaisen keskuudessa harvinaisia, ja kannatus ainakin rajatulle aborttioikeudelle on laajaa.

Tutkielma osallistuu sosiaalisten identiteettien näkökulmasta keskusteluun puolueiden sisäisistä sukupuolikulttuureista ja etenkin naisten monitahoisista aborttinäkemyksistä. Vaikka sukupuoli on tilastollisesti yhteydessä miehiä liberaalimpiin aborttikantoihin, sen käsittely puoluekannan luomassa kontekstissa auttaa luomaan yksityiskohtaisemman käsityksen vaikutuksista. Lisäksi tutkielmassa on huomioitu sitoutumattomat äänestäjät, joita ei aina sisällytetä yhdysvaltalaisen puoluekantoja tutkivaan kirjallisuuteen. Tutkielman tulokset kuitenkin osoittavat, että myös sitoutumattomien aborttinäkemykset asettuvat asteikolle systemaattisesti puolueiden väliin, eli heidän puoluekantansa ohjaa näkemyksiä samalla tapaa kuin puolueissa.

Avainsanat: abortti, puoluesidonnaisuus, sosiaalinen identiteetti, sukupuolierot, Yhdysvallat

Sisällysluettelo

1	Johdanto	6
2	Aborttioikeuden kehitys Yhdysvalloissa	8
2.1	Aborttioikeus 1800-luvulta 1900-luvun puoliväliin	8
2.2	<i>Roe v. Wade</i> -päätös 1973	10
2.3	Aborttioikeuden puoluepolitisoituminen	11
2.4	<i>Dobbs v. Jackson Women's Health Organization</i> -päätös 2022	13
2.5	Aborttipolitiikka nykyisessä puolueasetelmassa	14
3	Sosiaalinen identiteetti poliittisten mielipiteiden muodostuksessa	17
3.1	Puoluekanta sosiaalisena identiteettinä	18
3.1.1	Puoluekannan muodostuminen sosiaalisesti identiteetiksi	18
3.1.2	Puoluekanta poliittisen toiminnan ohjaajana	20
3.2	Sukupuoli sosiaalisena identiteettinä	22
3.2.1	Sukupuolen muodostuminen sosiaalisesti identiteetiksi	22
3.2.2	Sukupuoli poliittisen toiminnan ohjaajana	23
4	Sukupuolen ja puoluekannan risteäminen	26
4.1	Sukupuolikuilu puolueissa	26
4.2	Risteävät identiteetit aborttikannoissa	27
4.3	Uusi uudelleenjärjestäytyminen?	30
5	CES-kysely ja logistinen regressioanalyysi	35
6	Analyysi	42
6.1	Aina laillinen abortti	42
6.2	Poikkeustilanteessa laillinen abortti	46
6.3	Raskausviikon 20 jälkeen kielletty abortti	49
6.4	Abortin poistaminen työntekijöiden sairausvakuutuksesta	52
6.5	Abortin julkisen rahoituksen kieltäminen	54
6.6	Abortin täyskielto	57
6.7	Sukupuolen ja puoluekannan vaikutuksen vaihtelu	61
7	Johtopäätökset	65

Lähteet	70
Liitteet	77
Liite 1 Riippumattomat muuttajat	77
Liite 2 Sosiodemografisten muuttajien tunnusluvut	78
Liite 3 Riippuvat muuttajat	78
Liite 4 Riippuvien muuttajien tunnusluvut	79
KUVIO 1 ABORTTIKANTOJEN KEHITYS JA MAHDOLLINEN MUUTOS DOBBS V. JACKSON -PÄÄTÖKSEN JÄLKEEN	32
KUVIO 2 PUOLUEIDEN SUKUPUOLIJAKAUMA	36
KUVIO 3 ABORTTIVÄITTEIDEN KANNATUSJAKAUMA KOKO AINEISTOSSA	39
KUVIO 4 KANNATUS AINA LAILLISELLE ABORTILLE SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN MUKAAN	44
KUVIO 5 KANNATUKSEN TODENNÄKÖISYYS AINA LAILLISELLE ABORTILLE, KUN KONTROLLIMUUTTUJAT ON HUOMIOITU	44
KUVIO 6 KANNATUS VAIN POIKKEUSTILANTEISSA LAILLISELLE ABORTILLE SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN MUKAAN	47
KUVIO 7 VASTUSTUKSEN TODENNÄKÖISYYS AINOASTAAN POIKKEUSTILANTEESSA LAILLISELLE ABORTILLE, KUN KONTROLLIMUUTTUJAT ON HUOMIOITU	48
KUVIO 8 KANNATUS 20. RASKAUSVIIKON JÄLKEEN KIELLETYLLE ABORTILLE SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN MUKAAN	50
KUVIO 9 VASTUSTUKSEN TODENNÄKÖISYYS ABORTIN KIELTÄMISELLE 20. RASKAUSVIIKON JÄLKEEN, KUN KONTROLLIMUUTTUJAT ON HUOMIOITU	51
KUVIO 10 KANNATUS TYÖNANTAJAN OIKEUDELLE POISTAA ABORTIT TYÖNTEKIJÄN SAIRAUSVAKUUTUKSEN PIIRISTÄ SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN MUKAAN	53
KUVIO 11 VASTUSTUKSEN TODENNÄKÖISYYS OIKEUDELLE POISTAA ABORTIT TYÖNTEKIJÄN SAIRAUSVAKUUTUKSEN PIIRISTÄ, KUN KONTROLLIMUUTTUJAT ON HUOMIOITU	54
KUVIO 12 KANNATUS ABORTIN LIITTOVALTIOTASOISEN JULKISTAMISEN KIELTÄMISELLE SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN MUKAAN	56
KUVIO 13 VASTUSTUKSEN TODENNÄKÖISYYS JULKISRAHOITTEISTEN ABORTTIEN KIELTÄMISELLE, KUN KONTROLLIMUUTTUJAT ON HUOMIOITU	57
KUVIO 14 KANNATUS ABORTIN TÄYSKIELLÖLLE SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN MUKAAN	59
KUVIO 15 VASTUSTUKSEN TODENNÄKÖISYYS ABORTIN TÄYSKIELLÖLLE, KUN KONTROLLIMUUTTUJAT ON HUOMIOITU	60
KUVIO 16 KAIKKIEN VÄITTEIDEN KANNATTAMISEN TAI VASTUSTAMISEN TODENNÄKÖISYYS VERTAILTUNA	63
TAULUKKO 1 VÄITTEIDEN ABORTTIMYÖNTEISTEN VASTAUSTEN KORRELAATIOMATRIKSI	38
TAULUKKO 2 FAKTORIANALYYSI VÄITTEISTÄ KOOSTUVALLE ABORTTIMYÖNTEISYYDEN MITTARILLE	38

TAULUKKO 3 ABORTTIVÄITTEIDEN PROSENTUAALISET KANNATUSJAKAUMAT SUKUPUOLEN JA PUOLUEEN MUKAAN	40
TAULUKKO 4 REGRESSIOANALYYSI KANNATUKSESTA VÄITTEELLE "ABORTIN TULEE OLLA AINA LAILLINEN"	43
TAULUKKO 5 LUOTTAMUSVÄLIT SUKUPUOLEN JA PUOLUEEN VAIKUTUKSISTA	45
TAULUKKO 6 REGRESSIOANALYYSI VASTUSTUKSESTA VÄITTEELLE "ABORTIN TULEE OLLA LAILLINEN VAIN POIKKEUSTILANTEISSA"	46
TAULUKKO 7 LUOTTAMUSVÄLIT SUKUPUOLEN JA PUOLUEEN VAIKUTUKSISTA	48
TAULUKKO 8 REGRESSIOANALYYSI VASTUSTUKSESTA VÄITTEELLE "ABORTIN TULISI OLLA KIELLETTY 20. RASKAUSVIIKON JÄLKEEN"	49
TAULUKKO 9 LUOTTAMUSVÄLIT SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN VAIKUTUKSILLE	51
TAULUKKO 10 REGRESSIOANALYYSI VASTUSTUKSESTA VÄITTEELLE "TYÖNANTAJALLA TULEE OLLA OIKEUS POISTAA ABORTIT TYÖNTEKIJÄN SAIRAUSVAKUUTUKSEN PIIRISTÄ"	52
TAULUKKO 11 LUOTTAMUSVÄLIT SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN VAIKUTUKSILLE	54
TAULUKKO 12 REGRESSIOANALYYSI VASTUSTUKSESTA VÄITTEELLE "LIITTOVALTION EI TULE RAHOITTAABORTTEJA"	55
TAULUKKO 13 LUOTTAMUSVÄLIT SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN VAIKUTUKSILLE	57
TAULUKKO 14 REGRESSIOANALYYSI VASTUSTUKSESTA VÄITTEELLE "ABORTIN TULEE OLLA AINA LAITON"	58
TAULUKKO 15 LUOTTAMUSVÄLIT SUKUPUOLEN JA PUOLUEKANNAN VAIKUTUKSILLE	60
TAULUKKO 16 REGRESSIOANALYYSI VASTUSTUKSESTA VÄITTEELLE "ABORTIN TULEE OLLA AINA LAITON" REPUBLIKAANEISSA	61

1 Johdanto

Kesäkuussa 2022 Yhdysvalloissa tehty korkeimman oikeuden *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* -päätös kumosi vuosikymmeniä vallinneen liittovaltiotasoisien aborttioikeuden ja nosti aiheen poliittisen keskustelun keskiöön. Muutos tapahtui Joe Bidenin presidenttikaudella, mutta sen taustalla vaikutti vahvasti entinen republikaanipresidentti Donald Trump. Trump oli juuri nimittänyt kaudellaan huomattavan määrän korkeimman oikeuden tuomareita, ja hän ottikin julkisuudessa osaltaan kunnian päätöksestä. (Norrander & Wilcox 2023, 427–428; Trump 2023; United States Senate 2024.) Vuoden 2022 välivaaleissa aborttioikeus nousi päätöksen myötä selvästi aiempaa tärkeämmäksi vaaliteemaksi.

Äänestäjien rekisteröitymisaktiivisuus oli historiallisen korkeaa ja demokraatit menestyivät istuvan presidentin puolueeksi poikkeuksellisen hyvin. (Kann et al. 2024, 2, 19; Kirzinger et al. 2022; United States Census 2024.) Kaksi vuotta myöhemmin vuoden 2024 presidentinvaaleissa Trump asettui ehdolle varapresidentti Kamala Harrisia vastaan, ja aborttioikeudesta muodostui melko merkittävä teema myös näihin vaaleihin. Harris korosti aborttimyönteistä kantaansa, julkaisi useita aborttiaiheisiä vaalimainosvideoita ja vieraili *Call Her Daddy* -podcastissa keskustelemassa abortista sekä naisten asemasta Yhdysvalloissa. (Call Her Daddy 2024; Harris 2024a; Harris 2024b.) Mediassa juuri naisäänestäjien ennustettiin aktivoituvan ajamaan omia oikeuksiaan ja äänestämään abortin puolustajaksi profiloitunutta Harrisia (ks. esim. Sherman 2023; Alcindor et al. 2024).

Abortti eli raskaudenkeskeytys on aiheena hyvin sukupuolittunut, ja sen lisääntynyt näkyvyys herättää kysymyksiä sukupuolen merkityksestä Yhdysvaltain politiikassa. Poliitiikan tutkimuksessa sukupuolta on käytetty usein esimerkiksi äänestyskäyttäytymisen ennustamiseen, ja sitä on pidetty merkittävänä sosiodemografisena jakolinjana. Keskimäärin naisten onkin havaittu kannattavan todennäköisemmin liberaaleja, pehmeitä arvoja sekä naisten ja vähemmistöryhmien oikeuksia. (Ks. esim. Whitaker et al. 2008, 13–18; Barnes & Cassese 2017, 129–130.) Myös aborttikantojen voisi siis arvioida jakautuvan jossain määrin yksilöiden sukupuolen mukaan. Yhdysvalloissa miljoonat naiset kannattavat kuitenkin myös aborttivastaisempaa republikaanipuoluetta ja konservatiivisempia arvoja, eikä sukupuolta voida käyttää yksiselitteisenä poliittisen käyttäytymisen ennustajana. Mielenkiintoista muuttuneessa aborttitilanteessa onkin tutkia, miten sukupuoli ja puoluekanta suhteutuvat toisiinsa aborttikannoissa ja onko aborttikannoissa havaittavissa esimerkiksi puolueiden sisällä selvää sukupuolien eriytymistä.

Tutkielman tarkoituksena on tutkia logistisella regressioanalyysillä, millaisia risteäviä vaikutuksia sukupuoli ja puoluekannalla on aborttioikeutta koskeviin asenteisiin Yhdysvalloissa ja millaisia eroja ryhmien väliltä nousee esiin. Tutkielma tarkastelee aborttioikeuden kontekstissa naiseuden ja puoluekannan pohjalle rakentuvia erilaisia, risteäviä sosiaalisia identiteettejä, jotka voivat vaikuttaa yksilöiden kantoihin ja poliittiseen toimintaan. Tutkielman teoriapohjana toimivat etenkin Achenin ja Bartelsin (2016) sekä Greenin, Palmquistin ja Schicklerin (2002) näkemys sosiaalisesta identiteetistä ja puoluekannasta (engl. *partisanship*) sekä tutkimuskirjallisuus aborttikantojen muutoksesta aiheen politisoitumisen myötä. Hyvin sukupuolittuneen ja murrostilanteessa olevan aborttioikeuden tutkiminen mahdollistaa ajankohtaisen lisäyksen keskusteluun siitä, millainen sosiaalinen identiteetti naisuus on nykyhetkessä ja mikä sen mahdollinen suhde on etenkin puoluekantaan. Tutkimuskysymyksinä toimivat siis seuraavat:

K1: Miten sukupuoli ja puoluekanta yhdessä sosiaalisina identiteetteinä vaikuttavat aborttikantoihin?

K2: Ovatko naiset erkaantuneet aborttikannoissaan puolueidensa miehistä lainsäädännön muutoksen seurauksena?

Tutkielman aluksi käydään kontekstina läpi aborttioikeuden historiaa ja siinä tapahtuneita muutoksia. Tämän jälkeen käsitellään sosiaaliseen identiteetin käsitettä keskittyen etenkin naiseuden sekä puolueen tuottamiin identiteetteihin ja niiden risteymiin poliittisissä kannoissa. Samalla käsitellään myös aiempaa tutkimusta aborttikantojen eroista sukupuolten sekä puolueeryhmien välillä. Teoriapohjan käsittelyn jälkeen esitellään tutkielmassa käytettävä tutkimusaineisto sekä regressioanalyysin metodi ja toteutetaan itse aineiston analyysi. Lopuksi pohditaan, miten tulokset vertautuvat aikaisempaan tutkimukseen ja miten sukupuoli sekä puoluekanta ohjaavat yksilöiden näkemyksiä aborttikysymyksessä.

2 Aborttioikeuden kehitys Yhdysvalloissa

Aborttioikeus on hyvin kiistelty aihe Yhdysvaltain politiikassa, ja se on ollut julkisessa keskustelussa tasaisesti esillä jo vuosisatoja. Aborttioikeuden historiallinen kehitys on ollut monivaiheinen. Se on muuttunut laillisuuden reunoilla tapahtuvasta lieveilmiöstä laajan moraalisen paheksunnan kohteeksi, perhesuunnittelun välineeksi, perustuslailliseksi oikeudeksi ja lopulta 2020-luvun merkittäväksi vaaliteemaksi. Seuraavaksi käydään läpi aborttioikeuden kehitystä ja sitä ympäröivää keskustelua. Historiassa tapahtuneet aborttioikeuden lainsäädännölliset ja yhteiskunnalliset muutokset tarjoavat kontekstia yksilöiden aborttinäkemyksille ja nykyhetken poikkeuksellisuudelle.

2.1 Aborttioikeus 1800-luvulta 1900-luvun puoliväliin

Itsenäistyneissä Yhdysvalloissa 1800-luvun alkupuolella abortti oli monen muun länsimaan tapaan stigmatisoitunut aihe, ja etenkin lapsiperheissä tapahtuva abortti nähtiin usein moraalisesti kyseenalaisena sekä yhteiskunnallisesti haitallisena. Esimerkiksi avioliiton ulkopuolisesta suhteesta tai hankalista aiemmista raskauksista johtuvat abortit olivat kuitenkin tiedostettu ja hiljaisesti hyväksytty ilmiö. Ison-Britannian tapaoikeuteen (engl. *common law*) perustuvassa lainsäädännössä sikiön asema olikin epäselvä ennen toisella kolmanneksella tapahtuvaa sikiön havaittavaa liikehdintää (engl. *quickening*). Ensimmäinen suoraan aborttia koskeva laki säädettiin Yhdysvalloissa vasta vuonna 1821, ja sekin käsitteli myrkyntämistä naiselle, jonka raskaus oli edennyt sikiön liikehdintään asti. Lain mukaan rikosoikeudellinen taakka oli tällöin ensisijaisesti ulkopuolisella abortin suorittajalla eikä raskaana olevalla. Tuomarit ja muut oikeusprosessiin osallistuvat tahot kävivät jatkuvasti keskustelua lainsäädännön sisällöistä, ja myös uusia, rajoittavia aborttilakeja säädettiin joissain osavaltioissa. Perheen ja kodin oikeus yksityisyyteen nähtiin kuitenkin usein merkittävimpänä tekijänä, ja abortin tekeminen säilyi pitkään laillisena raskauden alussa. (Grossberg 1988, 159–162, 169; Mohr 1979, 3, 20–21.)

Yhteiskunnallisessa keskustelussa aborttivastainen liikehdintä kuitenkin kiihtyi 1800-luvun edetessä, ja etenkin uskonnolliset, keskiluokkaiset ryhmät sekä konservatiiviset lääketieteen harjoittajat alkoivat kritisoida abortin moraalittomuutta. Aborttia ei enää nähty vain yhteiskunnan laidalla tapahtuvana, epätoivoisena tekona vaan mukavuudenhaluisuutena tai itsekkyytenä. Kyseessä ei ollut enää myöskään yksityisyyden piiriin kuuluva päätös vaan yhteiskunnallinen pahe, joka oli myös johtanut toivottujen perheiden pienenemiseen.

Osavaltiotasolla lainsäätäjät vastasivat tähän protestointiin vaihtelevalla voimakkuudella, mutta 1800-luvun lopulla sikiön liikehdinnän sitoma lainsäädäntö väistyi pitkälti tiukemman ja kriminalisoivan aborttilainsäädännön tieltä. (Grossberg 1988, 173–175, Mohr 1979, 86–87, 200.)

Myös liittovaltiotasolla lainsäädännössä oli 1800-luvun loppupuolella nähtävissä moraalista ohjausta ja aborttivastaisuutta. Esimerkiksi nykypäivänäkin esille noussut, niin kutsuttu *Comstock*-asetus kielsi tiettyjen säädyttömien (engl. *obscene*) tai rikollisiin tarkoituksiin tarkoitettujen materiaalien kuljettamisen Yhdysvaltain postin kautta. Näihin lukeutuivat myös abortin suorittamiseen soveltuvat esineet ja aineet sekä abortteihin kannustava tai niiden tekemistä helpottava informaatio. (18 U.S. Code § 1461, 17 U.S. Statutes at Large 283, Sec. 148.) Lainsäädännön tiukentumisesta huolimatta on hyvä huomata, että kyseessä ei ollut politisoitunut tai puoluepoliittinen aihe, vaan aborttivastainen liikehdintä ulottui laajasti koko poliittiselle kentälle, ja esimerkiksi huoli yhdysvaltalaisten syntyvyyden laskusta oli läsnä läpi puoluekentän (Mohr 1979, 207–209).

Aborttivastainen lainsäädäntö ja näkemykset säilyivät 1900-luvun vaihteessa, ja virallisissa yhteyksissä abortista puhuttiin yhä hyvin kielteisesti. Tavallisten kansalaisten keskuudessa asenteet eivät kuitenkaan olleet yhtä ehdottomia, ja 1920–1930-luvuilla tapahtunut moraalinen vapautuminen alkoi lopulta näkyä jälleen myös julkisissa aborttikannoissa. Sekä ehkäisyä että abortteja käytettiin apuna perhesuunnittelussa, ja niiden mahdollinen yhteiskunnallinen ja taloudellinen hyöty väestökontrollinnissa nostettiin jälleen esille esimerkiksi kirjallisuudessa. Toisen maailmansodan jälkeen syntyvyys nousi jälleen, mutta etenkin uskonnollisten piirien ulkopuolella näkemykset jatkoivat löyhentymistään (Sauer 1974, 60–63.)

Ihmisoikeusliikkeen, seksuaalisen vapautumisen ja liberaalien arvojen nousu 1960- ja 1970-luvuilla näkyivät merkittävinä muutoksina myös aborttilainsäädännössä, ja 1970-luvun alussa muutama osavaltio salli jälleen abortin perustuen vain potilaan omaan tahtoon. Päätökset olivat kuitenkin kiistanalaisia ja herättivät myös kritiikkiä. Sekä aborttioikeuden vastustajat että kannattajat aktivoituivat protestoimaan ja julkaisemaan kantojaan, ja kansalaisten keskuudessa abortin salliminen etenkin terveydellisistä tai sosiaalisista syistä keräsi kannatusta. (Sauer 1974, 63–64.) Yhdysvaltain aborttioikeuden modernin historian voidaan kuitenkin katsoa alkaneen vuodesta 1973, kun kiihtyvä aborttikeskustelu kärjistyi lopulta Yhdysvaltain korkeimmassa oikeudessa *Roe v. Wade* -käsittelyssä.

2.2 *Roe v. Wade* -päätös 1973

Valenimeä Jane Roe käyttävä nainen toi Yhdysvaltain korkeimman oikeuden tarkasteltavaksi Texasin osavaltion aborttilainsäädännön, jonka alaisuudessa hänellä ei ollut vuonna 1970 laillista mahdollisuutta terveydenhuollon ammattilaisen suorittamaan aborttiin. Hän esitti tämän lainsäädännön rikkovan hänen perustuslaillisia oikeuksiaan etenkin yksityisyyteen. Vaikka korkeimman oikeuden päätös kiisti tällaisen yksityisyyden suojan suoraan löytyvän perustuslaista, siinä todettiin aiemman laintulkinnan myöntävän kansalaisille perustuslain alaisuudessa oikeuden henkilökohtaiseen yksityisyyteen. Historiallisen käsittelyn lopputuloksena Texasin kaltainen hengenvaarallisiin tilanteisiin rajoitettu aborttioikeus todettiin perustuslain vastaiseksi, ja ensimmäisellä kolmanneksella tapahtuvat abortit määrättiin raskaana olevan henkilön ja hänen lääkärinsä väliseksi päätökseksi, johon osavaltioilla ei ollut mahdollisuutta puuttua. (United States Supreme Court 410 U.S. 113 1973) Näin korkein oikeus oli *Roe v. Wade* -päätöksellään taannut kaikille yhdysvaltalaisille oikeuden aborttiin tietyin ajallisin rajoittein, ja aborttilainsäädäntö siirtyi osavaltioilta osittain liittovaltiotasolle.

Korkeimman oikeuden päätöksen lainsäädännöllinen merkitys oli suuri, sillä Yhdysvaltain oikeuskäytännössä tuomareiden rooli eroaa esimerkiksi suomalaisesta järjestelmästä. Anglo-amerikkalaisessa maailmassa käytetty *common law* - tai *case law* -oikeuskäsitys eli tapaoikeus nostaa tuomariston ja tuomioistuimien laintulkinnat lähes yhtä tärkeiksi ja sitoviksi kuin itse kirjoitetun lainsäädännön. Tuomaristo noudattaa ennakkopäätöstensä pohjalta useimmiten *stare deisis* -periaatetta, joka velvoittaa sitä myös tulevaisuudessa käsittelemään samankaltaisia tapauksia samojen periaatteiden mukaisesti. (Pomorski 1975, 1–7, 31–33, 43–44.) Liittovaltiotason aborttioikeuden voitiin siis olettaa jäävän melko pysyväksi asiaintilaksi.

Konservatiiviset aborttia vastustavat ryhmät eivät kuitenkaan hyväksyneet päätöstä, vaan se aiheutti lukuisia mielenosoituksia, tuomitsevia lausuntoja ja oikeuskäsittelyjä. Yhdysvaltain katolilaisten piispojen yhdistys ilmaisi nopeasti paheksuntansa, *March for Life* -liike järjesti vuodenvaihteessa 1974 ensimmäisen aborttivastaisen protestikulkueensa, johon osallistui lähes 20 000 ihmistä, ja 1970-luvun kuluessa *National Right to Life* -liike tehosti *Human Life Amendment* -lisäyksen valmistelua perustuslakiin. Lisäyksellä pyrittiin käytännössä kumoamaan *Roe v. Wade* -päätöksen suoma aborttioikeus ja rajoittamaan sitä koko

liittovaltiossa perustuslain nojalla. Lisäystä ei kuitenkaan koskaan saatu vietyä läpi. (Karrer 2011, 48, 57–59, 61.)

Aborttioikeuteen tehtiin kuitenkin ajan myötä muokkauksia sekä sitä tukevaan että heikentävään suuntaan. Republikaaniedustaja Henry Hyde ajoi 1970-luvun lopulla rahoituslakiesitystä, joka kielsi liittovaltion ja *Medicaid*-terveydenhuoltojärjestelmän tarjoaman rahoituksen käyttämisen abortteihin. Ehdotukseen tehtiin pitkän väittelyn jälkeen lieventävä lisäys, jonka mukaan rahoituskielto ei koskenut hengenvaarallisia tilanteita eikä inestien tai raiskauksen seurauksena alkanutta raskautta. Aborttioikeutta kannattavat ryhmät kyseenalaistivat tämän *Hyde Amendment* -lisäyksen perustuslaillisuuden, mutta se jäi voimaan myös laillisen tarkastelun jälkeen. (Karrer 2011, 63–64.) Toinen muutos aborttioikeuden käytäntöihin tehtiin 1990-luvulla, kun korkeimman *Planned Parenthood of Southeastern Pa. v. Casey* -päätös liitti kaikille taatun aborttioikeuden kohtuuttoman taakan käsitteeseen (engl. *undue burden*) ajallisten rajojen sijaan. Osavaltiot saivat päätöksen mukaan rajoittaa haluamallaan tavalla elinkelpoisten sikiöiden abortointia, minkä lisäksi aborttilakeja tuli arvioida sen mukaan, tuottivatko ne raskaana olevalle kohtuuttoman taakan abortin hankkimisessa. (United States Supreme Court 505 U.S. 803 1992.) Tämä laajensi osavaltioiden mahdollisuuksia ainakin pyrkiä rajoittamaan aborttioikeutta lainsäädännössään, vaikkakin liian tiukat rajoitukset voitaisiin yhä tuomita perustuslain vastaisiksi.

2.3 Aborttioikeuden puoluepolitisoituminen

Yhdysvaltain politiikkaa ohjaa kaksipuoluejärjestelmä, jossa vaihtoehtoina ovat kaksi vastapuoliksi profiloitunutta puoluetta, republikaanit ja demokraatit. Pääasiallisena sääntönä nykytilanteessa voidaan pitää, että republikaanit kannattavat hieman konservatiivisempia arvoja ja oikeistolaisempaa talouspolitiikkaa, kun taas demokraatit ajavat liberaalimpaa ja vähemmän oikeistolaista politiikkaa. Tämä asetelma syntyi 1900-luvun loppupuolella myös Yhdysvaltain aborttipolitiikassa. *Roe v. Wade* -päätös ja sitä seurannut kiihtynyt aborttiväittely johtivat aborttioikeuden puoluepolitisoitumiseen, ja republikaanit sekä demokraatit asettuivat lopulta eri puolille keskustelua. Puolueiden aborttikannoissa tapahtunutta vastakkaista kehitystä havainnollistavat muun muassa niiden kirjaukset puolueohjelmiin 1970-luvulta eteenpäin.

Republikaanien puolueohjelmassa abortti mainitaan ensimmäistä kertaa vuonna 1976. Tällöin puolue kutsuu aborttia ”yhdeksi aikamme vaikeimmista kysymyksistä”, jonka henkilökohtaisuus ja monimutkaisuus tekevät siitä kiistellyn. Ohjelmassa todetaan, että

republikaanipuolueen kannattajissa on sekä aborttioikeuden vastustajia että kannattajia ja puolue kannattaa dialogin jatkumista. Puolue kuitenkin tukee pyrkimyksiä ”syntymättömien lasten oikeuksien parantamiseksi.” (GOP Party Platform 1976) Republikaanit siis vastustivat jossain määrin ainakin täysin rajoittamatonta aborttioikeutta, mutta aiheen monitahoisuus tunnustettiin.

Vuoden 1980 puolueohjelmassa abortille on jo oma lukunsa. Republikaanit korostavat jälleen ymmärtävänsä aiheen jakavan myös omia kannattajiaan mutta toistavat kuitenkin tukevansa syntymättömien lasten oikeutta elämään. Ohjelmaan on lisätty myös maininta aborttien verorahoituksen vastustamisesta. (GOP Party Platform 1980.) Pitkälti samat tavoitteet löytyvät myös vuoden 1984, 1988 ja 1992 ohjelmista, mutta niiden muotoilu muuttuu yhä ehdottomammaksi (GOP Platform 1984; 1988; 1992). Vuoden 1996 ohjelmassa aborttia kutsutaan jo ”lähes lapsenmurhaksi” (GOP Platform 1996). Abortti muuttui 1900-luvun lopun kuluessa monimutkaisesta ja keskustelua vaativasta aiheesta tuomittavaksi raakuudeksi, joka uhkasi lapsia.

Myös demokraattien puolueohjelmissa kirjaukset aborttioikeudesta kehittyivät 1970-luvulta eteenpäin yhä yksityiskohtaisemmiksi. Vuoden 1976 ohjelmassa abortti mainitaan vain ohimennen, kun puolue huomauttaa, että se ymmärtää abortin aiheuttaman eettisen huolen muttei tue aborttioikeuden kumoamista (Democratic Party Platform 1976). Kenties vastauksena republikaanien voimistuvaan aborttiretoriikkaan myös demokraattien ohjelmissa alkoi muodostua seuraavina vuosikymmeninä selkeämpi aborttikanta – tosin vastapuolta hitaammin ja maltillisemmin. Esimerkiksi vuonna 1980 demokraatit mainitsevat jälleen vain vastustavansa *Roe v. Wade* -päätöksen kumoamista, ja vuosina 1984 sekä 1988 aihetta ei mainita ollenkaan (Democratic Party Platform 1980; 1984; 1988). Demokraattien 1990-luvun ohjelmissa korostetaan turvallisen ja laillisen abortin tärkeyttä mutta todetaan ensisijaisen tavoitteen olevan aborttien tarpeen vähentäminen muilla keinoin. (Democratic Party Platform 1992; 1996). Vuonna 2000 demokraatit kritisoivat republikaanien suhtautumista aiheeseen:

We respect the individual conscience of each American on this difficult issue, and we welcome all our members to participate at every level of our party. This is why we are proud to put into our platform the very words which Republicans refused to – – While the party remains steadfast in its commitment to advancing its historic principles and ideals, we also recognize that members of our party have deeply held and sometimes differing views on issues of personal conscience like abortion and capital punishment. (Democratic Party Platform 2000.)

Puolue siis kannatti aborttioikeuden ja -mahdollisuuden säilyttämistä mutta korosti arvostavansa silti vastapuolesta poiketen mielipiteenvapautta ja avoimuutta.

Abortin kehittyminen polarisoivaksi puoluepoliittiseksi kysymykseksi 1900-luvun loppupuolella näkyi myös puolueiden kannattajakunnassa, kun aiheesta tuli ensi kertaa relevantti puoluevalinnassa. Puolueiden poliittisten näkemysten polarisoituminen ei toki ollut vain aborttioikeutta koskeva kehitys, vaan kyseessä on laajempi ilmiö. Yhdysvaltalaisten poliittiset kannat ovatkin eriytyneet yhä selkeämmin kahteen vastakkaiseen leiriin samalla, kun negatiiviset näkemykset vastapuolesta ovat vahvistuneet (Heltzel & Laurin 2020; Mason 2015; Campbell 2016, 95–104, 113–114). Tämän abortin politisoitumisen ja polarisaation mahdollisia vaikutuksia etenkin puolueiden kannattajien liikehdinnän osalta käsitellään tarkemmin myöhemmissä luvuissa.

2.4 Dobbs v. Jackson Women's Health Organization -päätös 2022

Puolueiden vastakkainasettelu abortin suhteen on jatkunut ja kärjistynyt 1970-luvulta nykypäivään. Aborttioikeuskeskustelun viimeisin ja hyvin dramaattinen muutos tapahtuikin 2020-luvun alussa. Yhdysvaltain presidentti Donald Trump nimitti ensimmäisellä kaudellaan liittovaltion korkeimpaan oikeuteen kolme tuomaria ja muutti tuomariston ideologia voimasuhteita siten, että republikaanipresidenttien nimittämät tuomarit muodostivat 6–3-enemmistön (United States Senate 2024). Tämä osoittautui merkittäväksi muutokseksi, kun korkein oikeus päätyi jälleen käsittelemään osavaltioiden oikeutta rajoittaa abortteja lainsäädännössään.

Vuonna 2021 Mississippin osavaltio sääti aborttioikeutta rajoittavan lain, joka kielsi muissa kuin poikkeustapauksissa abortit 15. raskausviikon jälkeen. Paikallinen aborttiklinikka, *Jackson Women's Health Organization* vei asian kuitenkin korkeimpaan oikeuteen. Käsiteltävään asiaa Yhdysvaltain korkein oikeus julkaisi lopulta monien yllätykseksi historiallisen lausunnon, joka kumosi lähes 50 vuotta kestäneen aborttioikeuden:

The Constitution does not prohibit the citizens of each State from regulating or prohibiting abortion. Roe and Casey arrogated that authority. We now overrule those decisions and return that authority to the people and their elected representatives. (United States Supreme Court 597 U.S. 215 2022, 1, 79.)

Aborttilainsäädäntö siirtyi siis liittovaltiotasolta täysin takaisin osavaltioille, eikä korkein oikeus rajoittanut osavaltioiden valtuuksia enää millään tavalla. Vaikutus oli välitön, ja esimerkiksi Louisianassa, Tennesseessä sekä Missourissa oli säädetty valmiiksi abortin

täyskiellot, jotka astuisivat niin sanottuina liipaisinlakeina voimaan heti, jos Yhdysvaltain korkein oikeus kumoaisi *Roe v. Wade* -päätöksen (Louisiana Revised Statutes 40 § 1061; Tennessee SB 1257; 2019; Missouri Statutes 12 § 188.071). Muutos herätti myös vahvaa vastarintaa, ja kiistanalainen käsittely oli aiheuttanut korkeimman oikeuden ulkopuolella mielenosoituksia jo ennen päätöksen virallista julkaisemista (Williams & Finn 2021).

Dobbs v. Jackson -päätös poikkesi täysin aiemmista laintulkinnosta, ja osa tuomaristosta jätti eriävän mielipiteen vedoten *stare decisis* -periaatteeseen (United States Supreme Court 597 U.S. 215 2022, 36). Päätöksen tehnyt enemmistö koostui republikaanipresidenttien nimeämistä tuomareista, joista kolme oli edellisen presidentin Donald Trumpin nimittämiä. (Ibid.; United States Senate 2024). Trump liitti päätöksen vahvasti omaan politiikkaansa ja totesi jopa mahdollistaneensa itse aborttilainsäädännön muutoksen:

Pro lifers had absolutely zero status on the subject of abortion until I came along. For 52 years everyone "talked," but got nothing. I GOT IT DONE! There would be no talk of a six week ban, or anything else, without me. *Roe v. Wade* allowed the killing of a baby at any time --. (Trump 2023.)

Etenkin republikaanivoittoisissa osavaltioissa alettiin ajaa lukuisia aborttia rajoittavia lakiesityksiä ja tiukentamaan jo olemassa olevaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi Texasin osavaltion syyttäjä (engl. *attorney general*) haastoi New Yorkin osavaltiossa toimivan lääkärin oikeuteen tämän määrättyä Texasissa asuvalle naiselle aborttiin tarkoitettuja lääkkeitä (Ziegler 2025). Tämä herätti kysymyksiä osavaltioiden lainsäädännön kantamasta ja suvereniteetista. *Sanctuary Cities for the Unborn* -liike taas pyrkii rajoittamaan aborttioikeutta aikaisemmin mainitun *Comstock*-asetuksen toimeenpanolla. Koska kyseinen asetus on teknisesti ottaen yhä voimassa, yksittäiset kaupungit ovat siihen vedoten kieltäneet aborttivalmisteiden kuljettamisen alueellaan. (Sanctuary Cities for the Unborn 2024.)

2.5 Aborttipolitiikka nykyisessä puolueasetelmassa

Dobbs v. Jackson -päätöksen jälkeen abortti on noussut yhä merkittävämmäksi poliittisen keskustelun aiheeksi. Aiemmin mainittu abortin puoluepolitisoituminen on jatkanut kehitystään tämän päivän polarisoituneisiin aborttikäsityksiin, joissa myös *Dobbs v. Jackson* -päätös seurauksineen on runsaasti esillä. Puolueiden asetelma on kuitenkin hieman muuttunut 1900-luvun lopusta ja 2000-luvun alusta, jolloin republikaanit ajoivat kaikkialle rajoittavaa aborttipolitiikkaa ja demokraatit korostivat yksilön omaa valintaa. Puolueiden tämänhetkisiä aborttilinjauksia voidaan tarkastella jälleen muun muassa puolueohjelmien kautta. Aborttia

onkin käsitelty kummankin puolueen vuoden 2024 puolueohjelmassa, mikä osoittaa aiheen säilyneen keskeisyyden yhdysvaltalaisessa politiikassa.

Republikaanien puolueohjelmassa abortti on mainittu vain kerran, ja sitä käsitellään ”kansalaisia palvelevan hallinnon” otsikon alla:

We proudly stand for families and Life. We believe that the 14th Amendment to the Constitution of the United States guarantees that no person can be denied Life or Liberty without Due Process, and that the States are, therefore, free to pass Laws protecting those Rights. After 51 years, because of us, that power has been given to the States and to a vote of the People. We will oppose Late Term Abortion, – –. (GOP Platform 2024, 15.)

Puolueohjelma viittaa liittovaltiotasoisesta aborttioikeuden kumoutumiseen ja korostaa republikaanipuolueen – kenties etenkin presidentti Donald Trumpin – panosta tämän toteutumisessa. Ohjelmassa todetaan aborttilainsäädännön säätämisen kuuluvan osavaltioille, mutta puolue vastustaa eksplisiittisesti ”myöhäisiä raskaudenkeskeytyksiä”. Myöhäiselle raskaudenkeskeytykselle ei ole vakiintunutta määritelmää tai ajallista rajaa, eikä termiä selvennetä myöskään ohjelmassa. Esimerkiksi Trump on kuitenkin esittänyt julkisuudessa väitteitä jopa ”syntymän jälkeen tapahtuvista aborteista” (ABC11 2024, 00:50). Kirjaus on siis hyvin tulkinnanvarainen sekä laaja, eikä republikaanipuolue ohjelmassaan suoranaisesti ohjeista esimerkiksi tietyn tyyppisiin aborttirajoituksiin. Puolue korostaa, ettei asian tule olla liittovaltion vaan osavaltioiden itsensä hallinnassa, eikä republikaaneilla ei ole yhtenäistä aborttilinjaa koko Yhdysvalloille. Huomionarvoista on myös, että puolueohjelma kehystää abortin puoluepoliittisena kysymyksenä, ja Trumpin tekemien korkeimman oikeuden nimitysten merkitys aborttioikeuden muutoksissa profiloikin kenties hänet ja republikaanipuolueen yhä vahvemmin aborttioikeuksien kaventajaksi tai ainakin niiden sääntelyn keventäjäksi. Puolueen ja Trumpin retoriikassaan käyttämät hyvin äärimmäiset tai jopa täysin kuvitteelliset tilanteet voidaan siis kenties nähdä ennen kaikkea kritiikkinä vastapuolen liian vapaana pidetylle aborttipolitiikalle.

Demokraattien puolueohjelma käsittelee aborttia sekä lisääntymisoikeuksia laajasti ja korostaa naisten valinnanvapautta:

Trump’s Supreme Court appointees overturned Roe v Wade, eliminating a fundamental constitutional right and denying women across the nation the right to choose. The extreme act of overturning Roe, which had been the law of the land for nearly half a century, has already had devastating consequences nationwide. – – President Biden, Vice President Harris, and Democrats are fighting back to

restore reproductive freedom for every woman in every state. (Democrat Platform 2024, 48–49.)

Ohjelmassa aborttioikeus kehystetään republikaanejakin vahvemmin puoluepoliittiseksi ja Trumpiin henkilöityväksi kysymykseksi, ja demokraatit pyrkivät profiloitumaan lisääntymisoikeuksien suojelijoina. Verrattuna republikaaneihin demokraateilla on ohjaavampi linja, ja he ajavatkin koko Yhdysvaltoihin yhtenäistä, sallivaa aborttipolitiikkaa. Ohjelmassa on käyty läpi noin kahden sivun verran epäkohtia, joita liittovaltiotasoisena aborttioikeuden kumoaminen on aiheuttanut, ja muutos on liitetty vahvasti Trumpin toimiin presidenttinä. Tämä näkyi myös vuoden 2024 vaaliasetelmassa, kun varapresidentti ja presidenttiehdokas Kamala Harris kritisoi vaaliväittelyissä Trumpia:

Let's understand how we got here. Donald Trump hand-selected three members of the United States Supreme Court with the intention that they would undo the protections of Roe v. Wade. And they did exactly as he intended. And now in over 20 states there are Trump abortion bans which make it criminal for a doctor or nurse to provide health care. -- That is immoral. (WRAL 2024, 03:05)

Aborttikysymyksessä on helposti nähtävissä puolueiden vastakkainasettelu, jossa demokraatit ja republikaanit esiintyvät toisensa pitkälti poissulkevinä vaihtoehtoina. Republikaanit eivät enää kategorisesti vastusta kaikkia abortteja, mutta he ovat kehystäneet *Dobbs v. Jackson* - päätöksen puolueen voitoksi, joka takaa osavaltioille valinnanvapauden omasta aborttilainsäädännöstään sekä mahdollisuuden myöntää sikiöille laillisia oikeuksia. Demokraatit taas esittävät päätöksen naisten kehollisia oikeuksia ja vapautta rajoittavana kieltona, joka on ehdottomasti pyrittävä kumoamaan. Vastapuoli onkin tässä astelemassa helposti nähtävissä moraalisesti paheksuttavana tai äärimmäistä politiikkaa kannattavana. Tämä puolueiden vastakkainen profiloituminen on merkittävää myös yhdysvaltalaisten henkilökohtaisten aborttinäkemyksen kannalta. Seuraavaksi käsitelläänkin puoluekannan sekä muiden ryhmäjäsenyyksien vaikutuksia poliittisessa mielipiteenmuodostuksessa.

3 Sosiaalinen identiteetti poliittisten mielipiteiden muodostuksessa

Tutkielman teoriapohjana toimii sosiaalisen identiteetin käsite, jota käsitellään etenkin Christopher Achenin ja Larry Bartelsin sekä Donald Greenin, Bradley Palmquistin ja Eric Schicklerin näkemysten pohjalta. Teoriaa tarkastellaan ensin yleistasolla, ja keskeistä on hahmottaa sosiaalisen identiteetin rooli poliittisten mielipiteiden muodostumisessa. Teorian yleisen esittelyn lisäksi perehdytään syvemmin erityisesti puoluekannan sekä sukupuolen sosiaalisiin identiteetteihin, joita käsitellään sekä niiden kehittymisen että havaittujen vaikutusten näkökulmasta. Viimeisenä teoriaosiona tarkastellaan vielä tutkielman kannalta erityisen oleellisia sukupuolen ja puoluekannan risteymiä, joissa nämä sosiaaliset identiteetit voivat vaikuttaa toisiinsa nähden vastakkaisilla tavoilla.

Christopher H. Achen ja Larry M. Bartels (2016) käsittelevät sosiaalisen identiteetin roolia poliittisessa mielipiteenmuodostuksessa kirjassaan *Democracy for Realists : Why Elections Do Not Produce Responsive Government*. He esittävät, että yksilöiden mielipiteenmuodostusta ja poliittista käytöstä ohjaa ensisijaisesti heidän sosiaalinen identiteettinsä. Tämä sosiaalinen identiteetti pohjautuu ihmisten jakautumiseen ja samaistumiseen erilaisiin ryhmiin. Ryhmässä toimimisen on todettu vaikuttavan voimakkaasti ihmisten käytökseen, ja ryhmäajattelu voi saada ihmisen käyttäytymään näennäisen epärationaalisesti mukautuakseen omaan ryhmäänsä tai erottautuakseen vieraasta ryhmästä. (Achen & Bartels 2016, 216–221.) Lisäksi ryhmiin kuuluminen vaikuttaa vahvasti myös ihmisen itsensä määrittelyyn ja identiteettiin: ihmiset luovat tämän jaottelun pohjalta sosiaalisen identiteetin eli käsityksen ja kuvauksen itsestään osana ryhmiä muun muassa sukupuolensa, etnisyytensä, uskontonsa tai poliittisen suuntautumisen mukaan. He muodostavat tunnepitoisen yhteyden omiksi kokemiinsa ryhmiin ja arvioivat niitä muita suopeammin. Kaikki ryhmät eivät kuitenkaan muodostu identifikaatiossa yhtä tärkeiksi, ja yksilö saattaa kuulua johonkin ryhmään ilman, että hän kokee samaistuvansa siihen tai määrittävänsä itseään sen kautta. Kyseessä on siis ennen kaikkea oma tuntemus ryhmän jäsenyydestä ja sille annettu merkitys. (Achen & Bartels 2016, 228–231.) Nämä yksilön itse identiteetilleen keskeiseksi kokemat ryhmät ja niiden risteymät ovat myös keskeisiä poliittisen toiminnan ja ajattelun ohjaajia, ja yksilö voi äänestää tai muodostaa mielipiteensä osaltaan oman viiteryhmänsä etujen ja mielipiteiden mukaisesti. (Achen & Bartels 2016, 229–232.)

Achen ja Bartels asettavat siis kyseenalaiseksi ajatuksen kansalaisista, jotka valitsevat politiikassa ja vaaleissa aina omaa ideologista asemaansa lähimpänä olevan puolueen tai arvioivat jatkuvasti puolueiden suoriutumista omien tavoitteidensa saavuttamisessa. Tämän sijaan he esittävät suhteen päinvastaisena: kansalaisten risteävät sosiaaliset identiteetit ohjaavat heitä muodostamaan poliittisia näkemyksiä sekä sitoumuksia, ja he rationalisoivat tarvittaessa valitsemansa ehdokkaan ja yksittäisten poliittisten linjausten yhteensopivuutta omaan identiteettiinsä ja valintoihinsa. (Achen & Bartels 2016, 233.) Itsensä vahvasti esimerkiksi republikaaniksi tunteva ihminen voi olla samaa mieltä vain joistain puolueensa keskeisistä teemoista ja sivuuttaa erimielisyydet tai jopa muodostaa kantansa ensisijaisesti sen perusteella, mitä omaksi koettu puolue ryhmä kannattaa. Oma identiteetti toimii siis heuristisena ohjenuorana, eli eräänlaisena psykologisena oikotienä, jolla ihmiset käsittelevät epätäydellistä informaatiota ja nopeuttavat päätöksentekoa, sillä jokaisen uuden poliittisen kysymyksen syvällinen ymmärtäminen vaatisi massiivista kognitiivista ponnistelua. (Achen & Bartels 2016, 269–271; Chow 2015, 977–978.)

Identiteetin ohjaama kannanmuodostus toimii perustana myös tutkielman tutkimusasetelmalle, jossa puoluekanta ja sukupuoli vaikuttavat näkemyksiin sen sijaan, että puoluekanta toimisi riippuvana muuttujana. Puoluekanta ja sukupuoli ovat aiemassa tutkimuksessa nousseet hyvin merkittäviksi jakolinjoiksi, ja aborttikannoissa etenkin republikaaninaiset voivat kokea kahden identiteettiinsä osan välistä ristivetoa. Kysymyksenä onkin, miten aborttioikeuden viimeaikaiset muutokset puhuttelevat näiden ryhmien jäseniä ja mitkä identiteetit nousevat mielipiteenmuodostuksessa vahvemmin esille. Tämän pohjustamiseksi käydään seuraavaksi läpi puoluekannan ja sukupuolen rooleja sosiaalisina identiteetteinä.

3.1 Puoluekanta sosiaalisena identiteettinä

3.1.1 Puoluekannan muodostuminen sosiaalisesti identiteetiksi

Achenin ja Bartelsin (2016) lisäksi myös Donald Green, Bradley Palmquist ja Eric Schickler (2002) ovat käsitelleet hieman vaihtoehtoisesta näkökulmasta sosiaalisen identiteetin keskeisyyttä kirjassaan *Partisan Hearts and Minds: Political Parties and the Social Identities of Voters*. Kumpikin kirjoista korostaa politiikan kontekstissa juuri puolueidentiteetin merkitystä jopa tärkeimpänä sosiaalisen identiteetin muotona, joka ennakoii vahvasti esimerkiksi äänestyspäätöksiä. Sekä Achen ja Bartels että Green ja muut esittävät

puolueidentiteetin muodostuvan varhaisaikuisuudessa perhetaustan, senhetkisen poliittisen ilmapiirin ja ihmisen muiden ryhmäjäsennyksien pohjalle. (Achen & Bartels 2016, 233–235; Green et al. 2002, ix, 8–10.) Näistä Achen ja Bartels korostavat puoluekannan periytyvyyttä (2016, 234), kun taas etenkin Green ja muut (2002) arvioivat, että puolueidentiteetin taustalla on ensisijaisesti subjektiivinen käsitys siitä, mihin ryhmiin yksilö itse kuuluu ja mikä puolue näitä ryhmiä ensisijaisesti edustaa. Puolueidentiteetti onkin siis esitetty samanaikaisesti sekä sosiaalisen identiteetin lähteenä että tuotoksena: politiikassa se muodostuu pääasialliseksi identiteetiksi mutta samalla ikään kuin kanavoi yksilön muussa elämässään tärkeinä pitämiä identiteettejä ja ryhmäintressejä. Näkemykset siitä, mitä ihmistyyppisiä puolueet Yhdysvalloissa edustavat, ovatkin melko samankaltaisia kummankin pääpuolueen kannattajien joukossa. Muun muassa erilaiset vähemmistöryhmät yhdistetään kummassakin puolueessa todennäköisemmin demokraatteihin ja erityisen hyvätuloiset tai suuryritysten edustajat puolestaan republikaaneihin. Nämä yhteydet eivät toki ole kaikenkattavia, ja esimerkiksi kaikki vähemmistöryhmät eivät automaattisesti kannata demokraatteja. Vahva samaistuminen ja jäsenyys ryhmässä, joka liitetään ensisijaisesti demokraatteihin, on kuitenkin todennäköisemmin yhteydessä demokraattien kannattamiseen. (Green et al. 2002, 8–10.)

Puoluekanta sekä Achenin ja Bartelsin (2016) että Greenin ja muiden (2002) mukaan on kertaalleen vakiinnuttuaan hyvin pysyvä identiteetti. Koska kyseessä ei ole niinkään yksittäisten poliittisten kantojen, vaan ennen kaikkea pysyvien ryhmien edustamisen arviointi, oman puoluekannan kyseenalaistaminen vaatii keskeisen muutoksen joko näkemyksessä muista omista ryhmäjäsennyksistä tai puolueen edustamista ryhmistä. (Achen & Bartels 2016, 233; Green et al. ix.) Green ja muut vertaavatkin puoluekantaa uskonnolliseen vakaumukseen. Esimerkiksi katolinen vakaumus ei estä yksilöitä huomioimasta yksittäisiä epäjohtonmukaisuuksia tai kritiikin aiheita kirkon johdossa, mutta heidän käsityksensä kirkon perusluonteesta sekä aatemaailmasta ja omasta katolisuudesta säilyy. (Green et al. 2002, 6–7.)

Puoluekanta ei siis ole itsessään muuttumaton, vaan se vain perustuu hyvin vakaisiin yksilön ja puolueiden ominaisuuksiin. Olosuhteiden sekä puoluekuvan muuttuessa tietyt ihmisryhmät ovat kuitenkin systemaattisesti paitsi asettuneet toisen puolueen kannattajiksi myös siirtyneet ryhmänä puolueesta toiseen. Esimerkiksi 1965 voimaan astunut laki, joka takasi kaikille yhdysvaltalaisille oikeuden äänestää ilman rodullista syrjintää, johti merkittäviin muutoksiin eteläisten osavaltioiden puoluekannatuksessa. Etelän osavaltioissa valkoiset äänestäjät olivat

muusta maasta poiketen kannattaneet hyvin tasaisesti demokraatteja, ja siellä demokraattipuolueen näkemykset erottautuivatkin rotuerottelua koskevalla konservatismillaan. Kun mustan väestön mahdollisuudet äänestää paranivat ja heistä suuri osa siirtyi etelässä kannattamaan talousvasemmistolaisempia demokraatteja, etenkin rodullista hierarkiaa kannattavat keskiluokan valkoiset siirtyivät asteittain kannattamaan republikaaneja ja asetusta vastustavia konservatiivipoliitikkoja. Puolueiden asetelma ja mielikuvat niiden edustamista ihmisryhmistä kokivat muutoksen, jolloin osa aikaisemmista kannattajista ei enää arvioinut tulevansa ryhmänä edustetuksi. Republikaaneja kannattavien valkoisten osuus ajan kuluessa muuttuikin etelässä jopa kymmenen kertaa muuta maata voimakkaammin, mikä selittyy etenkin uusien ikäpolvien vahvalla republikaanisuudella. (Green et al. 2002, 142–148; Achen & Bartels 2016, 246–257). Tällainen ihmisryhmien ajoittainen systemaattinen uudelleenjärjestäytyminen (engl. *realignment*) puolueiden kannalle tai ryhmän olemassa olleiden puoluesiteiden katkeaminen (engl. *dealignment*) tukee myös ajatusta identiteetin ja ryhmään kuulumisen vahvasta vaikutuksesta.

Hieman vaihtoehtoisesti puoluekannan on esitetty muodostuvan keskeisten ryhmien ja identiteettien ohella myös muutamien keskeisten poliittisten kantojen pohjalta. Tällöin yksilön puoluekanta valikoituu myös esimerkiksi hänelle ensisijaisesti tärkeän talouspoliittisen näkemyksen perusteella, mutta mielipiteet vähemmän merkittävistä aiheista mukautuvat puolueen linjan mukaisiksi. (Gould & Klor 2019, 504–505, 522; Carsey & Layman 2006, 474.) Toisaalta voidaan argumentoida, että myös nämä keskeiset näkemykset johtavat osaltaan takaisin ihmisen kokemuksiin oman viiteryhmänsä intresseistä. Keskeistä kuitenkin on, että myös tämän teorian mukaan puoluekanta on melko vakaa ja kantoja ohjaava identiteetti, joka voi vaihtua, jos äänestäjä kokee tilanteen muuttuneen niin, että hänelle keskeisiä intressejä edustava puolue on vaihtunut. Äänestäjät ovat varsinkin rajallisia vaihtoehtoja tarjoavassa kaksipuoluejärjestelmässä valmiita olemaan puolueensa kanssa erimielisiä vähemmän merkittävistä aiheista tai omaksumaan niissä puolueen edustaman kannan, sillä vastapuoli voi olla hyvin kaukana monissa poliittisissä kysymyksissä.

3.1.2 Puoluekanta poliittisen toiminnan ohjaajana

Puolueidentiteetin syntymisen lisäksi kirjallisuudessa on esitetty lukuisia näkemyksiä siitä, millä tavoin yksilölle muodostunut puolueidentiteetti lopulta ohjaa poliittista mielipiteenmuodostusta ja käytöstä. Achen ja Bartels kuvaavat puolueita ”käsitekehysten” (engl. *conceptual framework*) lähteinä, jotka auttavat kansalaisia hahmottamaan politiikan

monimutkaista toimintaa. Kehys yksinkertaistaa ja selventää, ketkä ovat ystäviä tai vihollisia ja mitä erilaisista poliittisista kysymyksistä tulee tietää sekä ajatella. Puolueiden kannattajat ovatkin usein valmiita omaksumaan nämä näkemykset, jolloin politiikan mahdollisuudet rajautuvat siis kehyksen sisään. Tämä puoluekannan ohjaava vaikutus ei rajoitu ainoastaan poliittisesti tietämättömiin tai johdateltavissa oleviin yksilöihin, vaan poliittisen ymmärryksen lisääntyminen näkyy ennemmin yhä taidokkaampana oman puoluekannan rationalisointina ja perusteluna. (Achen & Bartels 2016, 268–271.) Green ja muut (2002) taas esittävät, että puoluekanta ei estä näin vahvasti puolueiden kannattajia huomioimasta tai sisäistämistä puolueen kannalta vastakkaista tai negatiivista informaatiota. Koska puolue-eliitin skandaalit tai hallinnon taloudelliset onnistumiset eivät kuitenkaan muokkaa yksilöiden käsityksiä puolueen pohjimmiltaan edustamista tavoitteista, niiden vaikutus yksilöiden näkemyksiin puolueestaan on usein rajallinen. Vaikka puolueiden kannattajat siis ottavat vastaan myös negatiivista tai ristiriitaista informaatiota, heidän puoluekantansa ja sen mukaiset näkemykset useimmiten säilyvät pitkällä aikavälillä tästä huolimatta. Green ja muut kehottavatkin tulkitsemaan maltillisesti puoluevinoutumasta johtuvia näkemuseroja erilaisena informaation havaitsemisena. Sen sijaan kyseessä voivat olla myös esimerkiksi puolueiden ajamien arvojen erilaisuus tai muut kannattajien eroavat premissit, joiden kautta samalle informaatiolle annetaan erilaisia merkityksiä. (Green et al. 2002, 126–128, 137–138.)

Politiikan arvioinnin jonkinasteista puoluelähtöisyyttä tukee tutkimus siitä, miten ihmiset asettavat itsensä, puolueet ja yksittäiset poliittiset kysymykset ideologiselle janelle suhteessa toisiinsa. Achenin ja Bartelsin esittämän analyysin mukaan esimerkiksi julkista taloutta käsittelevissä kysymyksissä äänestäjät asettivat järjestelmällisesti oman puolueensa hyvin lähelle omia kantojaan – lähes riippumatta kannastaan, ja myös hyvin liberaalit republikaanit sekä konservatiiviset demokraatit kokivat oman puolueensa asettuvan ideologisesti vastapuolta lähemmäs itseään. (Achen & Bartels 2016, 271–272.) Puolueiden kannattajat vastaavat siis informaatioon ja käsittelevät sitä puolueensa erilaisista lähtökohdista puolueidentiteettinsä ohjaamana. Myös useat muut tutkijat ovat arvioineet poliittisten kantojen vaikuttavan ihmisten tulkintoihin poliittisista kysymyksistä sekä puolueiden ideologisesta asemasta, ja vahvan puolueidentiteetin on havaittu olevan yhteydessä kaikista äärimmäisimpiin käsityksiin muun muassa puolueiden välisestä asetelmasta ja kannattajista (ks. esim. Ward & Tavits 2019; Jacoby 1988; Ahler & Sood 2018).

Kirjallisuudessa on myös esitetty tämän puolueidentiteetilähtöisen tulkinnan ja puolueyhtymien jakautumisen muuttuneen sekä syventyneen viime vuosikymmeninä.

Puolueidentiteetti ja ideologia eivät ole itsessään synonyymeja, mutta niiden välillä nähdään usein melko kiinteä yhteys. Esimerkiksi konservatiiviset demokraatit ja liberaalit republikaanit ovatkin vähentyneet viime vuosikymmenien aikana, ja yhdysvaltalaiset ovat jakautuneet puolueisiin yhä selkeämmin ideologioidensa mukaisesti. Puolueiden kannattajien yksipuolistuessa näkemys puolueiden edustamista teemoista on vahvistunut, ja keskimäärin demokraatit ovatkin nyt liberaalimpia ja republikaanit konservatiivisempia kuin aiemmin. Tämän seurauksena myös kannattajien puoluesamaistumisen voimakkuus ja sen seuraukset, kuten politiikan ja vastapuolen puoluelähtöinen sekä omaa ryhmää suosiva arviointi ovat voimistuneet, vaikka puolueet olisivat joistain poliittisista kysymyksistä myös samanmielisiä. (Mason 2015, 128, 141–142.) Sosiaalisen identiteetin teorian pohjalta tätä kehitystä voitaneen pitää kehämäisenä, ja esimerkiksi liberaalien ryhmittymässä yhä vahvemmin demokraattien taakse puolue profiloituu liberaalien edustajaksi, mikä taas vetää ajan kuluessa puoleensa lisää liberaaleja ja ohjaa kannattajia omaksumaan liberaaleja näkemyksiä. Huomionarvoista kuitenkin on, että Masonin (2015, 141–142) mukaan tämä jakautuminen ei kuitenkaan ole vielä itsessään yhteydessä esimerkiksi äärimmäisempien poliittisten sisältöjen kannatuksen muutokseen tai eriytymiseen kansalaisissa, vaan kyseessä on nimenomaisesti muutos näkemyksissä oman ja vastapuolueen edustamista arvoista. Samaan aikaan on kuitenkin havaittavissa myös näiden poliittisten kantojen polarisoitumisen kehityskulku. Yhdysvaltalaisen näkemykset poliittisista kysymyksistä ovat siirtyneet yhä kauemmas toisistaan, ja kansa on jakautunut kahteen ääripäähän, jotka ovat aiempaa kauempana toisistaan. Samalla maltilliset keskilinjan mielipiteet ovat vähentyneet, (Heltzel & Laurin 2020, 179–180; Campbell 2016, 95–104, 113–114.) Yhdysvaltalaiset ovat siis jossain määrin asettuneet selkeämmin omiin, erillisiin puolueeryhmiinsä ja samalla etäänntyneet toisistaan sekä mielissään että poliittisten näkemystensä osalta.

3.2 Sukupuoli sosiaalisena identiteettinä

3.2.1 Sukupuolen muodostuminen sosiaalisesti identiteetiksi

Toinen keskeinen sosiaalisen identiteetin lähde on yksilön sukupuoli. Sukupuolen on tutkimuksessa todettu jakavan ihmisten poliittisia kantoja ja käytöstä jo vuosikymmenien ajan, ja tämän tutkielman kannalta olennaista on etenkin naiseus sosiaalisena identiteettinä. Sukupuolen rooli sosiaalisena identiteettinä on yhteiskunnassa ilmeinen: jaottelu sukupuoliin on vallinnut läpi länsimaisen sivilisaation historian, ja yksilöiden kokemukset sekä yhteiskunnallinen asema ovat olleet jossain määrin sukupuolen värittämiä. Tutkielman

tavoitteiden kannalta ei ole tarkoituksenmukaista analysoida koko naiseuskäsityksen historiaa ja nyansseja, mutta on hyvä ymmärtää joitain keskeisiä sukupuolen ilmiöitä, jotka voivat ohjata ihmisten sukupuoleen pohjautuvan sosiaalisen identiteetin kehittymistä. Kun sukupuolta käsitellään sosiaalisena identiteettinä, merkittäviä ovat etenkin sen kulttuuriset ulottuvuudet.

Sukupuolta ja siihen liitettyjä ominaisuuksia pidetään osaltaan kulttuurin määrittäminä. Sukupuolittunut käytös ja sukupuolierot eivät siis selity vain fysiologisilla eroilla, vaan biologialle on annettu kulttuurisia merkityksiä, jotka luovat yhteiskunnan käsityksen naisista ja naiseudesta. (Carter 2014, 242–243.) Sukupuoleen kuuluvat oletukset, korostettavat piirteet ja sukupuoliroolit opitaan jo lapsuudessa, ja lasten socialisaatio eroaakin vahvasti heidän sukupuolensa mukaan: lapset puetaan erilaisiin väreihin, heihin liitetään erilaisia adjektiiveja ja he oppivat käyttäytymään eri tavoin sukupuolensa mukaisesti. Näiden lapsuudessa opittujen toimintamallien avulla ihmiset oppivat toimimaan oman sukupuolensa roolissa yhteiskunnassa. Joskus kirjallisuudessa käytetäänkin jopa ilmausta ”*do gender*”, joka viittaa sukupuoleen eräänlaisena aktiviteettina tai suorituksena. (Ibid. 243–244, 246, 252.) Yksilön sosiaalinen identiteetti naisena ja käsitys naisista yhteiskunnan osana rakentuu siis osaltaan näiden yhteiskunnan asettamien sukupuoliodotusten pohjalta.

On hyvä tiedostaa, että naiseuden ja sen kokemuksen kohtelemista yhtenäisenä identiteettinä on varsinkin feministisen tutkimuksen ja filosofian kentällä myös kritisoitu, ja sen on nähty pelkistävän naiset vain jaetun sorron tai miehisyysnormista poikkeamisen muodostamaksi ryhmäksi (ks. esim. Butler 2002, 7; de Beauvoir 1949, 42–26). Naiseuden on myös nähty edustavan identiteetin sijaan normatiivista määritelmää ja performanssia, joka edustaa vain tiettyjä naisryhmiä (Butler 2002, 19–20). Tämä kritiikki voi olla aiheellista, ja sukupuoleen perustuvan sosiaalisen identiteetin rakentumista ja sisältöä ei ole suoraviivaista määrittää. Naiseus on puoluekantaakin laajempi joukko, joka kattaa monia erilaisia alaryhmiä, ja yhden valtakulttuurin, kuten yhdysvaltalaisuuden tai länsimaisuuden sisällä vallitsee hyvin monenlaisia alakulttuureja ja sukupuolikäsityksiä. Moninaisuudestaan huolimatta sukupuoli on kuitenkin kiistämättä poliittinen jakolinja, joka ohjaa naisia systemaattisesti miehistä eriävään politiikkaan. Seuraavaksi käsitellään tämän politiikan havaittuja sisältöjä.

3.2.2 Sukupuoli poliittisen toiminnan ohjaajana

Sukupuolen merkitystä poliittisena jakolinjana on tutkittu runsaasti, ja Yhdysvalloissa yleisimpänä sääntönä tähän sukupuolten jaotteluun voidaankin pitää, että naiset ovat

keskimäärin miehiä liberaalimpia ja heistä suurempi osa kannattaa demokraatteja. (Inglehart & Norris 2000, 441–442, 445; Box-Steffensmeier et al. 2004, 516–517.) Naiseuden ja sukupuolen on todettu vaikuttavan myös esimerkiksi poliittiseen tietämykseen ja aktiivisuuteen sekä äänestäjien asenteisiin ehdokkaita kohtaan (ks. esim. Fortin-Rittberger 2016; Preece 2016; Saha & Weeks 2022). Tutkielman kannalta huomionarvoisia ovat kuitenkin erityisesti naisten ja miesten väliset asenne- ja mielipide-erot politiikan suhteen.

Naisten poliittisten asenteiden ja mieltymysten eroaminen miehistä on havaittavissa monella politiikan osa-alueella, ja siitä on tehty lukuisia tutkimuksia. Kuten edellä todettu, naiset äänestävät Yhdysvalloissa useammin demokraatteja ja asettuvat poliittiselta ideologialtaan useammin liberaaliin vasemmistoon (Inglehart & Norris 2000, 441–442, 445, 452; Box-Steffensmeier et al. 2004, 516–517). Naisten on teemakohtaisissa tutkimuksissa huomattu myös kannattavan selkeästi liberaalimpaa politiikkaa esimerkiksi aselakien, koulutuksen rahoituksen sekä etnisten ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien osalta (Barnes & Cassese 2017, 130), ja niin sanotut myötätuntokysymykset herättävät heissä useammin kannatusta (Norrander 2008, 11). Naiset myös tukevat miehiä vähemmän sotilaallista voimankäyttöä sekä ilmaisevat useammin huolta sen humanitaarisista vaikutuksista (Eichenberg 2016; Hansen & Clemens & Dolan 2022, 285; Norrander 2008, 11). Etenkin inhimilliset, pehmeät, liberaalit arvot saavat siis tilastollisesti enemmän kannatusta naisten keskuudessa. Toisaalta joissain aiheissa naiset ovat miehiä konservatiivisempia, ja esimerkiksi pornon ja huumeiden rajoittaminen saavat naisilta vahvempaa kannatusta (Norrander 2008, 11). Näiden erojen ja naisten liberaaliuden on esitetty juontuvan muun muassa aiemmin mainitusta erilaisesta, mahdollisesti empaattisemmasta tai vähemmän individualistisesta sosialisatiosta sekä esimerkiksi naisten historiallisesti heikommasta asemasta, joka saattaa vaikuttaa heidän näkemyksiinsä muiden ihmisryhmien kohtelusta (ks. esim. Senk et al. 2024; Coffé & Bolzendahl 2010; Strapko et al. 2015).

Itse poliittisten mielipiteiden erilaisuuden rinnalle on myös nostettu teoria niiden merkittävydestä (engl. *salience*). Merkittävyysteorian keskeinen ajatus on, että vaikka miesten ja naisten sisällölliset näkemykset poliittisista tai arvokysymyksistä olisivat hyvin samanlaisia, he asettavat kannattamansa arvot ja poliittiset toimet erilaiseen tärkeysjärjestykseen. (Kaufman & Petrocik 1999, 876; Richardson & Freeman 2003, 414–415). Sekä miehet että naiset voivat siis pitää esimerkiksi naisten tasa-arvoista asemaa työelämässä kannatettavana, mutta juuri naisille sen tavoittelu voi tärkeämpää muihin poliittisiin tavoitteisiin nähden. Miesten ja naisten aborttikantojen onkin todettu eroavan

toisistaan ennen kaikkea siinä, että naiset pitävät aihetta tärkeämpänä (ibid). Riippumatta siitä, ovatko ilmiön taustalla lopulta erilaiset mielipiteet vai niiden arvottaminen eri tavalla, naiseus on yhteydessä erilaisen politiikan kannattamiseen miehiin verrattuna.

Vaikka naiseus on siis hyvin laaja jakolinja, jonka vaikutus näkyy hyvin erilaisissa politiikan ulottuvuuksissa ja on usein tilastollisesti yhteydessä juuri miehiä liberaalimpiin arvoihin, naiset eivät ole ideologisesti tai poliittisesti homogeeninen ryhmä. Naisten käsittelemistä asenteiden tutkimuksissa yhtenäisenä poliittisena toimijana onkin myös pidetty toimimattomana (ks. esim. Whitaker et al. 2008, 141–142; Cassese & Dolan 2017). Miljoonat naiset Yhdysvalloissa kannattavat konservatiivisempia arvoja sekä republikaanipuoluetta, ja tutkielman kannalta olennaisesti myös naisten aborttikannoissa onkin havaittu tutkimusasetelmasta riippuen myös hajontaa ja samankaltaisuutta miehiin verrattuna (Cassese & Dolan 2017, 130; Lizotte 2015; Hertel & Russel 1999). Onkin syytä tarkastella lähestymistapoja, joilla naisten poliittisia kantoja on pyritty selittämään yksityiskohtaisemmin. Näitä ovat naiseusidentiteetin risteymät muiden sosiaalisten identiteettien, kuten puoluekannan kanssa.

4 Sukupuolen ja puoluekannan risteäminen

4.1 Sukupuolikuilu puolueissa

Sukupuolieron paremmaksi selittämiseksi kirjallisuudessa on nostettu esiin myös muiden identiteettien luoman kontekstin merkitys. Naisten kenties yllättävää johdonmukaisen liberaaliuden vähäisyyttä on siis pyritty selittämään esimerkiksi uskonnollisuuden (ks. esim. Barkan 2014; Norrander 2018, 11; Lizotte 2015, 29), etnisyyden (ks. esim. Barnes & Cassese 2019; Whitaker 2008, 144, 171–173) tai luokan (ks. esim. Barnes & Cassese 2019; Whitaker 2008, 146) vaikutuksilla. Etenkin tuoreemmassa tutkimuksessa on lisäksi otettu huomioon yhä useammin myös yksilöiden puoluekantojen vaikutus yhdessä sukupuolen kanssa. Puoluekannan on havaittu jakavan poliittisia kantoja selkeämmin kuin sukupuolen, ja naiset sekä miehet ovat ideologisesti lähempänä puolueviiteryhmäänsä kuin oman sukupuolensa edustajia (Hansen & Dolan 2020, 537; Hansen & Dolan 2022, 1389; Barnes & Cassese 2017, 130). Tämä puolueen mahdollinen ristiveto sukupuoleen nähden voi selittää myös edellä mainittuja naisten odotettua konservatiivisempia aborttikantoja etenkin, kun abortista on tullut jatkuvasti puoluepoliittisempi aihe. Green ja muut jopa esittävätkin, että muusta toiminnasta poiketen politiikassa sukupuoli on puoluekannalle alisteinen eikä siis kovinkaan merkittävä itsenäinen sosiaalinen identiteetti. (Green et al. 2002, 3.)

Vaikka puolueiden kannattajat ovat oletettavasti samanmielisiä puolueensa pääasiallisista tavoitteista, on puolueiden sisälläkin havaittavissa sukupuolieroja poliittisissa kannoissa. Sukupuolierojen käsitteleminen puolueyhmiön kontekstissa huomioi kenties paremmin yksilöiden risteävät identiteetit ja mahdollistaa sukupuolittuneen sosialisaaion sekä puolueiden ideologisen ohjaavuuden samanaikaisen tarkastelun. Samaan tapaan kuin kaikkia miehiä ja naisia vertailtaessa, puolueiden naiset ovat usein suhteessa hieman liberaalimpia kuin oman puolueensa miehet, mutta sukupuolierojen koko vaihtelee. Sukupuoli jakaa kannattajia puolueen sisäisesti erityisesti, kun kyseessä on sukupuolittunut aihe, kuten hoiva tai seksuaalinen häirintä. Huomionarvoista kuitenkin on, että yksi kaikista sukupuolittuneimmista aiheista – aborttioikeus – jakaa puolueiden kannattajia verrattain vähän. (Hansen & Dolan 2020, 537; Hansen & Dolan 2022, 1389; Barnes & Cassese 2017, 130.)

Sukupuolieroista puolueiden sisällä ei ole löydetty myöskään johdonmukaisuuksia esimerkiksi siinä, missä puolueessa erot ovat suurempia. Esimerkiksi Tiffany Barnesin ja Erin

Cassesen (2017, 130–132) artikkeli *American Party Women: A Look at the Gender Gaps within Parties* tutkii sukupuolieroja kymmenen politiikan osa-alueen kannatuksessa, ja sen tulosten mukaan suurimmat sukupuolierot ovat republikaanimpien ja -naisten välillä etenkin, kun tarkastellaan aktiivisesti osallistuvia puolueen jäseniä. Sukupuolierot eivät kuitenkaan rajaudu vain republikaanipuolueeseen, vaan esimerkiksi seksuaaliseen häirintään asennoitumista tai voimankäyttöä tutkittaessa erot ovat taas suurempia demokraattien keskuudessa. Ne voivat myös muuttua ajan kuluessa ja aihetta käsittelevän julkisen keskustelun kehittyessä. (Hansen & Dolan 2022, 1389; Hansen et al. 2022, 287.) Sukupuolierot ovatkin hiljalleen muovautuneet myös aborttioikeuskeskustelun edetessä ja polarisoituessa 1900-luvun lopulta nykypäivään.

4.2 Risteävät identiteetit aborttikannoissa

Tutkielman kannalta erityisen merkittäviä ovat yhdysvaltalaisen puoluekannan ja sukupuolen risteymät aborttikysymyksessä. Kuten aiemmin mainitti, abortti puoluepolitisoitui vahvasti 1970-luvulta eteenpäin puolueiden ottaessa lainsäädännöllisten muutosten myötä ensimmäistä kertaa kantaa aiheeseen. Puolueiden profiloituminen keskustelun vastakkaisille puolille loi samalla abortin ympärille mahdollisia risteävyyksiä yhdysvaltalaisen puoluekannan ja muiden identiteettien kuten naiseuden välillä. Tämän historiallisen kehityksen ymmärtäminen sosiaalisen identiteetin näkökulmasta voi auttaa ymmärtämään myös 2020-luvulla tapahtuvaa aborttikeskustelua, ja sen pohjalta on muodostettu myös tutkielman hypoteesit.

Myös Achen ja Bartels (2016) kiinnittävät aborttioikeuteen huomiota mielenkiintoisena kahden identiteetin risteyskohtana. He esittävät, että *Roe v. Wade* -päätös laukaisi laajan mielipiteiden ja puoluekantojen muutosvallan, jonka eteneminen erosi kuitenkin miesten ja naisten sekä republikaanien ja demokraattien välillä. Aborttikysymys jakoi vuosikymmenien edetessä puolueet selkeiksi vastapuoliksi, ja yksilöiden täytyi ensimmäistä kertaa arvioida henkilökohtaisia aborttinäkemyksiään, mikäli ne erosivat oman puoleen kannasta. Achenin ja Bartelsin (2016) tulkinnan mukaan etenkin republikaanimpien keskuudessa puoluekanta vaikutti painavan aborttikantoja enemmän, ja aborttioikeutta vahvasti tukevista republikaanimiehistä selvä enemmistö jatkoi republikaanien kannattamista aiheen polarisoituessa. Aborttioikeutta kannattavista republikaaninaisista taas jopa puolet vaihtoi puoluekantaansa 1990-luvun loppuun mennessä. Vastapuolella oli havaittavissa melko päinvastainen ilmiö: alun perin puolueen vastaisesti aborttioikeutta vastustaneista demokraattinaisista hieman alle puolet muutti kantojaan aborttimyönteisiksi.

Demokraattimiehistä kantojaan muutti vielä suurempi osuus, ja myös sitoutumattomissa osamiehistä sekä pieni osa naisista siirtyi kannattamaan aborttioikeutta. Republikaaneissa mielipiteenmuutokset olivat muita puolueyhmiä harvinaisempia, eikä niissä ollut havaittavissa samanlaista sukupuolieroja. (Achen & Bartels 2016, 258–260; 262–263.)

Nämä muutokset kuvaavat risteävien identiteettien vaikutuksia aborttikysymyksessä: Vaikka selvä enemmistö yhdysvaltalaisista säilytti Achenin ja Bartelsin (2016) analyysin mukaan sekä puoluekantansa että mielipiteensä aborttioikeudesta, on tapahtuneissa muutoksissa havaittavissa selkeitä sukupuolieroja. Miehet mukautuivat useammin puolueensa edustamaan kantaan ja olivat harvemmin halukkaita vaihtamaan puoluekantaansa ristiriitaisen aborttinäkemyksensä vuoksi kuin naiset. Achen ja Bartels arvioivat tämän sukupuolieron johtuvan aborttioikeuden keskeisyydestä naisäänestäjien sukupuoli-identiteetille.

Aborttioikeus ei ole juurikaan sidoksissa miesäänestäjien sukupuoleen, jolloin heidän puolueidentiteettinsä painoi mielipiteenmuodostuksessa enemmän. Naisille taas oli kyse juuri heidän naiseutensa kannalta merkittävämmästä aiheesta – oli näkemys aborttioikeuden kannatettavuudesta mikä tahansa. Tällöin puoluekannan vaikutus oli pienempi. (Ibid., 264)

Achenin ja Bartelsin tulkinnan lisäksi aborttinäkemyksien ja puoluekannan historiallisesta vuorovaikutuksesta on esitetty laajasti näkemyksiä. Osa aikaisemmasta kirjallisuudesta myös haastaa suoraan Achenin ja Bartelsin (2016, 263) väitteen mielipiteiden muutoksesta ja korostaa nimenomaisesti itse aborttikantojen pysyvyyttä ja kannattajien sekä vastustajien määrän tasaisuutta. Norrander ja Wilcox (2023) esittävät, että laillisen abortin kannatus on pysynyt samantasoisena 1970-luvulta eteenpäin. Heidän mukaansa läpi tämän ajanjakson vain pieni osa yhdysvaltalaisista on kannattanut täysin laitonta tai täysin rajoittamatonta aborttioikeutta, kun taas suurin osa ihmisistä kannattaa järjestelmällisesti aborttioikeuden säilyttämistä tietyin ehdoin. He huomauttavat kuitenkin, että *Dobbs v. Jackson* -päätöksen kaltainen muutos voi vaikuttaa poliittiseen asetelmaan aktivoimalla aborttioikeudesta kiinnostuneita äänestäjiä. (Norrander & Wilcox 2023.)

Deckman ja muut (2023) taas kyseenalaistavat tämän aborttikantojen näennäisen pysyvyyden sekä historiallisesti tasaisen esiintymisen väestössä. Heidän mukaansa kyseessä on osittain väestörakenteen ja puolueiden muutos. Muutokset ovat tapahtuneet samanaikaisesti eri suuntiin kumoten täten toisensa, mikä on johtanut kuvaan pysyvistä näkemyksistä. Näihin muutoksiin lukeutuvat niin demokraattien ja republikaanien tasainen etäännyminen toisistaan kuin uskonnollisuuden lasku ja puoluekannattajien määrän vaihtelu. (Deckman et al. 2023.)

Aborttikannat eivät siis välttämättä ole pysyviä tai niiden kannattajien suhde vakio, mutta niiden suunta on riippuvainen niihin liitettyjen ryhmien massaliikkeestä.

Eric Gould ja Esteban Klor (2019) nostavat artikkeleissaan esille abortin keskeisyyden poliittisena kysymyksenä sekä yhdysvaltalaisille että heidän kannattamilleen puolueille. Gould ja Klor esittävät, Achenin ja Bartelsin (2016) tapaan, että ihmisten aborttikannat 1980-luvulla ohjasivat vahvasti näiden puoluekantaan ja muita poliittisia näkemyksiä 1990-luvulla. Heidän mukaansa aborttikannat ovat usein vakaita ja pohjaavat yksilöiden keskeisiin moraalisiin periaatteisiin, jolloin puolueen vaihtaminen oli aiheen politisoituessa todennäköisempää kuin mielipiteen muuttaminen. Vastakkaisesta aborttikannasta johtuva puoluekannan vaihto vaikutti kuitenkin puolestaan muihin, vähemmän keskeisiin näkemyksiin – etenkin jos ne olivat uudelle puolueelle merkittäviä. Moni vielä 1980-luvulla demokraatteja kannattanut mutta aborttivastainen äänestäjä oli siis 1990-luvulle mennessä siirtynyt kannattamaan republikaaneja ja omaksunut samassa myös republikaaneille keskeisiä näkemyksiä esimerkiksi taloudesta ja valtion roolista. Vähemmän puoluesidonnaisissa kysymyksissä näkemysten muutos ei taas ollut yhtä vahva. (Gould & Klor 2019.) Aborttioikeuden kannalta olikin keskeistä, että aihe puoluepolitisoitui niin vahvasti ja ehdottomasti, jolloin risteävän aborttikannan yhteensovittaminen muun puolueidentiteetin kanssa voi olla haastavaa. Artikkelin ei kuitenkaan ota kantaa ilmiön mahdollisiin sukupuolieroihin, joten esimerkiksi naiseuden yhteyttä abortin keskeisenä pitämiseen ei voida artikkelin pohjalta arvioida.

Mitchell Killianin ja Clyde Wilcoxin (2008) artikkelissa on analysoitu pitkän ja lyhyen aikavälin muutoksia aborttinäkemyksissä ja puoluekannoissa, ja he toteavat aborttikantojen ja puoluekannan vuorovaikutuksen olevan epäsymmetristä puolueiden välillä. Lyhyellä aikavälillä aborttivastaiset demokraatit vaihtoivat todennäköisemmin puoluettaan republikaaniksi kuin aborttia kannattavat, mutta republikaaneissa vaihto demokraatteihin oli aborttikannasta riippumatta epätodennäköinen. Vasta pidemmän aikavälin 1982–1997 tarkastelussa huomattiin aborttia kannattavien republikaanien siirtymistä demokraattien suuntaan. Heikin kuitenkin korostavat, että kaikista vahvimmin oman puolueensa vastaisesti ajattelevatkin kannattajat pysyivät todennäköisesti oman puolueensa takana. (Killian & Wilcox 2008.) Tämä epäsymmetrisuus demokraattien ja republikaanien aikaisemmissa puolue- tai mielipiteenmuutoksissa on myös tutkielman kannalta huomionarvoinen, sillä se voisi ennakoita eriäviä reaktioita myös nykytilanteeseen.

Roe v. Wade -päätöksen jälkeen yhdysvaltalaiset joutuivat siis arvioimaan uudenlaista puoluepoliittista teemaa, jonka eri puolille puolueet profiloituivat nyt ensimmäistä kertaa. Ne kannattajat, joiden aborttikannat erosivat heidän puolueestaan, joutuivat arvioimaan, mitkä heidän näkemyksistään ja identiteeteistään olivat tärkeimpiä, ja sopeutuisiko heidän puoluekantansa muutokseen. Osa puolueiden kannattajista joko sisäisti puolueen kannan tai sivuuttivat asian, mutta osa koki, ettei puolue enää edustanut heitä. Etenkin monille naisille kyseessä oli keskeinen kysymys, joka koski hyvin suorasti heidän kehojaan ja identiteettejään naisina. Tämän ajanjakson jälkeen yhdysvaltalaiset vaikuttavatkin pitkälti jakautuneen näkemyksiään vastaaviin puolueisiin tai omaksuneen puolueidensa kannat.

4.3 Uusi uudelleenjärjestäytyminen?

Risteävien sosiaalisten identiteettien vaikutuksia on tutkimuskirjallisuudessa ja tässä tutkielmassa lähestytty etenkin ihmisryhmien johdonmukaisen poliittisen liikehdinnän kautta. Tämä havaittavissa oleva muutos ryhmien kiinnittymisessä puolueisiin on hidas prosessi. Greenin ja muiden (2002) mukaan ryhmien uudelleenjärjestäytyminen (engl. *realignment*) johtuu ennen kaikkea laajasti koetuista muutoksista niissä ryhmissä ja intresseissä, joita puolueiden nähdään edustavan. Kun puolueen tai jonkin ryhmän luonne siis muuttuu, niiden keskinäinen yhteys voi katketa. Abortin puoluepolitisoituminen oli yksi esimerkki tällaisesta puolueen luonteen muutoksesta tai kenties uuden piirteen ilmenemisestä. Uudelleenjärjestäytyminen ei monissa tapauksissa pohjautu ihmisille jo rakentuneiden puolueidentiteettien vaihtumiseen, vaan ryhmät siirtyvät uuden puolueen taakse myös uusien sukupolvien tulkitessa omien ryhmiensä edustusta muuttuneen tilanteen valossa. (Green et al. 2002, 153.) Tämä ajatus tukee myös edellisessä luvussa käsiteltyä kirjallisuutta, jossa äänestäjäryhmien liikehdintää havainnoitiin useiden vuosien aikavälillä.

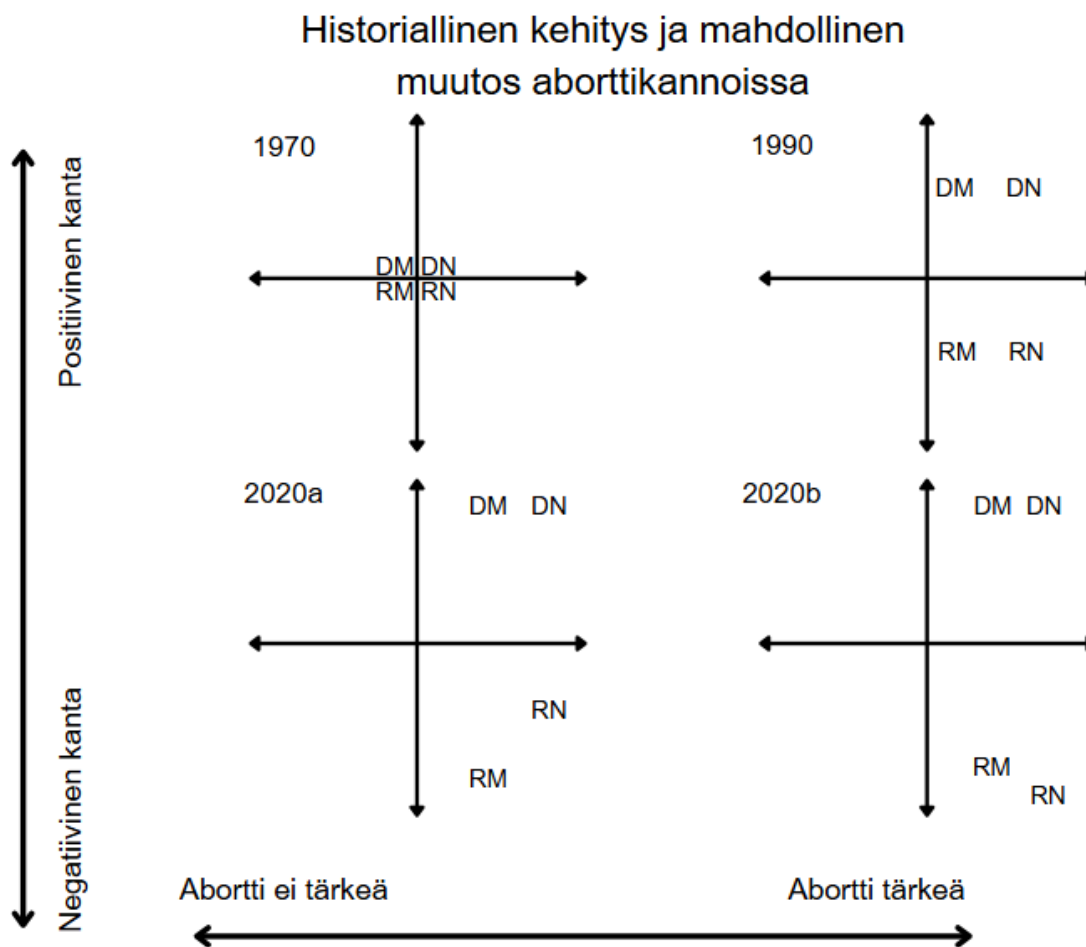
Edellä esitelty naisten ja aborttioikeutta merkittävänä kysymyksenä pitävien äänestäjien mahdollinen uudelleenjärjestäytyminen aborttikysymyksen vuoksi 1900-luvun lopulla selittää osaltaan, miksi puolueiden sisällä on nyt havaittavissa vain vähän sukupuolieroja aborttikannoissa. Jos *Roe v. Wade* -päätöksen jälkeen vahvasti aborttikantaansa puolustavat jakautuivat asianmukaisesti puolueisiinsa ja asiasta vähemmän kiinnostuneet olivat valmiita omaksumaan puolueensa näkemyksen, syntyi hyvin vakaa asetelma kahden puolen välille. *Dobbs v. Jackson* -päätöksen tuottama äkillinen muutos aborttioikeuden lainsäädännöllisessä ympäristössä ja siitä käydyssä keskustelussa on tämän perusteella saattanut kuitenkin vaikuttaa puolueiden kannattajiin johtaen mahdollisesti jälleen näkemysten jakautumiseen

puolueissa. Etenkin naiset, joiden oma laillinen oikeus aborttiin on pysynyt samantasoisena lähes 50 vuotta, ovat saattaneet muuttaa kantojaan lainsäädännön äkillisessä siirtymässä.

Koska on siis todettu, että

1. keskeiset näkemykset ja identiteetit voivat muokata puoluekanta
2. aborttioikeus on vahvasti puoluepoliittinen kysymys, joka on ohjannut historiallisesti yhdysvaltalaisia aborttikantansa mukaisiin puoluevaihtoihin
3. naiset pitävät naisten oikeuksia ja aborttioikeutta usein merkittävämpänä poliittisena kysymyksenä kuin miehet, sillä se koskee usein heidän sukupuoltaan ja kehojaan henkilökohtaisesti,

voidaan olettaa, että naisille aborttikannan yhteensopivuus puolueen kanssa olisi miehiä useammin merkittävää ja he olisivat valmiimpia vaihtamaan puoluettaan tai valitsemaan sen tämän perusteella. Tämä herättää kuitenkin kysymyksen siitä, millaisia naisten aborttikannat ovat, ja miten ne reagoivat *Dobbs v. Jackson* -päätöksen kaltaisiin muutoksiin. Yhtäältä naisten on todettu oman puolueensakin sisällä olevan usein miehiä liberaalimpia, mutta toisaalta aborttikannat vaikuttavat olevan jostain syystä erityistapaus. Etenkin republikaaninaisten on todettu olevan niiden suhteen vähintään yhtä konservatiivisia kuin puolueensa miesten. Tämä sopiikin edellä esitettyyn ajatukseen siitä, että naiset lukeutuvat todennäköisemmin niihin puolueen kannattajiin, jotka aktiivisesti valitsevat puolueensa aborttinäkemyksen sen sijaan, että mukautuisivat siihen tärkeämpien teemojen vuoksi.

Kuvio 1 Aborttikantojen kehityskulku ja mahdollinen muutos *Dobbs v. Jackson* -päätöksen jälkeen

Kuviossa 1 on esitetty aborttikantojen tähänastinen historiallinen kehitys ja kaksi mahdollista, vaihtoehtoista muutosta *Dobbs v. Jackson* -päätöksen jälkeen. Ensimmäisessä ruudukossa on esitetty 1970-luvun tilanne, jossa aborttioikeus ei ollut vielä politisoitunut, ja sekä demokraattien että republikaanien joukossa oli aborttioikeuden kannattajia ja vastustajia. Kyseessä ei myöskään ollut vielä kovin merkittävä poliittinen kysymys Toisessa ruudukossa 1990-luvulla taas puolueet ovat jo asettautuneet selkeästi eri puolille aborttikeskustelua, ja demokraatit ovat aborttimyönteisiä kun taas republikaanit aborttivastaisia. Aiheen poliittinen huomio on myös nostanut sen merkitystä.

Alareunassa on esitetty 2020-luvun kaksi vaihtoehtoista reaktiota ja mahdollinen uuden uudelleenjärjestäytymisen alku reaktiona tapahtuneisiin muutoksiin: 2020-luvulla lainsäädäntö on yhtäkkiä uudistunut, aihe on puoluepoliittisesti yhä jakautuneempi ja

tapahtunut muutos on profiloitunut vahvasti republikaanipresidentti Donald Trumpiin. Reaktioiden kannalta olennaista on miesten ja naisten erilainen asettuminen x-akselille, joka mittaa aborttikantojen henkilökohtaista tärkeyttä. Vaikka *Dobbs v. Jackson* -päätöksen aiheuttama muutos ja abortin vahva poliittisuus ovat saattaneet jossain määrin nostaa aiheen merkittävyyttä kaikkien yhdysvaltalaisten näkemyksissä, aborttioikeus on naisille miehiä henkilökohtaisempi ja tärkeämpi aihe. Aikaisemman kirjallisuuden pohjalta tätä abortin korkeampaa tärkeyttä voidaankin tulkita kahdella tapaa. Se voi ilmetä korkeampana valmiutena irtautua puolueen eriävästä kannasta mutta toisaalta myös vahvempana sitoutumisena oman puolueen mieluisen aborttikantaan. Vaihtoehdossa 2020a kaikki demokraatit siis kannattavat ja republikaanimiehet taas vastustavat aborttia yhä vahvemmin. Republikaaninaiset ovat kuitenkin vastanneet muutokseen huolestuen tiukentuvista olosuhteista ja tuntien vahvempaa vetoa liberaalimman sukupuoli-identiteettinsä puoleen. He kokevat oman sukupuolensa aseman muuttuneen, ja näin ollen he irtautuvat puolueensa aborttia vahvemmin vastustavista miehistä. Tämä voisi ajan kuluessa johtaa yhä selkeämmin naisten siirtymiseen demokraattien kannalle, mikäli naiset näkevät laajemmin puolueen ajavan heidän asiaansa.

Vaihtoehdossa 2020b taas republikaaninaiset valitsevat aikaansaadun muutoksen rohkaisemana jopa miehiä vahvemmin republikaanipuolueen aborttivastaisen kannan ja tukevat yhä äärimmäisempiä negatiivisia aborttinäkemyksiä. Tämä tukisi ajatusta siitä, että republikaaninaiset pitävät naisina aborttikantaansa henkilökohtaisesti ja puoluevalintansa osalta merkittävänä, mutta heidän oma aborttivastaisuutensa ja republikaani-identiteettinsä konservatiivisuus ovat kantojen muodostamisessa naiseuden liberalisoivaa vaikutusta voimakkaampia. Republikaaninaisten näkemykset voivat siis yhä pohjautua heidän naiseuteensa, mutta ne ovat kenties sisällöltään erilaisia kuin demokraattinaisten. He eivät kannattaisi republikaaneja aborttikannoistaan huolimatta vaan osaltaan niiden vuoksi, eikä *Dobbs v. Jackson* -päätös ole muuttanut heidän näkemyksiään omien ryhmiensä tai puolueensa luonteesta ja yhteydestä.

Tutkielman tuloksia voidaankin analysiluvussa verrata näihin kahteen vaihtoehtoiseen hypoteesiin. Etenkin vaihtoehdon 2020b kaltainen liikehdintä viittaisi siihen, että aborttioikeuden osalta naiset ovat tehneet tiedostavan puoluevalinnan, joka vastaa heidän näkemyksiään ja sosiaalista identifikaatiotaan, eikä *Dobbs v. Jackson* -päätös ole vaikuttanut niihin. Tätä vaihtoehtoa tukeekin erityisesti aborttiin liittyvän sukupuolikuilun poikkeuksellisuus kirjallisuudessa. Vaihtoehdon 2020a kaltaiset tulokset taas sopisivat

yleiseen tutkimukseen naisten miehiä liberaalimmista näkemyksistä ja naisten oikeuksien tärkeydestä, jotka kenties korostuisivat naisten jo saavuttamien oikeuksien kaventuessa ja ryhmän aseman muuttuessa. Ne olisivat myös huomionarvoisia republikaaninaisten kannatuksen säilyttämisen kannalta. Vuoden 2024 vaalit osoittivat, että aborttikysymys ei vielä riittänyt siirtämään republikaaninaisia demokraattiehtokkaan taakse.

Ovensuukyselyiden mukaan noin 94 prosenttia republikaaninaisista äänesti Trumpia. Häntä kannattivat todennäköisemmin etenkin valkoiset, keski-ikäiset ja aborttia vastustavat tai rajoitetusti tukevat naiset. (CNN 2024.) Puolueen mahdollinen sisäinen eriytyminen on kuitenkin pitkällä aikavälillä merkittävä ilmiö, joka voisi johtaa dramaattisimmillaan tulevaisuudessa jopa jonkinlaiseen uuteen uudelleenjärjestäytymiseen. Kummassakin tapauksessa voitaisiin todeta, että sukupuolittuneissakin kysymyksissä puoluekannan tarjoama konteksti on olennainen eikä aborttikantojen tarkastelu puhtaasti sukupuoli- tai puoluejaottelulla anna yhtä todenmukaista kuvaa ryhmien asettumisesta suhteessa toisiinsa.

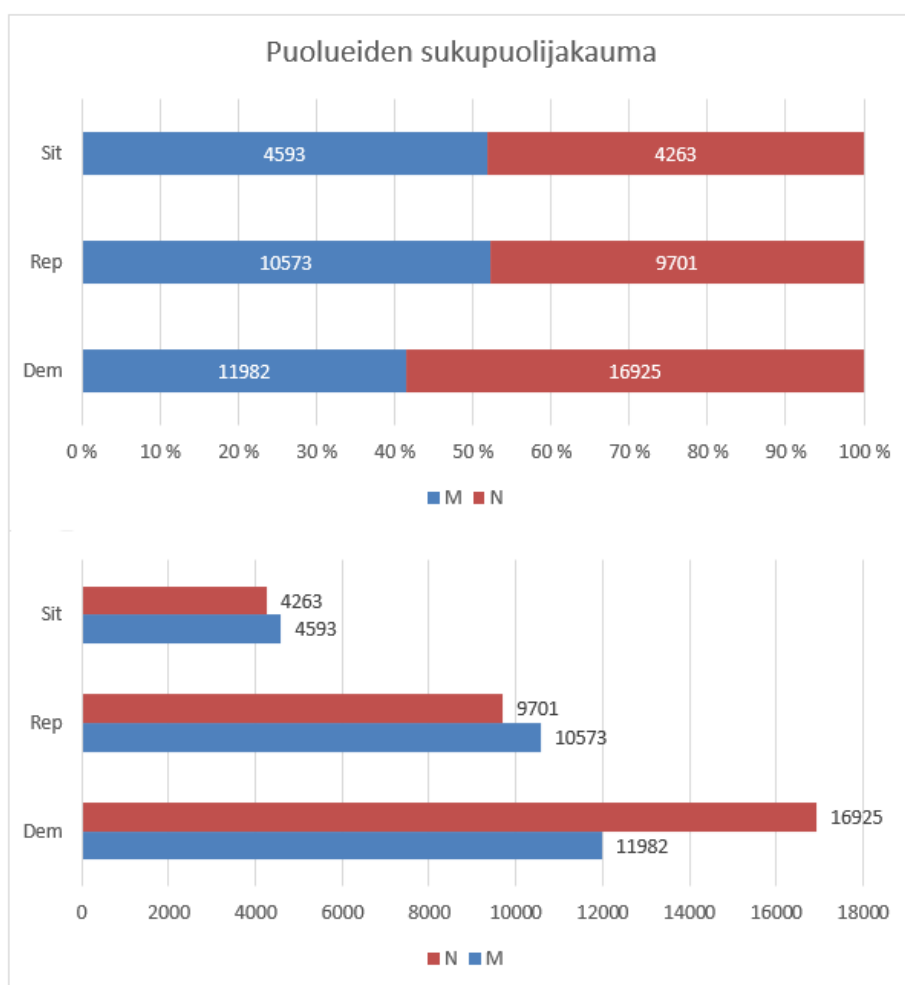
Viimeiseksi on vielä huomioitava sitoutumattomien äänestäjien asema. Puoluekannan vaikutuksia tutkittaessa pääpuolueisiin sitoutumattomia äänestäjiä ei aina huomioida, ja ryhmää leimaakin eräänlainen puolueidentiteetin puute tai sen heilahtelu. Heitä saatetaan käyttää eräänlaisena kontrolliryhmänä puoluevaikutusten suhteen. Toisaalta sitoutumattomuutta itseään voidaan kenties pitää jonkinlaisena identiteettinä, ja sitoutumattomuus tai kolmannen puolueen äänestäminen voikin olla myös tietoinen tai protestinomainen irrottautuminen kaksipuoluejärjestelmän asetelmasta. Tätä mahdollisesti sitoutumattomia toisiinsa sitovan identiteetin olemassaoloa ja esille nousemista onkin analysoitu myös tutkielman tuloksissa. Aikaisemman kirjallisuuden perusteella on hankalaa muodostaa ennakkokäsitystä siitä, mihin sitoutumattomat äänestäjät asettuvat suhteessa puolueisiin. Ei ole syytä olettaa, että sukupuolen muodostama sosiaalinen identiteetti toimisi eri tavoin sitoutumattomien ja puolueiden kannattajien osalta, eli sitoutumattomat naiset ovat todennäköisesti liberaalimpia kuin miehet. Mielenkiintoista kuitenkin on, onko tässä syntyvä sukupuolikiulu puolueita suurempi ohjaavien puolueen arvojen puuttuessa vai vaikuttaako sitoutumattomien puolueidentiteetti samalla tapaa yhtenäistävänä voimana kuin republikaanien ja demokraattien. Myös koko ryhmän näkemykset ja niiden eroavaisuudet tai samankaltaisuudet puolueisiin nähden voivat kertoa sitoutumattomien puolueidentiteetistä ja sen risteävistä vaikutuksista sukupuolen kanssa.

5 CES-kysely ja logistinen regressioanalyysi

Tutkielman aineistona toimii vuoden 2022 *Cooperative Election Study* eli CES, joka kartoittaa yhdysvaltalaisien näkemyksiä ja poliittista tietoutta. Kyseessä on usean yliopiston ja tutkijaryhmän yhteistyössä toteuttama kysely, jonka poikkeuksellisen suuri otoskoko mahdollistaa tilastollisten päätelmien tekemisen myös pienemmistä väestöryhmistä ja tuottaa yleisesti tarkempia tuloksia. Tarpeeksi suuri, edustava otos vähentää mittausvirheistä johtuvia ongelmia sekä pienentää virhemarginaaleja. Aineistona käytettävän kyselyn otos kattaakin jopa 60 000 ihmistä, ja se on toteutettu syys–marraskuussa 2022 (Ansolabehere et al. 2022). Tutkielman kannalta merkittävää on, että ajankohta sijoittuu vain muutaman kuukauden päähän kesäkuussa 2022 tehdystä *Dobbs v. Jackson* -päätöksestä, jolloin aborttioikeus on ollut runsaasti esillä, ja kyselyssä onkin melko laaja osio myös aborttia koskevia kysymyksiä. Kyselyaineisto sisältää kattavasti sosiodemografisia taustatietoja, mielipidekysymyksiä sekä tietoa ihmisten poliittisesta käyttäytymisestä ja tietämyksestä. Tässä tutkielmassa riippumattomina muuttujana hyödynnetään dataa vastaajien sukupuolesta, iästä, etnisyydestä, koulutustasosta, tulotasosta, uskonnollisuudesta, puoluevalinnasta ja sijainnista konservatiivi–liberaali-asteikolla. Näistä sukupuoli ja puoluekanta ovat tutkimuksen keskiössä, ja muut toimivat kontrollimuuttujina. Muuttujien koodaukset, tarkemmat yksityiskohdat, jakaumat ja alkuperäiskieliset muotoilut tulevat esille tutkielman liitteissä.

Sukupuolimuuttujan osalta on huomionarvoista, miten ryhmät on jaoteltu. Alkuperäisessä kyselyssä sukupuolesta on käytetty sanaa *gender*, ja vastausvaihtoehtoina toimivat mies (engl. *man*), nainen (engl. *woman*), ei-binäärinen (engl. *non-binary*) sekä muu (engl. *other*). Englanninkieliset sanat *gender* ja *sex* kääntyvät suomeksi tarkoittamaan sukupuolta, mutta näistä *sex* tarkoittaa ensisijaisesti biologista sukupuolta ja *gender* sosiaalista sukupuolta, sukupuoli-identiteettiä tai sukupuolikokemusta. Näin ollen käytetty sukupuolimuuttuja ei kerro suoraan vastaajan lisääntymiselimistöä, ja myös esimerkiksi miesvastaajissa voi olla henkilöitä, joiden kehoja aborttioikeuskysymykset koskettavat. Tutkielman regressioanalyysissä sukupuolimuuttujassa on otettu kuitenkin huomioon vain nais- sekä miesvastaajat, ja ei-binääriset sekä muut vastaajat on rajattu aineiston ulkopuolelle. Tämä johtuu ryhmien epätasaisesta koosta. Esimerkiksi ei-binäärisiä republikaanivastaajia on aineistossa vain kymmenen, jolloin tilastollinen vertailu muihin ryhmiin on hankalaa.

Aineiston rajaaminen kahteen sukupuoleen jättää jäljelle 58 037 vastaajaa, joiden jakautuminen puolueisiin sukupuolittain on esitetty kuviossa 2. Kuvioista voidaan huomata, että republikaanien ja sitoutumattomien äänestäjissä miehet muodostavat noin 52 prosenttia enemmistön kummankin äänestäjistä. Demokraateissa taas äänestäjistä hieman alle 59 prosenttia on naisia. On myös hyvä huomioida, että ryhmät ovat keskenään erikokoisia: sitoutumattomia äänestäjiä on 9 216, republikaaneja 20 274 ja demokraatteja 28 907. Tämä kokoero käy vielä paremmin ilmi kuvion alaosasta, jossa jakauma on esitetty absoluuttisina lukuina prosentuaalisen jakauman sijaan. Erityisesti naisten suuri määrä demokraateissa muihin puolueisiin verrattuna on huomionarvoinen.

Kuvio 2 Puolueiden sukupuolijakauma

Merkittävää on myös se, että selkeä enemmistö vastaajista oli valinnut puolensa, ja vain noin 15 prosenttia vastaajista ilmoitti puoluekannakseen täyden sitoutumattomuuden. Aineiston kysymyksenasettelussa on vaihtoehto myös nojaamiselle (engl. *leaning*) jommankumman

puolueen suuntaan ilman täyttä sitoutumista. Nämä nojaavat äänestäjät on laskettu puolueiden kannattajiksi, mikä laskee sitoutumattomien määrää.

Analyysin riippuvana muuttujana toimivat aborttikannat, joita mitataan kuudella väitteellä:

1. Abortin tulee olla naisen halutessa aina laillinen
2. Abortin tulee olla laillinen vain raiskauksen tai inestien seurauksena tai jos naisen henki on vaarassa
3. Abortin tulee olla kielletty 20. raskausviikon jälkeen
4. Työnantajalla tulee olla oikeus jättää abortit pois työntekijän sairausvakuutuksen piiristä
5. Abortteja ei saa rahoittaa liittovaltiotasoisella julkisrahoituksella
6. Abortin tulee olla aina laitton

Vastaukset jokaiseen väitteeseen on jaettu kannattajiin ja vastustajiin. Vastaukset on koodattu tutkielman regressioanalyysissä kuitenkin niin, että analyysi mittaa aina vapaamman aborttioikeuden kannatuksen tilastollista todennäköisyyttä. Tällöin ensimmäisen väitteen osalta mitataan siis todennäköisyyttä väitteen kannattamiselle mutta viiden muun väitteen osalta niiden vastustamiselle. Kun jokainen analyysi mittaa samansuuntaisesti aborttimyönteisemmän vaihtoehdon valinnan todennäköisyyttä, väitteiden ja kuvioiden keskinäinen vertailu on helpompaa.

Koska väitteet ovat hyvin erilaisia ja mittaavat eritasoisia näkemyksiä aborttioikeudesta, niitä käsitellään täysin erillisinä. Esimerkiksi henkilö, joka kannattaa täysin rajoittamatonta aborttioikeutta saattaa silti kritisoida julkisrahoitteista terveydenhuoltoa tai työehtojen poliittista ohjausta. Tällöin väitteet eivät välttämättä mittaa yhtenäistä aborttikantaa. Taulukossa 1 on kuvattu väitteisiin annettujen aborttimyönteisten vastausten välinen korrelaatio. Myös nämä tulokset tukevat päätöstä käsitellä väitteitä erillisinä summamuuttujan sijaan. Taulukosta voidaan huomata, että korrelaatio jokaisen väitteen osalta on positiivista mutta melko matalaa, ja korrelaatio vaihtelee merkittävästi lauseiden välillä. Esimerkiksi vain poikkeustilanteisiin rajoitetun aborttioikeuden vastustaminen korreloi positiivisesti sekä ajallisten rajoitusten että abortin täyskiellon vastustamisen kanssa. Korrelaatio ajallisen

rajoitteen kanssa on näistä kuitenkin selvästi suurempi, ja korrelaatio täyskiellon kanssa onkin vain matala 0,014.

Taulukko 1 Väitteiden aborttimyönteisten vastausten korrelaatiomatriksi

	Väite 1	Väite 2	Väite 3	Väite 4	Väite 5	Väite 6
Väite 1	1,000	0,373	0,444	0,527	0,536	0,224
Väite 2	0,373	1,000	0,370	0,320	0,350	0,014
Väite 3	0,444	0,370	1,000	0,460	0,492	0,201
Väite 4	0,527	0,320	0,460	1,000	0,646	0,314
Väite 5	0,536	0,350	0,492	0,646	1,000	0,287
Väite 6	0,224	0,014	0,201	0,314	0,287	1,000
Cronbach α	0,786					

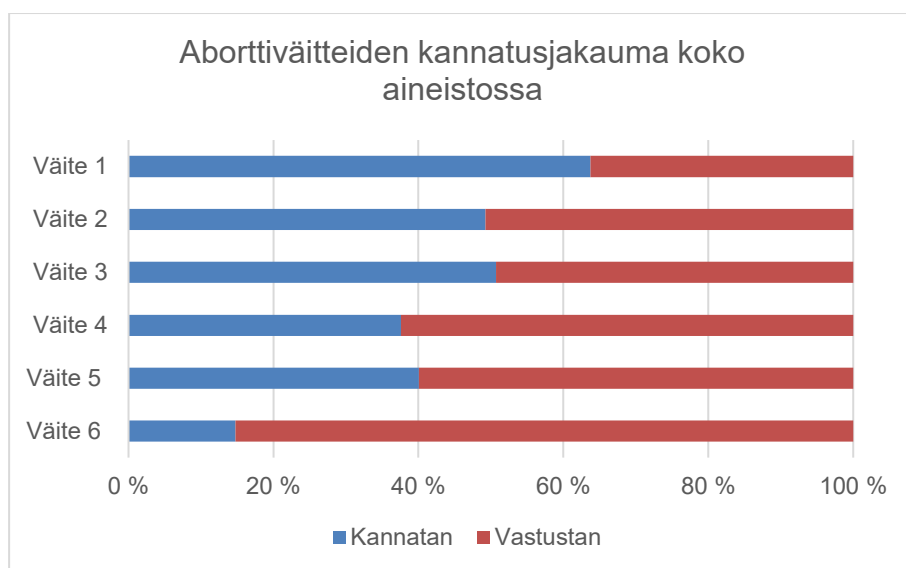
Taulukossa 1 on esitetty myös korrelaatioiden pohjalta laskettava Cronbachin alfa-kerroin, joka kuvaa tilastollisen mittarin luotettavuutta ja yhtenäisyyttä. Alfa-kertoimella voidaan siis arvioida, mittaavatko kyselyn väitteet yhtä, yhteistä ominaisuutta, eli tässä tapauksessa aborttimyönteisyyttä (Tietoarkisto n.d.a). Väitteiden alfa-kerroin on melko korkea, lähes 0,8, mikä viittaa siihen, että väitteistä olisi mahdollista muodostaa summamuuttuja. Tämän luotettavuuden tunnusluvun lisäksi on hyvä arvioida myös mittarin sisältöjä.

Taulukko 2 Faktoriansalyysi väitteistä koostuvalle aborttimyönteisyyden mittarille

Väite	Faktorilataus
Väite 1	0,696
Väite 2	0,460
Väite 3	0,634
Väite 4	0,772
Väite 5	0,798
Väite 6	0,326

Kuten aiemmin todettu, korrelaatio väitteiden välillä on hyvin vaihtelevaa, ja etenkin abortin täyskieltoa käsittelevän väitteen korrelaatio on melko matalaa verrattuna muihin väitteisiin. Taulukossa 2 on esitetty faktoriansalyysin mukaiset faktorilataukset jokaiselle väitteelle, Ne kuvaavat sitä, kuinka suuri osa väitteistä yhdistetyn aborttimyönteisyyden mittarin vaihtelusta olisi selitettävissä kullakin väitteellä (Tietoarkisto n.d.b). Tuloksista voidaan huomata, että abortin täyskieltoa sekä tilannekohtaisia rajoitteita koskevat väitteet selittävät vaihtelua selvästi muita väitteitä vähemmän. Väitteet viisi ja kuusi, jotka koskevat abortin rahoitusta,

erottuvat taas suurella selitysvoimallaan. Vaikka siis alfa-kertoimen pohjalta väitteistä olisi mahdollista muodostaa summamuuttuja, aborttimyönteisyyden mittaaminen on perusteltua tehdä erillisenä jokaisen väitteen osalta. Väitteet ja niihin annetut vastaukset eroavat selkeästi toisistaan, ja osa väitteistä korreloi vain heikosti keskenään. Summamuuttujassa osa väitteistä korostuisi, ja esimerkiksi aiheen kannalta hyvin huomionarvoinen täyskiellon kannatuksen merkitys jäisi niiden taustalle.

Kuvio 3 Aborttiväitteiden kannatusjakauma koko aineistossa

Kuviossa 3 on esitetty kaikkien kuuden väitteen kannatusjakauma aineistossa. Kuvioista voidaan huomata, että väitteiden kannatus vaihtelee useita kymmeniä prosentteja, mikä tukee valintaa käsitellä väitteitä erillisinä ja selittää eroja korrelaatioissa. Ensimmäinen, aina laillista aborttia koskeva väite saa vastaajien joukossa laajaa tukea, ja noin 64 prosenttia vastaajista kannattaa väitettä. Väitteitä kaksi ja kolme eli olosuhteiden tai ajankohdan mukaan rajattua aborttioikeutta taas kannattaa noin 50 prosenttia vastaajista. Väitteet neljä ja viisi koskevat aborttien rahoituksen rajoittamista tai rajoittamisen mahdollistamista. Näitä väitteitä kannattaa noin 40 prosenttia vastaajista. Kaikista matalinta kannatusta saa kuudes, abortin täyskieltoa koskeva väite: sitä kannattaa hieman alle 15 prosenttia vastaajista. Tämä muihin väitteisiin verrattuna poikkeuksellinen yksimielisyys selittää väitteen matalaa korrelaatiota ja faktorilatausta. Sekä muita väitteitä vastustavat että kannattavat vastaajat ovat enimmäkseen täyskieltoa vastaan, jolloin viimeisen väitteen vastustaminen ei vielä välttämättä kerro laajemmasta aborttimyönteisyydestä. Kannatus aborttioikeudelle on siis melko laajaa, ja vain pieni vähemmistö kannattaa abortin täyskieltoa. Vastaajat ovat kuitenkin selvästi

jakautuneempia siinä, millaisia rajoituksia aborttioikeudella tulisi olla ja miten rahoituksen kaltaiset käytännön seikat tulisi järjestää.

Taulukossa 3 on esitetty myös jokaisen väitteen prosentuaalinen kannatusjakauma sukupuolen ja puoluekannan mukaan. Taulukosta voidaan huomata, että sekä miehet ja naiset että eri puolueiden kannattajat eroavat selvästi muista ryhmistä kannatuksessaan. Miesten ja naisten väliset kannatuserot ovat viimeistä väitettä lukuun ottamatta noin viidestä kymmeneen prosenttiyksikköä, ja naiset ovat vapaamman aborttioikeuden kannalla miehiä useammin. Abortin täyskieltoa käsittelevässä väitteessä ero miesten ja naisten välillä on kuitenkin alle yhden prosenttiyksikön, ja kannatus on kummassakin ryhmässä matalaa. Puolueiden välillä erot ovat sukupuolieroja suurempia, ja republikaanien ja demokraattien välillä erot ovat jopa yli 50 prosenttiyksikön suuruisia. Myös sitoutumattomien äänestäjien ero puolueisiin on joissain väitteissä useita kymmeniä prosenttiyksiköitä. Sukupuolten tapaan kaikista vähiten myös puolueita jakaa abortin täyskieltoa koskeva väite, jonka kannattajat ovat kaikissa puolueissa vähemmistö. Ero demokraattien ja republikaanien välillä on kuitenkin yhä 13,5 prosenttiyksikköä, mikä on suurempi kuin yksikään sukupuolieroista.

Taulukko 3 Aborttiväitteiden prosentuaaliset kannatusjakaumat sukupuolen ja puolueen mukaan

Väite	Naiset		Miehet		Sit.		Rep.		Dem.	
	Kann.	Vast.	Kann.	Vast.	Kann.	Vast.	Kann.	Vast.	Kann.	Vast.
1	67,6	32,4	58,9	41,1	60,9	39,1	30,9	69,1	87,2	12,8
2	45,3	54,7	54,3	45,7	54,0	46,0	68,3	31,7	34,2	65,8
3	49,0	51,0	53,2	46,8	53,8	46,2	78,4	21,6	30,4	69,6
4	33,2	66,8	43,1	56,9	39,9	60,1	67,9	32,1	15,9	84,1
5	35,3	64,7	46,0	54,0	41,8	58,2	72,4	27,6	17,3	82,7
6	14,4	85,6	15,1	84,9	13,6	86,4	22,8	77,2	9,3	90,7

Tutkielman metodi on logistinen regressioanalyysi, joka mallintaa tilastollisia yhteyksiä riippumattomien ja riippuvien muuttujien välillä. Analyysin etuna on, että sillä voidaan analysoida yksittäisten muuttujien – sukupuolen ja puolueen – vaikutuksia, kun muut sosiodemografiset kontrollimuuttujat pysyvät vakiona. Regressioanalyysi sisältää oletuksen syy–seuraussuhteesta, jossa riippumattomien muuttujien vaihtelu johtaa muutoksiin myös riippuvassa muuttujassa. (Kaakinen & Ellonen n.d.) Tässä tutkielmassa odotetaan siis sukupuoli- ja puolueuuttujien vaikuttavan aborttikantoihin. Puhtaasti regressioanalyysillä ei voida kuitenkaan osoittaa kausaalisuutta (ibid.), vaan tutkimusasetelman suunta perustuu

teoriakehyksessä esiteltyyn ajatukseen sukupuoli- ja puolueidentiteetin vaikutuksista poliittisiin mielipiteisiin.

Regressioanalyysin tuloksista voidaan tulkita riippuvien ja riippumattomien muuttujien mahdollisen yhteyden suunta sekä voimakkuus. Tämä yhteys tulkitaan kunkin muuttujan regressiokertoimesta. Regressiokertoimen lisäksi kiinnitetään huomiota muuttujan ohessa esitettyyn p-arvoon, josta voidaan tulkita, kuinka todennäköisesti kyseinen yhteys on sattumanvarainen. Yhteiskuntatieteissä käytettävä luottamusraja on useimmiten 95 prosenttia, jolloin arvoltaan alle 0,05 p-arvoa pidetään tilastollisesti merkitsevä. Jotkut muuttujien väliset yhteydet voivat siis olla selitettävissä sattumalla tai muiden riippumattomien muuttujien vaikutuksella. (Ibid.)

Tutkielman jokaisen regressiotaulukon yhteydessä on esitetty myös virheen suhteellinen lasku (engl. *proportionate reduction of error*), joka soveltuu erityisesti binääristen riippuvien muuttujien käsittelyyn. Tämä luku kertoo, kuinka monta prosenttia mallin arvion tarkkuus poikkeaa satunnaisesti arvaamisesta. (Kviz 2016, 415) PRE-arvo kertoo siis mallin selitysvoimasta, ja korkeampi luku tarkoittaa mallin soveltuvan paremmin tutkittavaan väitteeseen.

6 Analyysi

Regressioanalyysin tulokset käydään yksitellen läpi jokaisen väitteen osalta, minkä jälkeen verrataan vielä kaikkien väitteiden tuloksia toisiinsa. Tuloksissa on jokaisen väitteen osalta esitetty ensin kaikkien sosiodemografisten muuttujien sekä sukupuolen ja puoluekannan interaktion tilastollinen merkitsevyys. Tämän jälkeen käsitellään sukupuolen ja puoluekannan vaikutuksia analysoimalla näissä ryhmissä prosentuaalista jakaumaa kannattajien sekä vastustajien välillä. Tässä jakaumassa ei ole vielä huomioitu kontrollimuuttujia vaan ainoastaan absoluuttisia prosentiosuuksia. Kunkin alaluvun viimeisessä kuviossa on lisäksi kuitenkin esitettyä kunkin ryhmän kannatuksen tai vastustuksen todennäköisyys väitteelle, kun myös kontrollimuuttujat on huomioitu. Regressiomalleissa on käytetty CES-aineiston valmiita painoja, millä varmistetaan, että tulokset vastaavat edustavuudeltaan yhdysvaltalaisten aikuisten kokonaispopulaatiota. Aineistossa on siis huomioitu, etteivät esimerkiksi minkään sukupuolen, koulutustason, ikäryhmän tai etnisyyden vastaajat korostu tavalla, joka ei vastaa Yhdysvaltain väestöä.

6.1 Aina laillinen abortti

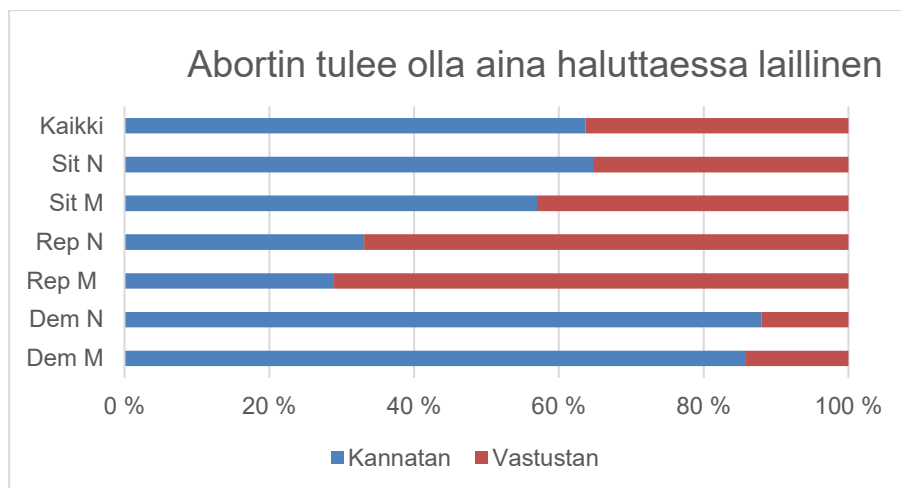
Ensimmäinen väite mittaa kannatusta aina lailliselle abortille, ja taulukosta 4 käyvät ilmi regressioanalyysin tunnusluvut. Taulukosta voidaan huomata, että lähes kaikki sosiodemografiset muuttujat selittävät tilastollisesti kannatusta väitteelle – poikkeuksena tulotaso, jolla ei ole tilastollisesti merkitsevää yhteyttä kannatukseen. Vahvempaan laillisen abortin kannatukseen ovat yhteydessä naiseus, nuori ikä, muu kuin valkoinen etnisyys, liberaali ideologia ja matala uskonnollisuus sekä koulutustaso. Republikaaneihin ja sitoutumattomiin verrattuna myös demokraatit ovat voimakkaammin aina laillisen abortin kannattajia. Lisäksi taulukosta 1 voidaan huomata, että sukupuolen ja puoluekannan vuorovaikutus on myös tilastollisesti merkitsevä, eli sukupuolen vaikutus on riippuvainen puoluekannasta. Republikaaneissa naiseuden kannatusta lisäävä vaikutus on demokraatteja heikompi, kun taas sitoutumattomissa äänestäjissä se on demokraatteja voimakkaampi.

Taulukko 4 Regressioanalyysi kannatuksesta väitteelle "Abortin tulee olla aina laillinen"

	Kerroin (keskivirhe)
(Vakio)	1,41 (0,08) *
Etnisyys	-0,19 (0,03) *
Ikä	-0,00 (0,00) *
Tulotaso	0,00 (0,00)
Uskonnollisuus	-0,56 (0,01) *
Koulutustaso	-0,07 (0,01) *
Ideologia	0,44 (0,01) *
Republikaani	-1,28 (0,04) *
Sitoutumaton	-0,98 (0,05) *
Sukupuoli	0,40 (0,04) *
Rep. Sukupuoli	-0,18 (0,05) *
Sit. Sukupuoli	0,15 (0,07) *
N=51 108	
AIC: 43 911	
PRE: 0,449	
ePRE:0,391	

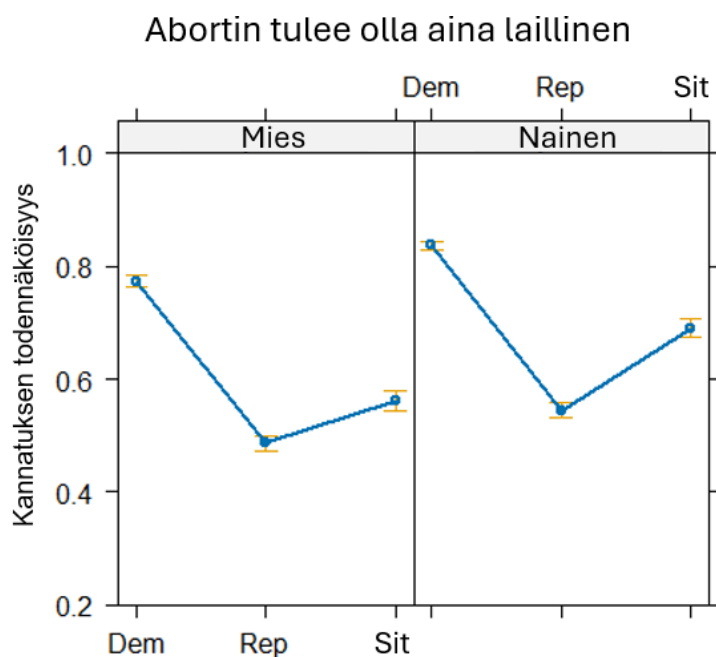
*= p<0,05

Sukupuolen ja puoluekannan mukaista kannatusjakaumaa voidaan ensin tarkastella puhtaasti prosentuaalisina osuuksina, jotka käyvät ilmi kuvioista 4. Kokonaisotoksesta melko suuri määrä, 64 prosenttia kannattaa väitettä. Tähän verrattuna republikaanit ovat selkeästi useammin aina laillista aborttia vastaan: naisista vain 33 prosenttia ja miehistä 29 prosenttia on väitteen kannalla. Demokraattien keskuudessa taas 88 prosenttia naisista ja 86 prosenttia miehistä kannattaa aina laillista aborttia. Sitoutumattomat äänestäjät asettuvat noin puolueiden keskiväliin, ja sitoutumattomista naisista 65 prosenttia sekä miehistä 57 prosenttia kannattaa väitettä. Kuten prosenttiosuuksista voidaan huomata, naiset kannattavat väitettä jokaisessa puolueessa hieman enemmän kuin miehet. Pienin sukupuoliero on demokraateissa 2 prosenttiyksiköllä ja suurin sitoutumattomissa 8 prosenttiyksiköllä.

Kuvio 4 Kannatus aina lailliselle abortille sukupuolen ja puoluekannan mukaan

Sukupuolen ja puoluekannan interaktiota voidaan tutkia myös kuvaamalla tilastollista vaikutusta kannatuksen todennäköisyyteen. Kuviossa 5 ja taulukossa 5 on kuvattuna todennäköisyys väitteen eli aina laillisen abortin kannatukselle jaettuna sukupuolen ja puolueen mukaan, kun muut sosiodemografiset muuttujat on huomioitu kontrollimuuttujina. Kunkin ryhmän saama arvo on siis todennäköisyys sille, että niihin kuuluva vastaaja on valinnut vaihtoehdon ”kannatan”, kun muut tekijät on vakioitu.

Kuvio 5 Kannatuksen todennäköisyys aina lailliselle abortille, kun kontrollimuuttujat on huomioitu

Taulukko 5 Luottamusvälit sukupuolen ja puolueen vaikutuksista

	Miehet		Naiset	
	Arvio	95 % luottamusväli	Arvio	95 % luottamusväli
Demokraatit	0,774	0,763–0,784	0,837	0,828–0,845
Republikaanit	0,487	0,474–0,501	0,545	0,531–0,558
Sitoutumattomat	0,561	0,544–0,578	0,690	0,674–0,707

Kuviossa on nähtävissä jo todettu jako puolueiden välillä kummassakin sukupuoliryhmässä: sekä naisten että miesten osalta republikaanien kannatus väitteelle on matalinta ja demokraattien hyvin korkea. Sitoutumattomat asettuvat kahden puolueen väliin. Kannat ovat siis selkeästi yhtenäisempiä puolueiden kuin kaikkien miesten tai naisten keskuudessa, ja esimerkiksi republikaaninaiset kannattavat väitettä harvemmin kuin kaikki demokraatit sekä sitoutumattomat äänestäjät. Kiinnostavaa kuviossa ovat kuitenkin etenkin sukupuolivaikutusten erot puolueiden välillä. Kun muut sosiodemografiset taustamuuttujat on otettu huomioon, demokraattinaisten kannattavat väitettä 0,84 todennäköisyydellä ja demokraattimiehet 0,77 todennäköisyydellä. Republikaaninaiset taas kannattavat rajoittamatonta aborttioikeutta 0,54 todennäköisyydellä ja republikaanimiehet 0,49 todennäköisyydellä. Ero miesten ja naisten välillä pyöristyy kummassakin puolueessa noin 0,06 suuruiseksi. Sitoutumattomien äänestäjien sukupuoliero on taas selkeästi suurempi. Sitoutumattomat naiset asettuvat lähes täsmälleen republikaani- ja demokraattinaisten väliin, kun taas sitoutumattomat miehet ovat lähempänä republikaanimiehiä: sitoutumattomissa ero miesten ja naisten välillä on jopa kaksinkertainen verrattuna republikaaneihin ja demokraatteihin, eli naiseuden kannatusta nostava vaikutus on sitoutumattomien keskuudessa huomattavasti puolueita suurempia. Tämä voisi tukea ajatusta siitä, että sitoutumattomien äänestäjien puolueidentiteetti ei ohjaa heidän kantojaan yhtä vahvasti kuin puolueiden kannattajien keskuudessa, vaan sukupuoli on ensisijainen sosiaalinen identiteetti mielipiteenmuodostuksessa.

On hyvä huomioida, että väite on hyvin ehdoton, mikä saattaa laskea kokonaiskannatusta niidenkin vastaajien joukossa, jotka kannattavat pääosin vapaampaa aborttioikeutta. Väite ei aseta minkäänlaisia ajallisia tai olosuhteellisia rajoitteita, jolloin vastaajat saattavat kokea ongelmalliseksi sen, että aborteille ei asetettaisi minkäänlaisia rajoituksia esimerkiksi raskauden loppupuolella.

6.2 Poikkeustilanteessa laillinen abortti

Toinen väite mittaa kannatusta abortin laillisuudelle vain raiskauksen tai inestien seurauksena tai jos naisen henki on vaarassa. Taulukosta 6 voidaan nähdä, että kaikki sosiodemografiset taustamuuttujat ovat tilastollisesti merkitseviä. Toisen väitteen kysymyksenasettelu on hieman erilainen kuin ensimmäisen, ja väitteen kannattaminen tarkoittaa siis rajoitusten kannattamista. Rajoitusten kannatukseen ovat tilastollisesti yhteydessä miessukupuolisuus, muu kuin valkoinen etnisyys, korkeampi ikä, matala tulo- sekä koulutustaso, korkea uskonnollisuus ja konservatiivinen ideologia. Verrattuna demokraatteihin republikaanit ja sitoutumattomat ovat jälleen vahvemmin abortin rajoittamisen kannalla. Toisin kuin ensimmäisen väitteen kohdalla, sukupuolen ja puoluekannan interaktio ei kuitenkaan ole tilastollisesti merkitsevä, joten sukupuolivaikutus ei ole riippuvainen puoluekannasta.

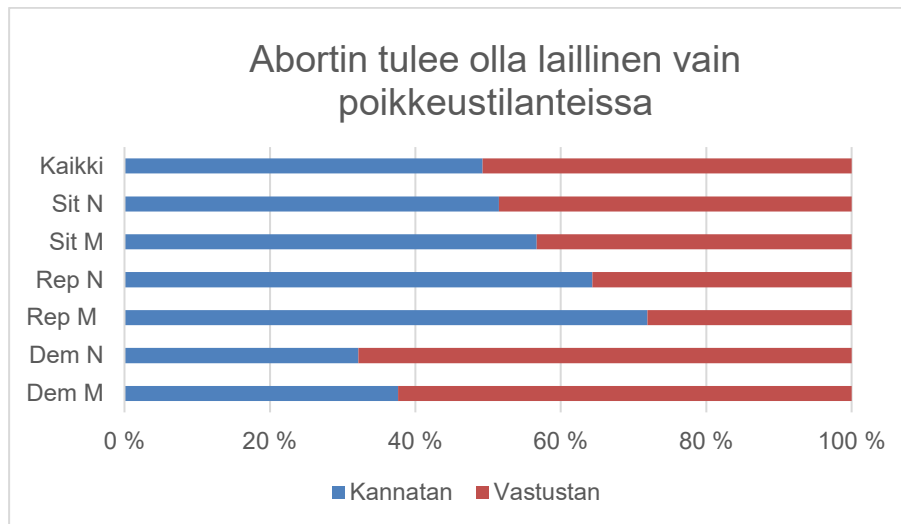
Taulukko 6 Regressioanalyysi vastustuksesta väitteelle "Abortin tulee olla laillinen vain poikkeustilanteissa"

	Kerroin (keskivirhe)
(Vakio)	-0,37 (0,07) *
Etnisyys	0,36 (0,02) *
Ikä	-0,00 (0,00) *
Tulotaso	0,02 (0,00) *
Uskonnollisuus	-0,33 (0,01) *
Koulutustaso	0,10 (0,01) *
Ideologia	0,16 (0,01) *
Republikaani	-0,69 (0,04) *
Sitoutumaton	-0,47 (0,04) *
Sukupuoli	0,48 (0,03) *
Rep. Sukupuoli	-0,02 (0,04)
Sit. Sukupuoli	-0,04 (0,06)
N=51 100	
AIC: 58 174	
PRE: 0,449	
ePRE: 0,391	

*= $p < 0,05$

Sekä sukupuolella että puoluekannalla on kuitenkin erillisinä muuttujina merkitsevä vaikutus väitteen kannatukseen. Kuvioista 6 voidaan nähdä, että republikaanit ovat kaikkein useimmin rajoitusten kannalla: naisista 64 prosenttia ja miehistä 72 prosenttia kannattaa rajoituksia. Demokraattien keskuudessa vastaavat luvut ovat 32 prosenttia naisista ja 38 prosenttia

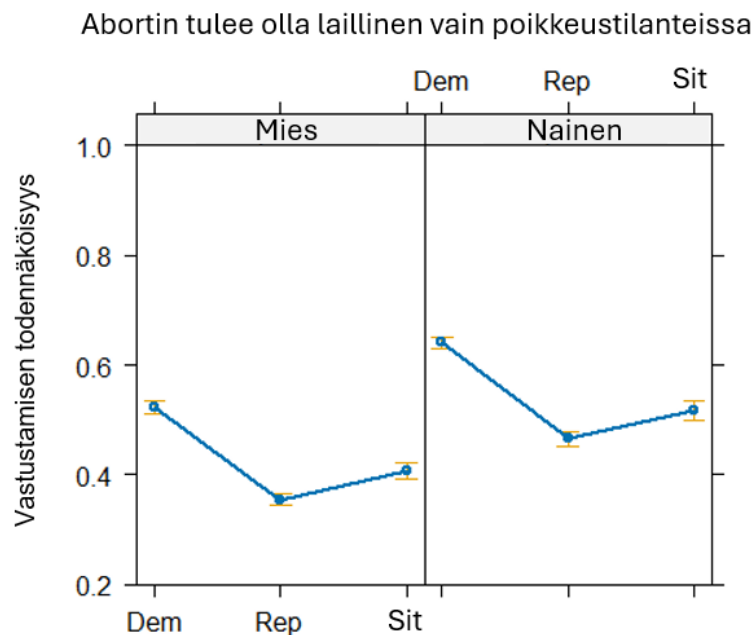
miehistä, ja sitoutumattomien keskuudessa 51 prosenttia naisista ja 57 prosenttia miehistä. Erot naisten ja miesten välillä ovat kaikkien puolueyhmien sisällä 6–8 prosenttiyksikön suuruisia, eli eri puolueiden sisäiset sukupuolierot ovat suuruudeltaan yhtenäisempiä kuin ensimmäisen väitteen kohdalla. Sitoutumattomien sukupuoliero ei ole siis tällä kertaa puolueita suurempi.

Kuvio 6 Kannatus vain poikkeustilanteissa lailliselle abortille sukupuolen ja puoluekannan mukaan

Koko otoksesta 49 prosenttia on rajoitusten kannalla, eli aihe jakaa vastaajat lähes täysin kahtia. Yksi syy tähän lienee myös kysymyksenasettelu, joka mittaa kannatusta nimetyille rajoituksille. Täten vastustajista osa voi pitää nimettyjä rajoituksia liian löyhinä kun taas osa liian tiukkoina.

Kuviosta 7 ja taulukosta 7 voidaan tarkastella sukupuolen ja puoluekannan mukaista todennäköisyyttä aborttimyönteisyydelle eli väitteen vastustamiselle, kun muut sosiodemografiset muuttujat toimivat kontrollimuuttujina. Asteikko on siis päinvastainen kuin ensimmäisessä väitteessä, ja loput väitteet mittaavatkin todennäköisyyttä sille, että vastaaja on valinnut vaihtoehdon ”vastustan”, kun muut kontrollimuuttujat on huomioitu.

Kuvio 7 Vastustuksen todennäköisyys ainoastaan poikkeustilanteessa lailliselle abortille, kun kontrollimuuttujat on huomioitu

Taulukko 7 Luottamusvälit sukupuolen ja puolueen vaikutuksista

	Miehet		Naiset	
	Arvio	95 % luottamusväli	Arvio	95 % luottamusväli
Demokraatit	0,524	0,512–0,535	0,641	0,630–0,651
Republikaanit	0,355	0,344–0,367	0,465	0,453–0,478
Sitoutumattomat	0,408	0,392–0,424	0,518	0,501–0,536

Kuten todettu, väitteen kannatus ei välttämättä tarkoita suoraa jakoa vapaamman ja rajoitetumman aborttioikeuden kannattajiin, vaan osa vastustajista saattaa toivoa vielä tiukempia rajoituksia. Tuloksista voidaan huomata, että naiset vastustavat mainittuja rajoitteita kaikissa puolueryhmissä miehiä todennäköisemmin, ja kannatus on jälleen yhtenäisempää puolueiden kuin sukupuoliryhmien sisällä. Kaikkein todennäköisimmin rajoitteita vastustavat demokraattinaiset ja epätodennäköisimmin republikaanimiehet.

Sukupuolen vaikutus on kaikissa ryhmissä hyvin tasainen, eikä sen voimakkuus eroa puolueiden välillä ensimmäisen väitteen tapaan. Sitoutumattomien äänestäjien arvioitu kannatus väitteelle on hieman lähempänä republikaaneja kuin demokraatteja, ja sitoutumattomat miehet sekä republikaanimiehet kannattavatkin rajoituksia vahvemmin kuin minkään puoleuryhmän naiskannattajat. Erot saman puoleuryhmän miesten ja naisten välillä

ovat myös selvästi suurempia kuin ensimmäisen väitteen kohdalla niin demokraattien kuin republikaanien keskuudessa, ja sitoutumattomissa ero on pysynyt samantasoisena.

Sukupuolierot kaikissa puoleryhmissä ovat noin 0,11–0,12 suuruisia.

6.3 Raskausviikon 20 jälkeen kielletty abortti

Kolmas väite mittaa kannatusta abortin kieltämiselle 20. raskausviikon jälkeen. Viikko 20 on raskauden toisen kolmanneksen keskivaiheilla, mutta sikiö ei ole tällöin vielä elinkykyinen kohdun ulkopuolella (Tiitinen 2024.). Vuonna 2020 alle 1 prosentti Yhdysvalloissa tehdyistä aborteista tehtiin raskausviikon 20 jälkeen, ja esimerkiksi Suomessa abortin voi tehdä tämän ajankohdan jälkeen ainoastaan vakavista terveydellisistä syistä (CDC 2022; 1970/239 § 5, § 5a).

Taulukko 8 Regressioanalyysi vastustuksesta väitteelle "Abortin tulisi olla kielletty 20. raskausviikon jälkeen"

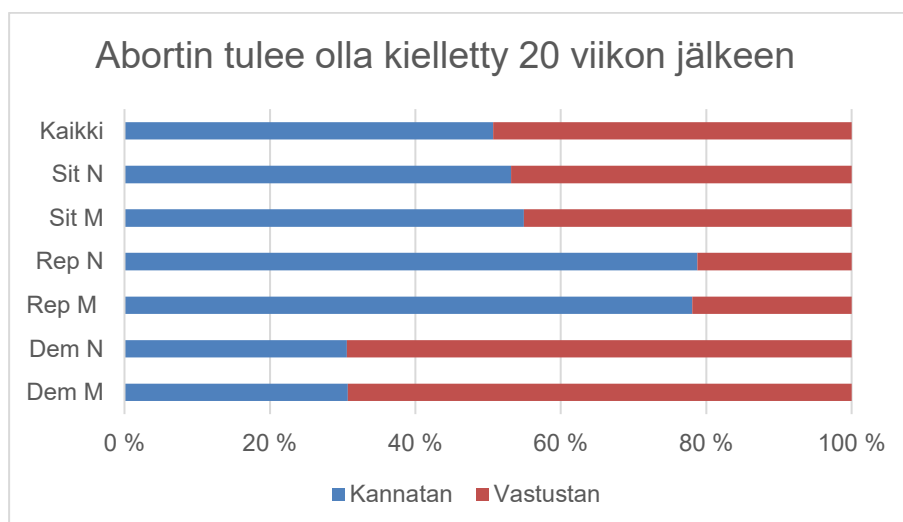
	Kerroin (keskivirhe)
(Vakio)	-0,36 (0,07) *
Etnisyys	0,10 (0,02) *
Ikä	0,00 (0,00)
Tulotaso	-0,00 (0,00)
Uskonnollisuus	-0,41(0,01) *
Koulutustaso	0,09 (0,01) *
Ideologia	0,32 (0,01) *
Republikaani	-0,97 (0,04) *
Sitoutumaton	-0,56 (0,04) *
Sukupuoli	0,20 (0,03) *
Rep. Sukupuoli	-0,17 (0,05) *
Sit. Sukupuoli	0,04 (0,06)
N=51 111	
AIC: 51 491	
PRE: 0,455	
ePRE: 0,284	

*= p<0,05

Taulukosta 8 käy ilmi, että vain osa sosiodemografisista muuttujista vaikuttaa tilastollisesti kannatuksen tasoon ja ikä tai tulotaso eivät ole tilastollisesti merkitseviä. Väitteen eli ajallisen rajoitteen kannatukseen ovat kuitenkin yhteydessä miessukupuolisuus, muu kuin valkoinen etnisyys, korkea uskonnollisuus, matala koulutustaso ja konservatiivinen ideologia. Myös republikaanit ja sitoutumattomat kannattavat jälleen rajoituksia demokraatteja

voimakkaammin. Taulukosta voidaankin kuitenkin myös huomata, että sukupuolen ja puoluekannan vuorovaikutus on tilastollisesti merkitsevä ainoastaan republikaanien kohdalla. Republikaaniäänestäjien keskuudessa naiseuden rajoituksia vastustava vaikutus on siis heikompaa kuin demokraateissa, mutta sitoutumattomissa sen on demokraatteja vastaavalla tasolla.

Kuviosta 8 käy ilmi sukupuolen ja puoluekannan mukainen kannatusjakauma. Koko otoksesta 51 prosenttia eli pieni enemmistö kannattaa ajallista rajoitusta, mutta puolueyhmiön välillä on merkittäviä eroja kannatuksessa. Sekä demokraattinaisista että miehistä 31 prosenttia kannattaa rajoitusta, eli kannatus on hyvin tasaista sekä kohtalaisen matalaa. Myös sitoutumattomien äänestäjien keskuudessa sukupuolien ero on pieni, mutta enemmistö kannattaa ajallista rajoitusta: naisista 53 prosenttia ja miehistä 55 prosenttia. Republikaanien osalta tulokset ovat kuitenkin erisuuntaisia. Kuten aiemmin todettu, sukupuolen vaikutus eroaa tilastollisesti republikaanien ja muiden puolueiden välillä, ja naiseuden kannatusta laskeva vaikutus on republikaaneissa heikompi. Kuviosta 8 voidaankin huomata, että republikaaninaiset kannattavat ajallisia rajoituksia jopa enemmän kuin republikaanimiehet – tosin vain 1 prosenttiyksikön verran.

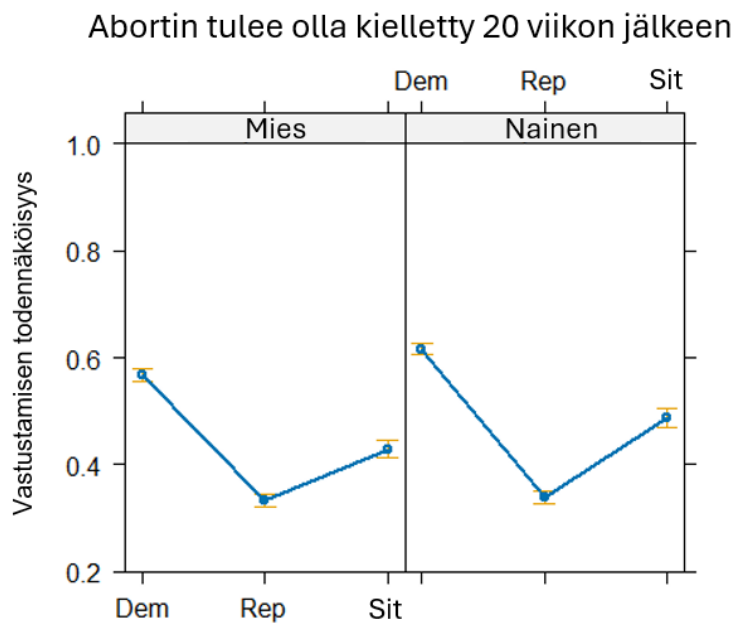

Kuvio 8 Kannatus 20. raskausviikon jälkeen kielletylle abortille sukupuolen ja puoluekannan mukaan

Kysymyksenasettelun osalta on taas huomattava, että koska kysymys mittaa kannatusta nimetylle rajoitteelle, vastustajissa voi olla sekä tätä tiukemman että löyhemmän sääntelyn tukijoita. Raskausviikkoon 20 rajattu aborttioikeus on verrattain salliva, mutta osa vastaajista voi kuitenkin kokea väitteen ehdottomuuden tämän rajan jälkeen liian rajoittavaksi. Useissa osavaltiossa abortille ei myöskään ole tällä hetkellä asetettu minkäänlaista lainsäädännöllistä

aikarajaa (ks. esim. Colorado perustuslaki 25-6-403; Alaska Supreme Court 948 1997, 963), jolloin väitteen kannattaminen tarkoittaisi näissä osavaltioissa lainsäädännön tiukentamista.

Väitteen eli ajallisen rajoitteen vastustamisen todennäköisyys sukupuolen ja puolueen mukaan on esitetty myös kuviossa 9 ja taulukossa 9, joissa muut sosiodemografiset muuttujat toimivat kontrollimuuttujina. Verrattuna edelliseen väitteeseen, jonka aiheena olivat olosuhteelliset rajoitukset, ajalliset rajoitukset jakavat saman puolueen äänestäjiä vähemmän, mutta erot puolueiden välillä ovat suurempia. Demokraattiäänestäjät vastustavat väitettä kaikkein todennäköisimmin, kun taas sitoutumattomat asettuvat hieman alemmas ja lähemmäs republikaaneja. Vaikka sukupuolierot kaikkien puolueiden sisällä ovat edellistä väitettä pienempiä, republikaanit erottuvat muista puolueista vain 0,006 suuruisella sukupuolierolla. Naiseuden liberaaleihin kantoihin liittyvä vaikutus on siis republikaaneissa hyvin minimaalinen verrattuna demokraatteihin ja sitoutumattomiin äänestäjiin.

Kuvio 9 Vastustuksen todennäköisyys abortin kieltämiselle 20. raskausviikon jälkeen, kun kontrollimuuttujat on huomioitu

Taulukko 9 Luottamusvälit sukupuolen ja puoluekannan vaikutuksille

	Miehet		Naiset	
	Arvio	95 % luottamusväli	Arvio	95 % luottamusväli
Demokraatit	0,568	0,556–0,580	0,616	0,606–0,627
Republikaanit	0,333	0,322–0,346	0,339	0,326–0,352
Sitoutumattomat	0,429	0,412–0,445	0,487	0,469–0,505

6.4 Abortin poistaminen työntekijöiden sairausvakuutuksesta

Neljäs väite on aiheeltaan erilainen kuin aiemmat. Varsinaisen aborttioikeuden sijaan kysymys mittaa kannatusta työnantajan oikeudelle poistaa abortit työntekijöidensä sairausvakuutuksen piiristä. Yhdysvalloissa sairausvakuutuksilla on terveydenhuollossa suuri merkitys, ja enemmistö työkäisistä saa sairausvakuutuksensa työnantajan kautta (KFF 2024). Jos työnantajan tarjoama vakuutus ei siis kata abortteja, on työntekijän kustannettava ne jollain muulla tavalla.

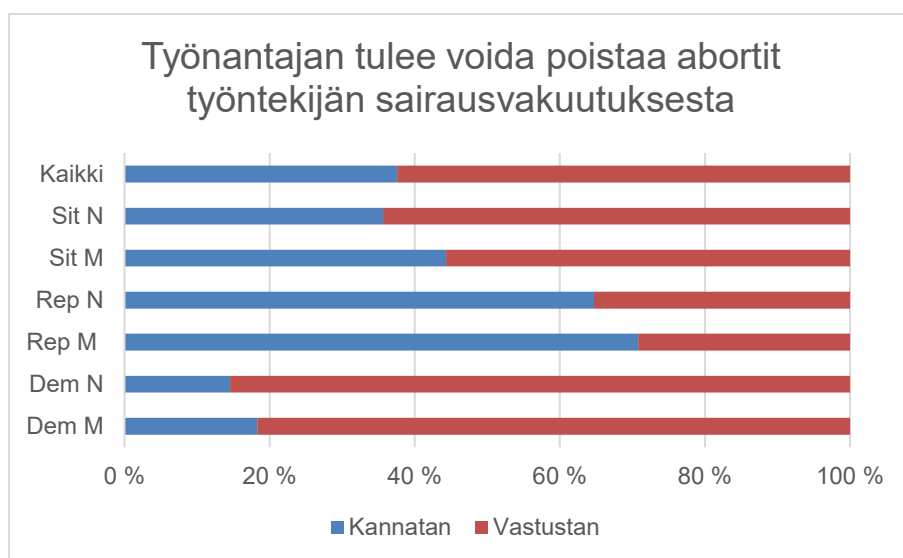
Taulukosta 10 käy ilmi, että kaikki sosiodemografiset muuttujat lukuun ottamatta tulotaso vaikuttavat tilastollisesti väitteen kannatukseen. Yhteydessä vakuutussuojan poistomahdollisuuden kannatukseen ovat miessukupuolisuus, muu kuin valkoinen etnisyys, nuori ikä, korkea uskonnollisuus ja koulutustaso sekä konservatiivinen ideologia. Sekä republikaanit että sitoutumattomat kannattavat myös voimakkaammin väitettä kuin demokraatit. Sukupuolen ja puoluekannan yhteisvaikutus on tilastollisesti merkitsevä sekä republikaanien että sitoutumattomien kohdalla. Heidän joukossaan naiseus laskee väitteen kannatusta demokraatteja vähemmän.

Taulukko 10 Regressioanalyysi vastustuksesta väitteelle "Työnantajalla tulee olla oikeus poistaa abortit työntekijän sairausvakuutuksen piiristä"

	Kerroin (keskivirhe)
(Vakio)	0,57 (0,07) *
Etnisyys	0,14 (0,03) *
Ikä	0,00 (0,00) *
Tulotaso	-0,00 (0,00)
Uskonnollisuus	-0,45 (0,01) *
Koulutustaso	-0,2 (0,01) *
Ideologia	0,36 (0,01) *
Republikaani	-1,20 (0,04) *
Sitoutumaton	-0,69 (0,04) *
Sukupuoli	0,50 (0,04) *
Rep. Sukupuoli	-0,16 (0,05) *
Sit. Sukupuoli	-0,13 (0,06) *
N=51 119	
AIC: 48 645	
PRE: 0,380	
ePRE: 0,321	

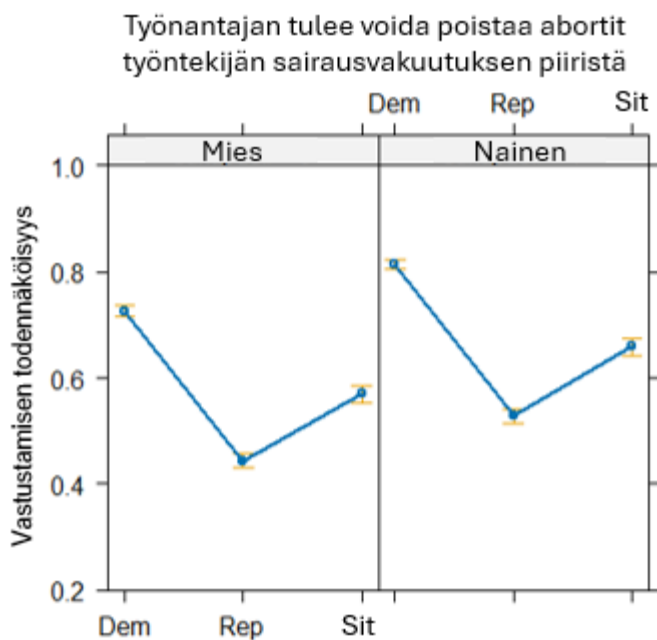
*= p<0,05

Kuviossa 10 on esitetty prosentuaalisesti sukupuolen ja puoluekannan mukaan jakautunut väitteen kannatus. Koko otoksesta 38 prosenttia kannattaa työnantajan oikeutta poistaa abortit sairausvakuutuksen piiristä, mutta puolueyhmiön välillä on merkittävää hajontaa. Demokraattinaisista vain 15 prosenttia ja demokraattimiehistä 18 prosenttia kannattaa väitettä, kun taas republikaaninaisista 65 prosenttia ja republikaanimiehistä 71 prosenttia on väitteen kannalla. Sitoutumattomat asettuvat noin puolueiden puoliväliin: naisista 36 prosenttia ja miehistä 44 prosenttia on väitteen kannalla. Ero kaikkein korkeimman ja matalimman kannatuksen ryhmän välillä on tähänastisista väitteistä suurin, 56 prosenttiyksikköä. Tämä voi liittyä aborttinäkemyksen lisäksi osittain myös puolueiden eriäviin kantoihin taloudesta, sosiaaliturvasta ja yksilönvapauksien suhteesta yhteiskuntaan.

Kuvio 10 Kannatus työnantajan oikeudelle poistaa abortit työntekijän sairausvakuutuksen piiristä sukupuolen ja puoluekannan mukaan

Kuviossa 11 ja taulukossa 11 on esitetty todennäköisyys väitteen vastustamiselle sukupuolen ja puoluekannan mukaan, kun muut kontrollimuuttujat on otettu huomioon. Tuloksista voidaan huomata, että myös kontrollimuuttujien lisäämisen jälkeen ero korkeimman ja matalimman arvon välillä on merkittävä, ja kannat ovat jakautuneet selkeämmin puolueyhmiön kuin sukupuoliryhmiin. Kaikissa puolueyhmissä on tasaisesti kuitenkin havaittavissa sukupuoliero, joka on suuruudeltaan 0,08–0,09. Mikään puolueista ei siis erotu selkeästi muista, vaan kyseessä on hyvin symmetrinen asetelma, jossa puolueet asettuvat tasaisin välimatkoin asteikolle ja jakautuvat myös sisäisesti samalla tavoin.

Kuvio 11 Vastustuksen todennäköisyys oikeudelle poistaa abortit työntekijän sairausvakuutuksen piiristä, kun kontrollimuuttujat on huomioitu

Taulukko 11 Luottamusväliet sukupuolen ja puoluekannan vaikutuksille

	Miehet		Naiset	
	Arvio	95 % luottamusväli	Arvio	95 % luottamusväli
Demokraatit	0,726	0,715–0,736	0,814	0,805–0,822
Republikaanit	0,444	0,431–0,456	0,528	0,515–0,541
Sitoutumattomat	0,571	0,554–0,587	0,658	0,641–0,675

6.5 Abortin julkisen rahoituksen kieltäminen

Myös viides kysymys käsittelee ennen kaikkea aborttien rahoitukseen liittyviä kantoja. Väite mittaa kannatusta aborttien liittovaltiotasoisesta julkisrahoittamisen kieltämiselle. Yksityisten sairausvakuutusten lisäksi liittovaltion ja osavaltioiden yhteinen *Medicaid*-järjestelmä rahoittaa julkisilla varoilla terveydenhuoltoa tietyille ihmisryhmille, kuten vanhuksille, vammaisille ja raskaana oleville, joilla on matalat tulot (*Medicaid n.d.*). Aiemmin mainittu *Hyde Amendment* -lisäys kieltää jo tällä hetkellä liittovaltion rahoituksen käyttämisen abortteihin, ellei kyseessä ole hengenvaarallinen tai inestistä tai raiskauksesta alkanut raskaus (Karrer 2011, 63–64). Lisäys ei kuitenkaan koske osavaltioiden rahoitusta. Tämä väite

kiristäisi siis rajoitusta vielä tiukemmaksi ja kieltäisi kokonaan liittovaltion rahoituksen myöntämisen abortteihin missään tilanteessa.

Taulukosta 12 voidaan huomata, että vain osa sosiodemografisista muuttujista on tilastollisesti merkitseviä. Miessukupuolisuus, korkea uskonnollisuus, korkea koulutustaso sekä konservatiivinen ideologia ovat kaikki tilastollisesti yhteydessä väitteen kannatukseen. Republikaanit ja sitoutumattomat ovat myös demokraatteja voimakkaammin väitteen kannalla. Etnisyydellä, iällä tai tulotasolla ei kuitenkaan ole tilastollista yhteyttä kannatukseen, eikä sukupuolen ja puoluekannan interaktio ole tilastollisesti merkitsevä. Sukupuolen vaikutus on siis yhtä voimakas kaikissa puolueissa.

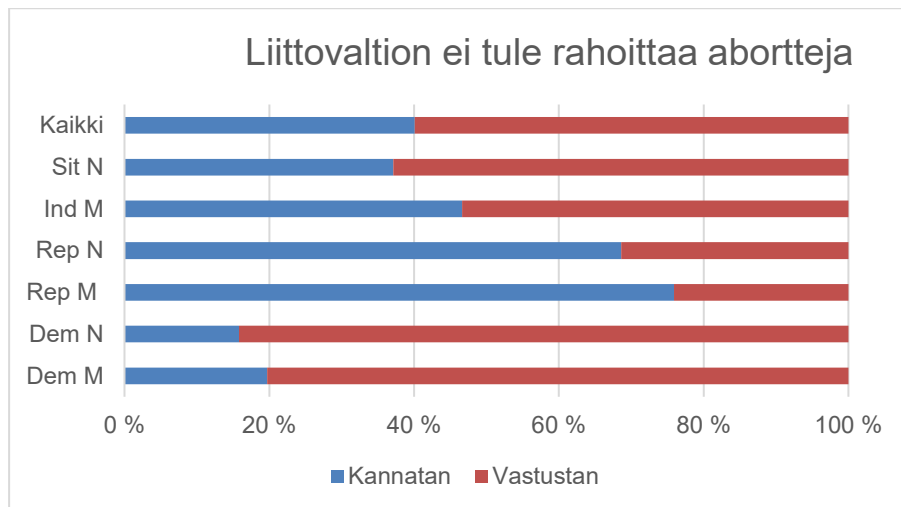
Taulukko 12 Regressioanalyysi vastustuksesta väitteelle "Liittovaltion ei tule rahoittaa abortteja"

	Kerroin (keskivirhe)
(Vakio)	0,60 (0,07) *
Etnisyys	0,02 (0,03)
Ikä	0,00 (0,00)
Tulotaso	-0,00 (0,00)
Uskonnollisuus	-0,44 (0,00) *
Koulutustaso	-0,02 (0,01) *
Ideologia	0,38 (0,01) *
Republikaani	-1,34 (0,04) *
Sitoutumaton	-0,67 (0,04) *
Sukupuoli	0,46 (0,04) *
Rep. Sukupuoli	0,01 (0,05)
Sit. Sukupuoli	0,07 (0,06)
N= 51 115	
AIC: 47 728	
PRE: 0,434	
ePRE: 0,342	

*= $p < 0,05$

Kuviosta 12 käy ilmi sukupuolen ja puolueen mukainen prosentuaalinen kannatusjakauma. Koko otoksesta 40 prosenttia kannattaa väitettä, ja vastaajat ovat jakautuneet selkeästi puoluekantansa mukaan. Republikaaninaisista 69 prosenttia ja republikaanimiehistä 76 prosenttia kannattaa julkisrahoitteisten aborttien kieltämistä, kun taas demokraattinaisista vain 16 prosenttia ja demokraattimiehistä 20 prosenttia. Sitoutumattomista naisista kannattajia on 37 prosenttia ja miehistä 47 prosenttia. Sukupuolten väliset erot puolueiden sisällä ovat noin 5–10 prosenttiyksikön suuruisia, mutta ne ovat silti selkeästi pienempiä kuin puolueeryhmien

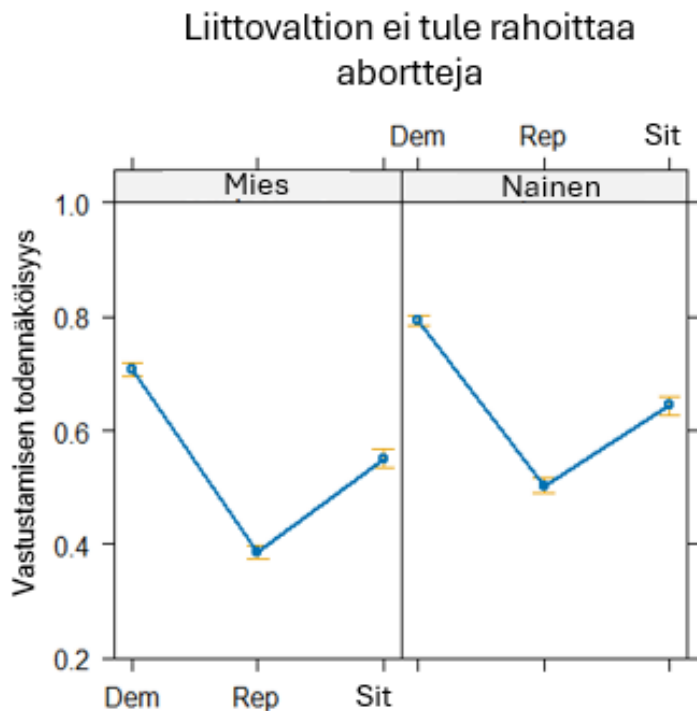
väliset suuret erot; republikaanien ja demokraattien kannatuksen ero jopa 50 prosenttiyksikköä.

Kuvio 12 Kannatus abortin liittovaltiotasaisen julkisrahoituksen kieltämiselle sukupuolen ja puoluekannan mukaan

Kuviossa 13 ja taulukossa 13 on esitetty todennäköisyys väitteen vastustamiselle sukupuolen ja puoluekannan mukaan, kun kontrollimuuttujat on huomioitu. Tuloksista voidaan huomata, että aiempien väitteiden tapaan demokraatit vastustavat väitettä kaikkein todennäköisimmin ja republikaanit epätodennäköisimmin. Sitoutumattomat taas asettuvat puolueiden välille.

Naisten puoli kuviosta on asteikolla selvästi korkeammalla, ja kaikissa puolueyhmissä onkin noin 0,08–0,11 suuruinen sukupuoliero. Puolueiden välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa siinä, miten sukupuoli vaikuttaa kannatukseen. On kuitenkin mielenkiintoista, että tämä on väitteistä ainoa, jossa republikaanien sukupuoliero on sitoutumattomia ja demokraatteja suurempi.

Kuvio 13 Vastustuksen todennäköisyys julkisrahoitteisten aborttien kieltämiselle, kun kontrollimuuttujat on huomioitu

Taulukko 13 Luottamusvälit sukupuolen ja puoluekannan vaikutuksille

	Miehet		Naiset	
	Arvio	95 % luottamusväli	Arvio	95 % luottamusväli
Demokraatit	0,707	0,696–0,718	0,792	0,783–0,801
Republikaanit	0,387	0,374–0,400	0,504	0,490–0,517
Sitoutumattomat	0,551	0,535–0,568	0,644	0,627–0,660

6.6 Abortin täyskielto

Kuudes väite käsittelee jälleen suoraan aborttioikeutta ja mittaa kannatusta abortin täyskiellolle. Taulukossa 14 on esitetty tulokset regressioanalyysille, ja siitä voidaan huomata, että lähes kaikki sosiodemografiset muuttujat ovat tilastollisesti merkitseviä. Väitteen eli abortin täyskiellon vahvempaan kannatukseen ovat yhteydessä muu kuin valkoinen etnisyys, miessukupuolisuus, nuorempi ikä, matala tulo- ja koulutustaso, korkea uskonnollisuus sekä konservatiivinen ideologia. Puoluekanta ei poikkeuksellisesti ole tilastollisesti merkitsevää, mutta sukupuolen vaikutuksen vahvuus on tilastollisesti riippuvainen puoluekannasta. Sekä

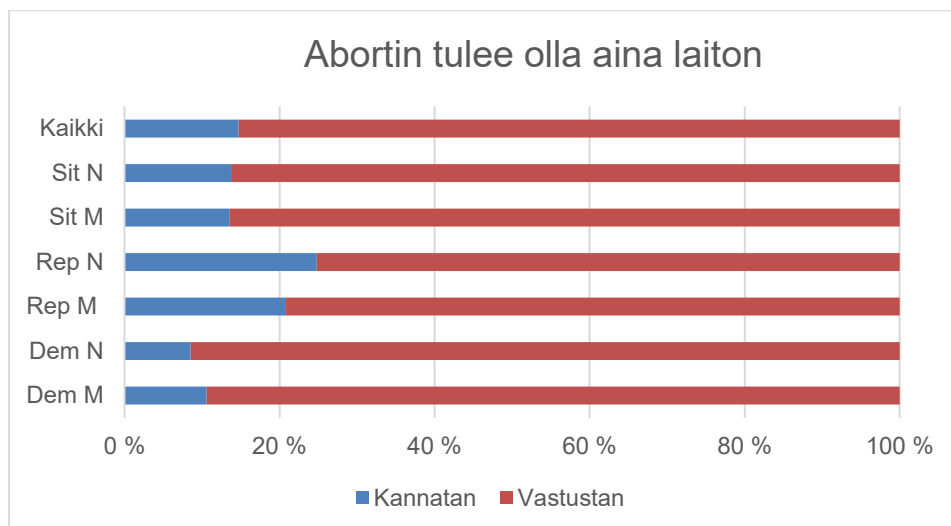
republikaaneissa että sitoutumattomissa naiseuden kannatusta laskeva vaikutus on demokraatteja heikompi.

Taulukko 14 Regressioanalyysi vastustuksesta väitteelle "Abortin tulee olla aina laitton"

	Kerroin (keskivirhe)
(Vakio)	1,36 (0,09) *
Etnisyys	0,23 (0,03) *
Ikä	0,02 (0,00) *
Tulotaso	0,04 (0,00) *
Uskonnollisuus	-0,62 (0,01) *
Koulutustaso	0,04 (0,01) *
Ideologia	0,20 (0,01) *
Republikaani	-0,09 (0,05)
Sitoutumaton	0,03 (0,06)
Sukupuoli	0,47 (0,05) *
Rep. Sukupuoli	-0,56 (0,06) *
Sit. Sukupuoli	-0,20 (0,08) *
N=51 109	
AIC: 37 471	
PRE: 0,004	
ePRE: 0,110	

*= $p < 0,05$

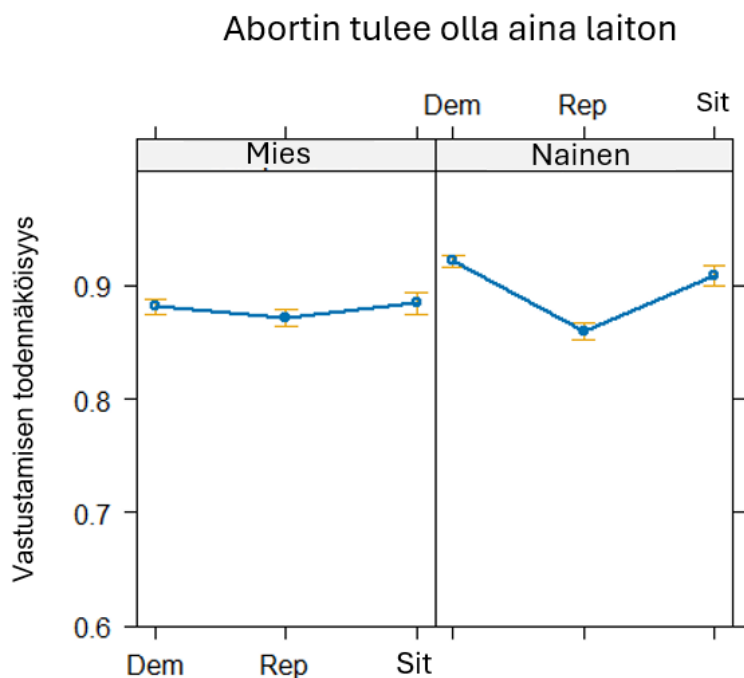
Kuviosta 14 voidaan tarkastella sukupuolen ja puoluekannan mukaista jakaumaa väitteen kannatuksessa. Kokonaisotoksessa kannatus abortin täyskiellolle on matalaa, ja vain 15 prosenttia vastaajista kannattaa väitettä. Tämä matala kannatus toistuu kaikissa puolueryhmissä: demokraattinaisista 9 prosenttia ja demokraattimiehistä 11 prosenttia kannattaa täyskieltoa, ja sekä sitoutumattomien naisten että miesten keskuudessa kannattajia on 14 prosenttia. Republikaanien kannatusjakauma eroaa muista puolueryhmistä, ja naisten kannatus täyskiellolle on hieman korkeampaa kuin miesten. Republikaanimiehistä 21 prosenttia ja republikaaninaisista 25 prosenttia kannattaa täyskieltoa, eli kyseessä on kuitenkin selvästi puolueen vähemmistö.

Kuvio 14 Kannatus abortin täyskiellolle sukupuolen ja puoluekannan mukaan

Kuviosta 15 ja taulukosta 15 käyvät ilmi sukupuolen ja puoluekannan yhteisvaikutukset kannatukseen, kun kontrollimuuttujat on otettu huomioon, ja arvot mittaavat väitteen vastustamisen todennäköisyyttä. Koska kaikkien ryhmien arvioitu vastustus asettuu asteikolla hyvin korkealle, kuvio on skaalattu muista poikkeavasti. Tuloksista voidaan huomata, että miesten vastustus abortin täyskiellolle on hyvin tasaista läpi puoluerajojen, ja kannatuksen todennäköisyys eroaa puolueiden välillä vain noin 0,01 verran. Mielenkiintoista kuitenkin on, että sitoutumattomat miehet ovat tämän väitteen osalta kaikista todennäköisimmin rajoituksia vastaan. Muissa väitteissä demokraattimiehet ovat olleet aina miehistä aborttivyönteisimpiä.

Naisissa ero puolueyhjmiien välillä on miehiä suurempi. Sekä demokraatit että sitoutumattomat naiset vastustavat abortin täyskieltoa hieman miehiä todennäköisemmin, ja ero näiden ryhmien välillä on vain noin 0,01. Republikaaninaiset erottuvat kuitenkin kahdesta muusta puolueyhjmiestä ja ovat koko otoksen aborttivastaisin ryhmä tämän väitteen osalta. Vaikka siis myös republikaaninaisista suurin osa vastustaa täyttä aborttikieltoa, on kaikkien muiden ryhmien vastustus heitä vahvempaa.

Kuvio 15 Vastustuksen todennäköisyys abortin täyskiellolle, kun kontrollimuuttujat on huomioitu

Taulukko 15 Luottamusvälit sukupuolen ja puoluekannan vaikutuksille

	Miehet		Naiset	
	Arvio	95 % luottamusväli	Arvio	95 % luottamusväli
Demokraatit	0,881	0,874–0,888	0,922	0,917–0,927
Republikaanit	0,872	0,864–0,878	0,860	0,852–0,868
Sitoutumattomat	0,884	0,875–0,893	0,910	0,900–0,917

Koska republikaaninaisten ja -miesten tulosten luottamusvälit ovat hieman päällekkäisiä kuviossa 15, on taulukossa 16 esitetty vielä regressioanalyysin tulokset väitteen vastustukselle, kun otoksena käytetään pelkästään republikaaneja. Tästä voidaan nähdä, että kun kontrollimuuttujat on huomioitu, sukupuoli on yhä tilastollisesti merkitsevä, ja naiseus onkin negatiivisesti yhteydessä väitteen vastustamiseen. Republikaaninaiset siis -miehiä todennäköisemmin kannattavat abortin täyskieltoa.

Taulukko 16 Regressioanalyysi vastustuksesta väitteelle "Abortin tulee olla aina laiton" republikaaneissa

	Kerroin (keskivirhe)
(Vakio)	1,47 (0,13) *
Sukupuoli	-0,07 (0,04) *
Etnisyys	0,38 (0,05) *
Ikä	0,02 (0,00) *
Tulotaso	0,06 (0,01) *
Uskonnollisuus	-0,76 (0,02) *
Koulutustaso	-0,01 (0,01)
Ideologia	0,26 (0,02) *
N=18 164	
AIC: 19 099	
PRE: 0,012	
ePRE: 0,107	

*= $p < 0,05$

6.7 Sukupuolen ja puoluekannan vaikutuksen vaihtelu

Sukupuoli ja puoluekanta vaikuttavat vastaajien aborttikantoihin eri tavoin, mutta tuloksissa on havaittavissa joitain säännönmukaisuuksia. Puoluekanta on selvästi merkittävämpi jakolinja, jonka mukaan kannat jakautuvat. Lähes kaikkien väitteiden osalta demokraatit kannattavat kaikkein vapainta aborttioikeutta, kun taas republikaanit tukevat vahvemmin rajoituksia. Sitoutumattomat asettuvat kannoissaan näiden kahden ryhmän välille, mutta usein etenkin sitoutumattomat miehet ovat kannoissaan hieman lähempänä republikaaneja.

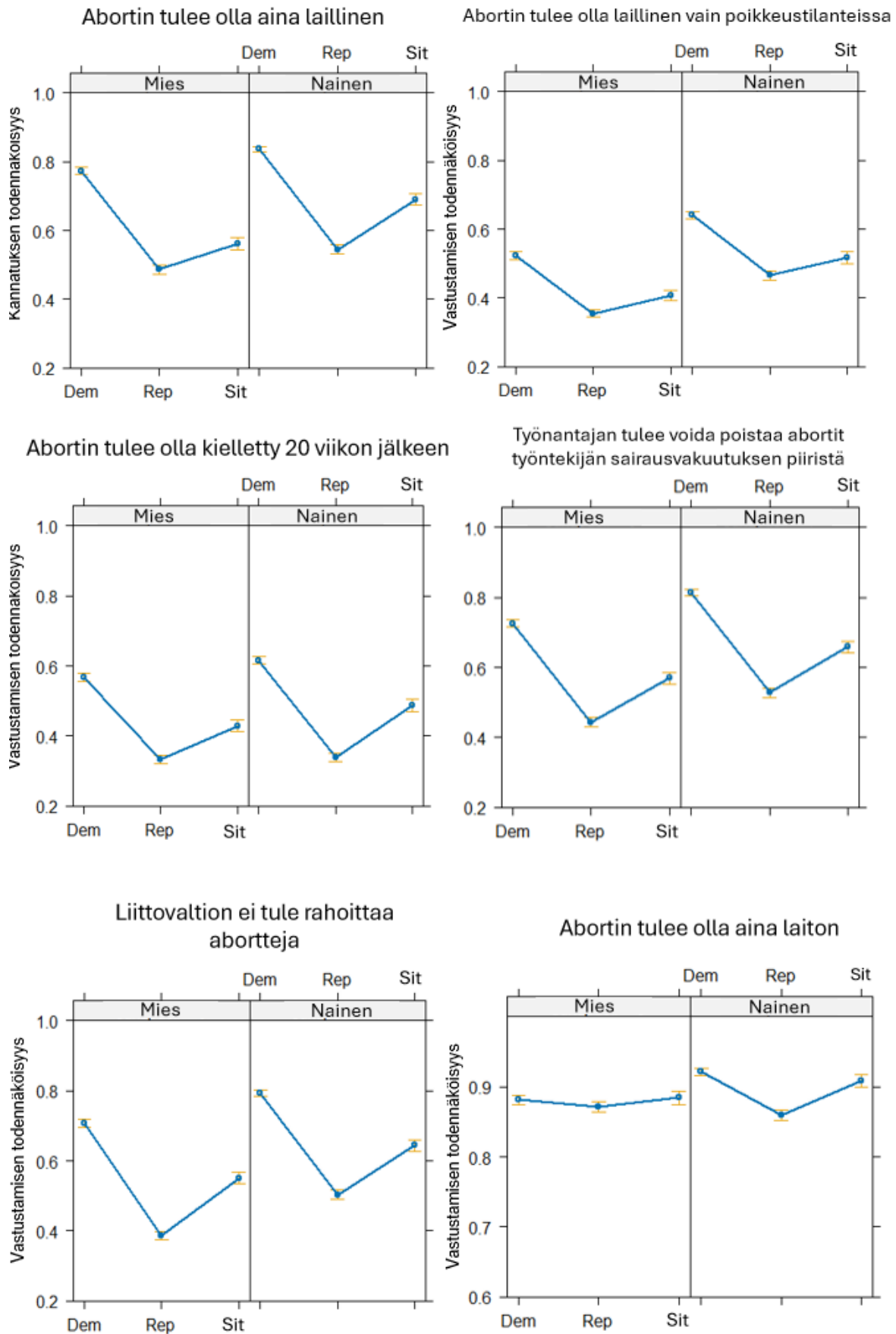
Puolueryhmien sisällä kannatus jakautuu myös sukupuolen mukaan, ja naiset ovat tyypillisesti kannoissaan aborttimyönteisempiä. Sukupuolierot vaihtelevat kuitenkin kysymyksestä toiseen, ja vaikka etenkin sitoutumattomat ja demokraattinaiset eroavat monissa kysymyksissä oman puolueensa miehistä, osa väitteistä jakaa puolueita sisäisesti hyvin vähän. Esimerkiksi aikarajoitteisen aborttioikeuden kannatus on lähes identtistä republikaanimiehissä ja -naisissa. Sukupuolen merkitys on puoluetta pienempi, ja varsinkin republikaaninaiset ovat kannoissaan selvästi lähempänä republikaanimiehiä kuin muita naisia – heidän puolueidentiteettinsä vaikuttaa siis ohjaavan kantoja vastakkaisesti sukupuoleen nähden.

Kokonaisuutena puolueen ja sukupuolen vaikutukset tuloksissa tukevat siis Achenin ja Bartelsin (2016) sekä Greenin ja muiden (2002) näkemystä siitä, että puoluekanta on yksi merkittävimmistä sosiaalisista identiteeteistä, joka ohjaa yhdysvaltalaisien

mielipiteenmuodostusta. Myös sukupuolen luomalla sosiaalisella identiteetillä on kuitenkin merkitystä, eikä sen vaikutus katoa kokonaan myöskään puoluekannan kontekstissa. Puoluekannan vahva vaikutus ei siis ole saanut kaikkia kannattajia omaksumaan täysin yhtenäisesti puolueen näkemyksiä, mutta naiseuden liberaaliutta lisäävä vaikutus on joidenkin väitteiden kohdalla etenkin republikaaneissa hyvin pieni. Lisäksi puolueiden selvä jakautuminen sopii myös kirjallisuudessa esitettyihin näkemyksiin ihmisten jakautumisesta aborttikantojensa mukaisiin puolueisiin 1900-luvun lopulla.

Kuviossa 16 on vielä esitetty vierekkäin aborttivyönteisen vaihtoehdon valinnan todennäköisyys, kun kontrollimuuttajat on huomioitu. Kysymykset ovat keskenään erisuuntaisia, ja osa kuviosta esittää kyseisen väitteen kannatusta kun taas osa vastustamista. On myös hyvä huomata, että täyttää aborttikieltoa koskeva kuvio on skaalattu suuremmaksi kuin muut pienten ryhmäerojen erottamiseksi. Kuviosta voidaan huomata edellä mainitut säännönmukaisuudet, jotka pätevät lähes kaikkiin väitteisiin: republikaanikanta ja mieheys ovat yhteydessä konservatiivisuuteen ja demokraattikanta sekä naiseus liberaaliuteen. Poikkeuksena on kuitenkin etenkin viimeinen väite, joka mittaa kannatusta abortin täyskiellolle. Tämän väitteen osalta miesten kannatustasoa kuvaava viiva on lähes suora, kun muissa väitteissä se muodostaa hieman epätasaisen V-muodon. Kannatustaso on siis melko riippumaton puoluekannasta. Naisten kannatus taas riippuu miehiä vahvemmin puolueesta, ja republikaaninaiset erottuvat selvästi muista ryhmistä kaikkein konservatiivisimpina.

Väitteiden välillä on eroja myös siinä, kuinka korkea kokonaiskannatus väitteelle on ja kuinka jyrkkä ero puolueeryhmien sekä sukupuolten välillä on. Yleisesti kannatus vapaalle aborttioikeudelle on melko korkea, mutta etenkin republikaanit kannattavat ainakin osittaisia rajoitteita sen toteutuksessa. Vain hyvin harvat republikaanitkaan kannattavat täyskieltoa. Suurimmat puolue-erot ovat odotetusti demokraattien ja republikaanien välillä, mutta sitoutumattomien äänestäjien kannat vaihtelevat hieman. Sitoutumattomat miehet ovat viimeistä väitettä lukuun ottamatta kannoissaan usein lähempänä republikaani- kuin demokraattimiehiä, kun taas sitoutumattomat naiset asettuvat lähemmäs puoliväliä, mutta hekin nojaavat usein lähemmäs republikaaninaisten kantoja. Sitoutumattomien sukupuolierot ovatkin useimmiten vain noin demokraattien taseisia, eivätkä ne poikkea puolueista suuruudessaan.

Kuvio 16 Kaikkien väitteiden kannattamisen tai vastustamisen todennäköisyys vertailtuna

Sukupuolierot puolueiden sisällä ovat pääsääntöisesti suurimpia joko demokraattien tai sitoutumattomien sisällä. Poikkeuksena on kuitenkin aborttien julkisrahoitusta koskeva väite, jonka vastauksissa suurimmat sukupuolierot ovat republikaanimpien ja -naisten välillä. Sukupuolierot eivät ole missään väitteessä kuitenkaan valtavia, ja suurin puolueen sisäinen ero – 0,13 – on ensimmäisen väitteen kannatuksessa sitoutumattomien miesten ja naisten välillä. Tämä havainto tukee aiempaa tutkimusta siitä, ettei sukupuolikuilu ole vain republikaanipuolueen ilmiö, vaikka republikaaninaisten identiteettien voisi olettaa olevan hyvä ristiriidassa aborttikysymyksissä, vaan puoluelinja on republikaaneissa jopa muita yhtenäisempi. Myöskään sitoutumattomien miesten ja naisten sukupuolierot eivät kuitenkaan ole merkittävästi suurempia kuin puolueiden sisällä. Tämä tukee ajatusta sitoutumattomuudesta puolueidentiteettinä muiden joukossa.

Kokonaisuutena puoluekanta vaikuttaa olevan selkeämpi jakolinja kuin sukupuoli: demokraatit, republikaanit ja sitoutumattomat äänestäjät ovat kaikki kannoissaan lähempänä toisiaan kuin sukupuolen mukaan jaetut ryhmät, eikä naiseus tarkoita automaattisesti aborttimyönteistä kantaa. Monen väitteen kohdalla republikaaninaiset ovatkin vahvemmin rajoitusten kannalla kuin sekä sitoutumattomat miehet että demokraattimiehet.

7 Johtopäätökset

Kesällä 2022 tehty *Dobbs v. Jackson* -päätös nosti aborttioikeuden Yhdysvaltain poliittisen keskustelun etualalle, ja etenkin naisten uskottiin mahdollisesti reagoivan muutokseen vahvasti. Tässä tutkielmassa käsitellyt sukupuolen ja puoluekannan yhteisvaikutukset yhdysvaltalaisten aborttikantoihin osoittavat, että vain naissukupuoli ei kuitenkaan yksiselitteisesti selitä liberaaleja aborttikäsityksiä.

Vaikka tilastollisesti naiseus on yhteydessä miehiä vahvempaan aborttioikeuden tukemiseen, myös puoluekanta on merkittävä jakolinja, jonka kontekstissa sukupuolta voidaan tarkastella yksityiskohtaisemmin. Tuloksista voidaankin huomata, että aineiston vastaajat jakautuvat aborttinäkemyksissään ensisijaisesti liberaalimpiin demokraatteihin, konservatiivisempiin republikaaneihin ja näiden kahden välille asettuviin sitoutumattomiin äänestäjiin. Näiden puolueyhmiin sisällä taas naiset ovat miehiä liberaalimpia, ja puoluekannan vahvasta vaikutuksesta huolimatta myös sukupuolella on selkeästi merkitystä mielipiteenmuodostuksessa. Naiset ovat kuitenkin kannoiltaan lähempänä oman puolueensa tarjoamaa viiteryhmää kuin muita naisia. Republikaanipuolueen kannatus ja miessukupuoli ovat siis yhteydessä konservatiivisiin näkemyksiin kun taas naiseus ja demokraattipuolueen kannatus ohjaavat liberaalimpiin näkemyksiin. Näiden pohjalta syntyy kolme selkeästi erillistä puolueyhmiä, jotka puolestaan jakautuvat vielä sukupuolittain.

Kokonaisuutena tulokset osoittavat myös, että aborttioikeuden kannatus on Yhdysvalloissa yhä melko korkeaa, ja selkeä enemmistö kannattaa vähintäänkin rajallista aborttioikeutta. Selkeästi konservatiivisimmissa republikaaneissakin vain noin 22 prosenttia vastaajista kannattaa abortin täyskieltoa. Enemmän hajontaa aiheuttavatkin aborttioikeuden käytäntöihin ja nyansseihin liittyvät kysymykset, kuten rahoitus ja ajalliset rajoitteet.

Nämä tulokset tukevat aikaisempaa kirjallisuutta sukupuolen ja puoluekannan vaikutuksista asenteisiin. Kirjallisuudessa havaittu naisten liberaalius miehiin verrattuna pitää puoluekannan kontekstissa paikkansa myös tutkielman tuloksissa, ja tulosten jakautuminen vastaa pitkälti myös esimerkiksi Barnesin ja Cassesen (2017) hahmottelemaa jakaumaa puolueen ja sukupuolen muodostamista erillisistä ryhmistä. Samanaikaisesti kirjallisuudessa on kuitenkin havaittavissa selkeä konsensuksen puute juuri siitä, miksi naisten aborttikannat ovat poikkeuksellisesti vähemmän liberaaleja kuin muut sukupuolittuneita kysymyksiä koskevat näkemykset ja onko kyseessä vain jonkin muun taustatekijän vaikutus. Tutkielman tulosten

perusteella voidaan todeta, että tämä poikkeuksellinen konservatiivisuus on havaittavissa lähinnä republikaanien kannoissa, ja kyseessä on kenties ainakin osittain juuri puoluekannan taustavaikutus.

Sukupuolen ja puoluekannan yleisten vaikutusten lisäksi tutkielma käsittelee erityisesti republikaaninaisten identiteettien ristivetoa ja mahdollista eriytymistä puolueensa miehistä. Teorialuvussa 4.3 esitettiin kaksi vaihtoehtoista hypoteesia, jotka aiemman kirjallisuuden perusteella oli mahdollista muodostaa. Ensimmäisessä vaihtoehdossa republikaaninaiset kokevat mahdollista huolta tai solidaarisuutta naisten oikeuksiin kohdistuvista muutoksista, ja sukupuoli-identiteetti voimistuu vetäen naisia erilleen miehistä, lähemmäs sitoutumattomia ja demokraatteja. Pidemmällä aikavälillä saattaisi tapahtua siis jopa *Dobbs v. Jackson* - päätöksestä johtuva uudelleenjärjestäytyminen (engl. *realignment*), jossa naiset siirtyvät yhä vahvemmin aborttivyönteisen politiikan kannattajiksi. Toisessa vaihtoehdossa oletetaan, että 1900-luvun loppupuolella tapahtunut abortin puoluepolitisoituminen on ohjannut yhdysvaltalaiset aborttinäkemystensä mukaisesti puolueisiin. Kun republikaaninaisten uskotaan naisten poliittisia asenteita käsittelevän kirjallisuuden perustella myös pitävän aborttikantojaan henkilökohtaisesti tärkeänä, voidaan päätellä heidän olevan tietoisien sitoutuneita republikaanien aborttivastaisuuteen ja tukevan sitä jopa miehiä vahvemmin. Myös Greenin ja muiden (2002) näkemys puolueidentiteetin muuttumisesta lähinnä puolueen tai sen edustamien ryhmien luonteen muuttuessa tukisi tätä vaihtoehtoa, sillä toisin kuin aborttioikeuden puoluepolitisoitua ensimmäistä kertaa *Roe v. Wade* -päätöksen jälkeen, *Dobbs v. Jackson* -päätös ei ole itsessään muuttanut puolueiden asetelmaa kysymyksen suhteen.

Viiden ensimmäisen väitteen tulokset eivät viittaa selkeästi kumpaankaan näistä eriytymisen hypoteeseista. Republikaaninaiset ovat systemaattisesti hieman republikaanimiehiä liberaalimpia, vaikkakin sukupuolierot ovat muissa puolueissa republikaaneja suurempia. Aborttien julkinen rahoitus jakaa ainoana aiheena republikaanimiehiä ja -naisia enemmän kuin minkään muun puolueen kannattajia, mutta tällöinkään kyseessä ei ole tilastollisesti merkitsevä ero sukupuolen vaikutuksen voimakkuudessa. Republikaanit ovat muita puolueeryhmiä samanmielisempiä aborttioikeudesta, vaikka naiset ovatkin myös republikaanien keskuudessa hieman puoleensa miehiä liberaalimpia. Puolueidentiteetin vaikutus vetää siis heitä kenties vahvemmin konservatiiviseen suuntaan kuin muita naisia.

Poikkeuksena on kuitenkin viimeinen väite, joka käsittelee abortin täyskieltoa. Kannatus täyskiellolle on läpi aineiston hyvin matalaa, ja kun kontrollimuuttajat on huomioitu, väitteen vastustamisen todennäköisyys on kaikissa ryhmissä lähes 0,9. Tämä kanta on siis jaettu laajasti läpi puoluerajojen. Verrattuna miehiin, jotka ovat puoluekannastaan riippumatta hyvin samanmielisiä, republikaaninaiset eroavat hieman muiden puolueiden naisista. He ovatkin tämän väitteen kohdalla kaikista konservatiivisin ryhmä, joka kannattaa abortin täyskieltoa republikaanimiehiäkin vahvemmin. Kun tarkastellaan vain otoksen republikaaneja, voidaan huomata, että kyseessä muiden muuttajien kontrolloinnin jälkeenkkin merkitsevä ero sukupuolien välillä. Naiseus on siis republikaanipuolueessa yhteydessä kaikista tiukimpaan aborttivastaisuuteen.

Viimeinen väite vastaa siis selkeästi esitettyä hypoteesia republikaaninaisten miehiäkin vahvemmassa sitoutumisesta republikaanien aborttivastaisuuteen. Vaikuttaakin siltä, että kirjallisuudessa (Achen & Bartels 2016; Gould & Klor 2019) esitetty 1900-luvun loppupuolella tapahtunut uudelleenjärjestäytyminen ohjasi ihmiset omia aborttinäkemyksiään vastaavaan puolueeseen, eikä *Dobbs v. Jackson* -päätös dramaattisuudestaan huolimatta aiheuttanut uutta liikehdintää puolueesta toiseen vaan kenties jopa vahvisti olemassa olevaa asetelmaa. Abortin tärkeys naisille sekä Greenin ja muiden (2002) näkemys puoluekantojen muutoksesta lähinnä puolueiden edustamien ryhmien muuttuessa viittaisivat myös siihen, että republikaaninaiset ovat valinneet tietoisesti puolueensa aborttivastaisuuden, eivätkä koe lainsäädännön muutosten vaikuttaneen omien ryhmiensä edustukseen republikaanipuolueessa. Puolueiden aborttikannat ovat olleet selkeät jo monien vuosien ajan, eikä *Dobbs v. Jackson* -päätös muuta tätä asetelmaa ja puolueiden edustamia asioita. Toisaalta päätös voisi kuitenkin vaikuttaa naisten näkemyksiin oman sukupuolensa asemasta ja intresseistä ryhmänä.

Onkin hyvä huomioda, että muutama kuukausi päätöksen jälkeen tehdyn kyselyn tulokset voivat erota nykyhetkestä ja lähitulevaisuudesta. Terveysthuollon puutteista johtuvat kuolemat (ks. esim. Suozzo et al. 2025) ja muut lainsäädännön muutoksesta koituneet negatiiviset seuraukset ovat ilmenneet vasta viiveellä, ja mahdollisesti syntyvien ongelmien mittaluokka ei ole välttämättä ollut syksyllä 2022 selvillä äänestäjille. Massareaktio saattaa siis yhä ilmetä *Roe v. Wade* -päätöksen tapaan vasta vuosienkin viiveellä, ja Green ym. (2002) esittävätkin varsinaisen uudelleenjärjestäytymisen johtuvan osaltaan uusien sukupolvien asettumisesta puolueisiin. Ratkaisevaa on siis se, kokevatko naiset republikaanipuolueen edustavan heitä päätöksen jälkeisessä tulevaisuudessa.

Republikaaninaisien risteävien identiteettien ohella toinen kiinnostava ryhmä ovat sitoutumattomat äänestäjät. Tutkielman tuloksista voidaan huomata, että myös sitoutumattomat äänestäjät ovat jakautuneet sukupuolensa mukaan ja erot ovat samantasoisia puolueiden kanssa. Aineiston suurin sukupuoliero on sitoutumattomien äänestäjien keskuudessa heti ensimmäisessä väitteessä: ero sitoutumattomien miesten ja naisten kannatuksen todennäköisyydessä aina lailliselle abortille on 0,129 eli yli 10 prosenttia. Muiden väitteiden kohdalla sukupuolen vaikutukset ovat kuitenkin sitoutumattomissa lähellä demokraattien tasoa tai jopa hieman pienempiä. Sitoutumattomien kannoissa ei siis ole havaittavissa yhtä yhtenäisesti jaettua ryhmälinjaa kuin republikaaneilla, mutta he asettuvat johdonmukaisesti kahden pääpuolueen välille, eivätkä heidän sukupuolieronsa ole demokraatteja suurempia. Sitoutumattomien omaa puolueidentiteettiä voidaan siis kenties pitää republikaanien ja demokraattien tavoin aborttikantoja ensisijaisesti ohjaavana identiteettinä, eikä sitä voida käsitellä nollaidentiteettinä tai puoluevaikutusten kontrolliryhmänä.

Kaikista muista ryhmistä selvimmin poikkeavat siis republikaaninaiset, ja he rikkovatkin täyskieltoa käsittelevässä väitteessä puolueiden ja sukupuolien luoman asetelman. Tämä poikkeama ja republikaanien yleisesti kapeampi sukupuoliero aborttikannoissa viittaavat mahdollisesti puoluekannan painavan enemmän heidän mielipiteenmuodostuksessaan kuin sukupuolen. Naiseuden liberalisoiva vaikutus ei siis ole yhtä vahva kuin republikaani-identiteetin konservatiivisuus, jolloin republikaaninaiset muodostavat hieman muista teemoista poiketen aborttikantansa vahvemmin puoluekantansa pohjalta.

Toisaalta tuloksia voidaan tulkita myös toisella tavalla. Sen sijaan, että kyseessä olisi vain puoluekannan suurempi painoarvo, voivat republikaaninaisten sukupuolen muodostama sosiaalinen identiteetti ja heidän näkemyksensä naisten ryhmäintresseistä kenties poiketa demokraateista ja sitoutumattomista. Tällöin sukupuolen merkitys republikaaninaisien aborttikannoissa ei siis olisi heikompi vaan ainoastaan vähemmän liberaali kuin kirjallisuudessa on esitetty. Yhdysvalloissa on useita liikkeitä, jotka korostavat abortin moraalisia kysymyksiä tai haittoja, eivätkä usko aborttioikeudessa olevan kyseessä naisten oikeus tai etu. Esimerkiksi *Secular Pro-life-* ja *Feminists for life* -ryhmä esittävät aborttien tarpeen olevan oire naisten sekä äitien riittämättömästä tuesta Yhdysvalloissa (Rupp 2024; Feminists for Life n.d.). Toiset, etenkin kristilliset ryhmät taas korostavat naisten kutsumusta juuri äideiksi (ks. esim. Dillehay 2021). Monet aborttia vastustavat uskonnolliset ryhmät, kuten evankelikaaliset kristityt, ovatkin asettuneet republikaanien kannattajiksi (National

Association of Evangelicals n.d.; Pew Research Center 2024). Lienee siis mahdollista, että republikaaninaisten joukossa on demokraatteja laajemmin vallalla konservatiivisempi naiskäsitys tai muunlainen arvomaailma, jossa vapaata aborttioikeutta ei nähdä naisten ryhmäintressinä.

Pelkästään tämän tutkielman ja ryhmäkäytöksen pohjalta on kuitenkin mahdotonta arvioida, millä keinoin sosiaaliset identiteetit lopulta vaikuttavat ihmisten kantoihin tai mistä syistä he kannattavat tiettyjä puolueita, arvoja ja toimia. Achenin ja Bartelsin (2016) analyysin mukaisesti vaikuttaa siltä, että sukupuoli ja etenkin puoluekannalla on merkittävä yhteys ja vaikutus aborttikantoihin, mutta niiden syvällisempi ymmärtäminen vaatii lisää tutkimusta paitsi mielipiteenmuodostuksesta myös identiteettien tarkemmasta sisällöstä. Pelkästään määrällisen datan ja havaittavissa olevien toiminnan muutosten kautta ei voida tutkia sitä, miten yhdysvaltalaiset itse määrittävät oman sosiaalisen identiteettinsä, miten se vaikuttaa heidän näkemyksiinsä ja mitä he pitävät oman identiteettinsä kannalta keskeisenä. Myös tutkimuksen ajankohta voi olla merkityksellinen, sillä kyseessä on jatkuvasti kehittyvä tilanne, johon reagointi voi muuttua uusien seurausten ilmentyessä.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että sosiaalisten identiteettien teoriapohjan valossa sekä sukupuoli että puoluekanta ovat merkittävästi yhteydessä aborttinäkemyksiin kaikissa sukupuoli- ja puolueeryhmissä. Puoluekanta jakaa kuitenkin vastauksia vahvemmin kuin sukupuoli, ja tulokset sekä kirjallisuudessa havaittava konsensuksen puute juuri naisten kollektiivisista aborttinäkemyksistä osoittavatkin, että sukupuolen käsitteleminen puolueyhmän kontekstissa antaa todenmukaisemman kuvan kuin sen tarkastelu yksinään, eikä naiseus takaa liberaaleja näkemyksiä. Sukupuoli- ja puolueidentiteetin ristiveto etenkin republikaaninaisten tapauksessa on monitahoinen ilmiö, mutta tulosten pohjalta voidaan arvioida, että heidän tapauksessaan näiden identiteettien välinen suhde eroaa muista ryhmistä, mikä tuottaa konservatiivisempia näkemyksiä.

Lähteet

Käsiteltävä aineisto

Ansolabehere, S. & B. Schaffner, M. Shih. 2022. "Cooperative Election Study Common Content 2022." Harvard Dataverse.
[https://dataverse.harvard.edu/dataset.xhtml?persistentId=doi:10.7910/DVN/PR4L8P
 &version=4.0](https://dataverse.harvard.edu/dataset.xhtml?persistentId=doi:10.7910/DVN/PR4L8P&version=4.0)

Kirjallisuus ja artikkelit

Achen, C. & L. Bartels. 2016. *Democracy for Realists: Why Elections Do Not Produce Responsive Government*. Princeton: Princeton University Press.

Ahler, D. & g. Sood. 2018. "The Parties in Our Heads. Misperceptions about Party Composition and Their Consequences." *The Journal of Politics* Vol 80. 964–981.

Barkan, S. 2014. "Gender and Abortion Attitudes: Religiosity as a Suppressor Value." *Public Opinion Quarterly* Vol 78. 940–950.

Barnes, T & E. Cassese. 2017. "American Party Women: A Look at the Gender Gap within Parties." *Political Research Quarterly* Vol 70. 127–141.

Barnes, T. & E. Cassese. 2019. "Reconciling Sexism and Women's Support for Republican Candidates: A Look at Gender, Class, and Whiteness in the 2012 and 2016 Presidential Races." *Political Behavior* Vol 41. 677–700.

Box-Steffensmeier, J. & S. De Boef & T. Lin. 2004. "The Dynamics of the Partisan Gender Gap." *The American Political Science Review* Vol 98. 515–528.

Butler, J. 2002. *Gender trouble: feminism and the subversion of identity*. Lontoo: Routledge.

Campbell, J. 2016. *Polarized: Making Sense of a Divided America*. Princeton: Princeton University Press.

Carsey, T. & G. Layman. 2006. "Changing Sides or Changing Minds? Party Identification and Policy Preferences in the American Electorate." *American Journal of Political Science* Vol 50. 464–477.

Carter, M. 2014. "Gender Socialization and Identity Theory." *Social Sciences* Vol 3. 242–263.

Chow, S. 2015. "Many Meanings of 'Heuristics.'" *The British Journal for the Philosophy of Science* Vol 66. 977–1016.

- Coffé, H. & C. Bolzendahl. 2010. "Same Game, Different Rules? *Gender Differences in Political Participation*." *Sex Roles* Vol 62. 318–333.
- Deckman, M. & L. Elder & S. Greene & M. Lizotte "Deceptively Stable? How the Stability of Aggregate Abortion Attitudes Conceals Partisan Induced Shifts." *Political Research Quarterly* Vol 77. 500–517.
- De Beauvoir, S. 1947. *Toinen sukupuoli*. Helsinki: Tammi.
- Eichenberg, R. 2016. "Gender Difference in American Public Opinion on the Use of Military Force, 1982-2013" *International Studies Quarterly* Vol 60. 138–148.
- Fortin-Rittberger, J. 2016. "Cross-National Gender Gaps in Political Knowledge: How Much Is Due to Context?" *Political Research Quarterly* Vol 69. 391–402.
- Gould, E. & E. Klor. 2019. "Party hacks and true believers: The effect of party affiliation on political preferences." *Journal of Comparative Economics* Vol 47. 504–524.
- Grossberg, M. 1988. *Governing the Hearth : Law and the Family in Nineteenth-Century America*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press
- Hansen, M. & K. Dolan. 2022. "Cross Pressures on Political Attitudes: Gender, Party, and the #MeToo Movement in the United States." *Political Behavior* Vol 45. 1377–1400.
- Hansen, M. & K. Dolan. 2020. "Voter Sex, Party, and Gender-Salient Issues: Attitudes about Sexual Harassment and Brett Kavanaugh in the 2018 Elections." *American Politics Research* Vol 48. 532–542.
- Hansen, M & J. Clemens & K. Dolan. 2022. "Gender Gaps, Partisan Gaps, and Cross-Pressures: An Examination of American Attitudes toward the Use of Force." *Politics and Gender* Vol 18. 273–295.
- Heltzel, G. & K. Laurin. 2020. "Polarization in America: two possible futures." *Current Opinion in Behavioral Sciences* Vol 34. 179–184.
- Hertel, B. & M. Russell. 1999. "Examining the Absence of a Gender Effect on Abortion Attitudes: Is There Really No Difference?" *Sociological Inquiry* Vol 69. 337–381.
- Inglehart, R. & P. Norris. 2000. "The Developmental Theory of the Gender Gap: Women's and Men's Voting Behavior in Global Perspective." *International Political Science Review* Vol. 21. 441–463.
- Jacoby, W. 1988. "The Impact of Party Identification on Issue Attitudes." *American Journal of Political Science* Vol. 32. 643–661.
- Kann, C. & D. Ebanks & J. Morrier & R. Alvarez. 2024. "Persuadable voters decided the 2022 midterm: Abortion rights and issues-based frameworks for studying election outcomes." *PLoS One* Vol 19. 1–23.

- Kaufmann, K & J. Petrocik. 1999. "The Changing Politics of American Men: Understanding the Sources of the Gender Gap." *American Journal of Political Science* Vol 43. 864–887.
- Killian, M. & C. Wilcox. 2008. "Do Abortion Attitudes Lead to Party Switching?" *Political Research Quarterly* Vol 61. 561–573.
- Kviz, F. 2016. "Interpreting Proportional Reduction in Error Measures as Percentage of Variation Explained." *The Sociological Quarterly* Vol 22. 413–420.
- Lizotte, M. 2015. "The Abortion Attitudes Paradox: Model Specification and Gender Differences." *Journal of Women, Politics & Policy* Vol 36. 22–42.
- Marshall, S. 1991. "Who Speaks for American Women? The Future of Antifeminism." *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* Vol 515. 50–62.
- Mohr, J. 1979. *Abortion in America : The Origins and Evolution of National Policy*. Oxford: Oxford University Press.
- Norrander B. & C. Wilcox. 2023. "Trends in Abortion Attitudes: From Roe to Dobbs." *Public Opinion Quarterly* Vol 87. 427–458.
- Karrer, R. 2011. "The Pro-Life Movement and Its First Years under Roe." *American Catholic Studies* Vol 122. 47–72.
- Mason, L. 2015. "'I Disrespectfully Agree': The Differential Effects of Partisan Sorting on Social and Issue Polarization." *American Journal of Political Science* Vol 59. 128–145.
- Pomorski, S. 1975. *American Common Law and the Principle Nullum Crimen Sine Lege*. Berliini: De Gruyter.
- Richardson, L. & P. Freeman. 2003. "Issue salience and gender differences in congressional elections, 1994–1998." *The Social Science Journal* Vol 40. 401–417.
- Sauer, R. 1974. "Attitudes to Abortion in America, 1800–1973." *Population Studies* Vol 28. 53–67.
- Senk, K. & N. Coulombe & J. Edry. 2024. "Women's Legislative Representation and Human Rights Treaty Ratification." *Politics and Gender*. 1–33.
- Strapko, N. & L. Hempel & K. Macllroy & K. Smith. 2015. "Gender Differences in Environmental Concern: Reevaluating Gender Socialization." *Society and Natural Resources* Vol 29. 1015–1031.
- Ward, D & M. Tavits. 2019. "How partisan affect shapes citizens' perception of the political world." *Electoral Studies* Vol 60.

Whitaker, L. & L. Elder & B. Norrander & K. Frankovic & C. Clark & J. Clark & S. Carroll & K. Dolan & M. Omero & S. Greene. 2008. *Voting the Gender Gap*. Champaign: University of Illinois Press.

Raportit, pöytäkirjat, tilastot ja ohjelmat

CDC. 2022. "Abortion Surveillance — United States, 2020."

<https://www.cdc.gov/mmwr/volumes/71/ss/ss7110a1.htm#T10_down>

Democratic Party Platform. 1976. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/1976-democratic-party-platform>>

Democratic Party Platform. 1980. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/1980-democratic-party-platform>>

Democratic Party Platform. 1984. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/1984-democratic-party-platform>>

Democratic Party Platform. 1988. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/1988-democratic-party-platform>>

Democratic Party Platform. 1992. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/1992-democratic-party-platform>>

Democratic Party Platform. 1996. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/1996-democratic-party-platform>>

Democratic Party Platform. 2024.

<https://democrats.org/wpcontent/uploads/2024/09/2024_Democratic_Party_Platform_8a2cf8.pdf>

GOP Party Platform 1976. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/republican-party-platform-1976>>

GOP Party Platform 1980. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/republican-party-platform-1980>>

GOP Party Platform 1984. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/republican-party-platform-1984>>

GOP Party Platform 1988. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/republican-party-platform-1988>>

GOP Party Platform 1992. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/republican-party-platform-1992>>

- GOP Party Platform 1996. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/republican-party-platform-1996>>
- GOP Party Platform. 2024. <<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2024-republican-party-platform>>
- KFF. 2024. "Employer-Sponsored Health Insurance 101." <<https://www.kff.org/health-policy-101-employer-sponsored-health-insurance/?entry=table-of-contents-introduction>>
- Kirzinger, A. & A. Kearney & M. Stokes & A. Montero & L. Hamel & M. Brodie, 2022. "How The Supreme Court's Dobbs Decision Played In 2022 Midterm Election: KFF/AP VoteCast Analysis." KFF. <<https://www.kff.org/report-section/how-the-supreme-courts-dobbs-decision-played-in-2022-midterm-election-kff-ap-votecast-analysis-findings/>>
- Pew Research Center. n.d. "Party identification among religious groups and religiously unaffiliated voters." <<https://www.pewresearch.org/politics/2024/04/09/party-identification-among-religious-groups-and-religiously-unaffiliated-voters/>>
- United States Census. 2024. "Census Bureau Releases 2022 Congressional Election Voting Report." <<https://www.census.gov/newsroom/press-releases/2024/congressional-election-voting-report.html>>
- United States Senate. 2024. "Supreme Court Nominations (1789-Present)" <<https://www.senate.gov/legislative/nominations/SupremeCourtNominations1789present.htm>>

Muut verkkolähteet

- ABC11. 2024. "Former president Donald Trump on his abortion stance." YouTube. <<https://www.youtube.com/watch?v=y0ZOXfn5cq8>>
- Alcindor, Y. & P. Nicholas & C. Lee. 2024. "VP Harris serves as top White House messenger in abortion fight amid renewed fight over access." NBC News. <<https://www.nbcnews.com/politics/white-house/vp-harris-top-white-house-messenger-abortion-fight-rcna79008>>
- American Moment. 2021. "The Hillbilly Has A Moment (feat. J.D. Vance)." YouTube. <<https://www.youtube.com/watch?v=ohqaH3ABiHg&t=1s>>

Call Her Daddy. 6.10.2024. "Vice President Kamala Harris." Spotify.

<<https://open.spotify.com/episode/2W58gBBYjcD8e8xwdqqR7j?si=948d176e21bc4d96>>

CNN. 2024. "Election 2024: Exit polls." <<https://edition.cnn.com/election/2024/exit-polls/national-results/general/president/21>>

Feminists for Life. n.d. "About us." <<https://feministsforlife.org/about-us/>>

Harris, K. 2024a. "You Will Be Protected | Harris-Walz 2024." YouTube.

<<https://www.youtube.com/watch?v=4zNmmiYjDgQ>>

Harris, K 2024b. "He Told Us | Harris-Walz 2024." YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=0lKA_GeGwIo>

Kaakinen, M. & N. Ellonen. n.d. "Regressioanalyysi." Tietoarkisto.

<<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/regressio/analyysi/>>

Medicaid. n.d. "Eligibility Policy" <<https://www.medicaid.gov/medicaid/eligibility-policy>>

National Association of Evangelicals. n.d. "NAE, WEA's member body in the US, comments on Federal Abortion Rights Overturned in Supreme Court Decision." World Evangelical Alliance. <<https://worldea.org/nae-weas-member-body-in-the-us-comments-on-federal-abortion-rights-overturned-in-supreme-court-decision/>>

Sanctuary Cities for the Unborn. 2024. <<https://sanctuarycitiesfortheunborn.org/>>

Rupp, B. 2024. "Mothers deserve "a way out." It's why I'm pro-life." Secular ProLife.

<<https://secularprolife.org/2024/02/mothers-deserve-a-way-out-its-why-im-pro-life/>>

Sherman C. 2023. "'Abortion is a winning issue': rights victories in 2023 US elections raise hopes for 2024." The Guardian.

<<https://www.theguardian.com/world/2023/nov/08/abortion-winning-issue-rights-victories-2024-election>>

Suozzo A. & S. Chou & L. Pressler. "Rates of pregnancy-related sepsis and deaths grow in Texas after abortion ban." The Texas Tribune.

<<https://www.texastribune.org/2025/02/20/texas-abortion-ban-impact-death-hospitalization/>>

Tietoarkisto. n.d.a. "Mittaaminen: Mittarin luotettavuus."

<<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/mittaaminen/luotettavuus/>>

Tietoarkisto. n.d.b. "Faktorianalyysi."

<<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/faktori/faktori/>>

Tiitinen, A. 2024. ”Sikiön kehittyminen kohdussa.” Terveyskirjasto.

<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01380>

Trump, D. 24.9.2023, 6.15. Truth Social.

<https://truthsocial.com/@realDonaldTrump/posts/111117947722172694>

Williams, P & T. Finn. 1.12.2021. ”Supreme Court signals willingness to uphold abortion limits in Mississippi case.” NBC News. <https://www.nbcnews.com/politics/supreme-court/supreme-court-set-dive-mississippi-abortion-case-challenging-roe-v-n1285114>

WRAL. ”Topic #2 is Abortion: Presidential Debate between Donald Trump & Kamala Harris.” YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=JsKqnCsH760>

Ziegler, M. 2025. ”Texas Suit Against New York Doctor Ushers in New Era of Abortion Litigation.” State Court Report. <https://statecourtreport.org/our-work/analysis-opinion/texas-suit-against-new-york-doctor-ushers-new-era-abortion-litigation>

Liitteet

Liite 1 Riippumattomat muuttajat

Muuttuja	Tyyppi	Selite	Asteikko	Arvot
Sukupuoli (<i>gender</i>)	Dikotominen		0/1	0 = mies, 1 = nainen
Etnisyys (<i>race</i>)	Dikotominen		0/1	0 = muu kuin valkoinen, 1 = valkoinen
Koulutustaso (<i>education</i>)	Ordinaali	Korkein saavutettu koulutustaso vastatessa	1–6	1 = alempi kuin high school, 2 = high school, 3 = college-tason opintoja mutta ei vielä tutkintoa, 4 = 2 vuoden college-tutkinto, 5 = 4 vuoden college-tutkinto, 6 = jatkotutkinto
Ikä (2022 – <i>year of birth</i>)	Ordinaali	Ikä vastatessa	18–97	
Tulotaso (<i>family income</i>)	Ordinaali	Kotitalouden tulotaso	1–16	1 = Alle 10 000, 2 = 10 000–19 999, 3 = 20 000–29 999, 4 = 30 000–39 999, 5 = 40 000–49 999, 6 = 50 000–59 999, 7 = 60 000–69 999, 8 = 70 000–79 999, 9 = 80 000–99 999, 10 = 100 000–119 999, 11 = 120 000–149 999, 12 = 150 000–199 999, 13 = 200 000–249 999, 14 = 250 000–349 999, 15 = 350 000–499 999, 16 = 500 000 + \$
Ideologia (<i>ideology</i>)	Ordinaali	Vastaajan arvio omasta ideologiastaan	1–7	1 = hyvin konservatiivinen, 2, 3, 4, 5, 6, 7 = hyvin liberaali
Uskonnollisuus (<i>importance of religion</i>)	Ordinaali	Uskonnon tärkeys elämässä	1–4	1 = ei lainkaan tärkeää, 2, 3, 4 = hyvin tärkeää
Puoluekanta (<i>partisanship</i>)	Nominaali			Republikaani, demokraatti, sitoututumaton

Liite 2 Sosiodemografisten muuttujien tunnusluvut

Muuttuja	Min	Mediaani	Keskiarvo	Max	Keskihajonta
Koulutustaso	1	3	3,56	6	1,51
Ikä	18	52	50,39	97	17,31
Tulotaso	1	6	6,46	16	3,58
Uskonnollisuus	1	3	2,67	4	1,19
Ideologia	1	4	4,11	7	1,9
Muuttuja	0	1			
Sukupuoli	46,46 %	53,54 %			
Etnisyys	30,83 %	69,17 %			

Liite 3 Riippuvat muuttujat

” On the topic of abortion, do you support or oppose each of the following proposals?”

1. Always allow a woman to obtain an abortion as a matter of choice
2. Permit abortion only in case of rape, incest or when the woman's life is in danger
3. Prohibit all abortions after the 20th week of pregnancy
4. Allow employers to decline coverage of abortions in insurance plans
5. Prohibit the expenditure of funds authorized or appropriated by federal law for any abortions
6. Make abortions illegal in all circumstances

Väite	0	1
Aina laillinen abortti	Vastustan	Kannatan
Vain poikkeustilanteissa laillinen abortti	Kannatan	Vastustan
Viikon 20 jälkeen kielletty abortti	Kannatan	Vastustan
Oikeus abortin poistamiseen työntekijöiden sairausvakuutuksesta	Kannatan	Vastustan
Abortin julkisen rahoituksen kieltäminen	Kannatan	Vastustan
Abortin täyskielto	Kannatan	Vastustan

Liite 4 Riippuvien muuttujien tunnusluvut

Muuttuja	0	1
Aina laillinen abortti	63,73 %	36,27 %
Vain poikkeustilanteissa laillinen abortti	49,27 %	50,73 %
Viikon 20 jälkeen kielletty abortti	50,69 %	49,31 %
Abortin poistaminen työntekijöiden sairausvakuutuksesta	37,60 %	62,40 %
Abortin julkisen rahoituksen kieltäminen	40,08 %	59,02 %
Abortin täyskielto	14,74 %	85,26 %